

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
V NITRE**

FAKULTA EKONOMIKY A MANAŽMENTU

2117852

**SOCIÁLNO- PRIESTOROVÉ SÚVISLOSTI VÝVOJA
ZAMESTNANOSTI A NEZAMESTNANOSTI V OKRESOCH
LUČENEC A POLTÁR**

2010

Ingrida Sedliaková, Bc.

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
V NITRE
FAKULTA EKONOMIKY A MANŽMENTU**

**SOCIÁLNO- PRIESTOROVÉ SÚVISLOSTI VÝVOJA
ZAMESTNANOSTI A NEZAMESTNANOSTI V OKRESOCH
LUČENEC A POLTÁR**

Diplomová práca

Študijný program:	Ekonomika podniku
Študijný odbor:	3.3.16. Ekonomika a manažment podniku
Školiace pracovisko:	Katedra pedagogiky a psychológie
Školiteľ:	Mgr. Drahomíra Kučírková, CSc.

Nitra 2010

Ingrida Sedliaková, Bc.

Čestné vyhlásenie

Podpísaná Ingrida Sedliaková vyhlasujem, že som záverečnú prácu na tému „Sociálno- priestorové súvislosti vývoja zamestnanosti a nezamestnanosti v okresoch Lučenec a Poltár“ vypracovala samostatne s použitím uvedenej literatúry. Zároveň vyhlasuje, že diplomová práca bezprostredne nadväzuje na tému bakalárskej práce.

Som si vedomá zákonných dôsledkov v prípade, ak uvedené údaje nie sú pravdivé.

V Nitre 15. marca 2010

Ingrida Sedliaková

Pod'akovanie

Touto cestou vyslovujem pod'akovanie pani Mgr. Drahomíre Kučírkovéj, CSc. Za pomoc, odborné vedenie, cenné rady a pripomienky pri vypracovaní mojej diplomovej práce.

Abstrakt

Nezamestnanosť predstavuje jeden z najzávažnejších problémov dnešnej doby. Postihuje najrizikovejšie skupiny, ktorými sú mladí ľudia – absolventi škôl, zdravotne postihnutí ľudia, ekonomicky aktívne obyvateľstvo vo veku od 41 do 50 rokov, ľudia s nízkym vzdelaním, rómske etnikum a prichádzajúci emigranti.

Dôvody, či príčiny nezamestnanosti, bývajú rôzne. Sú to napríklad problémy s vytváraním nových pracovných miest dané nízkymi vstupmi domáceho a zahraničného kapitálu v niektorých regiónoch Slovenska, marginalizácia regiónov, nedostatočná kvalifikácia uchádzačov o zamestnanie, neochota pracovať určitého percenta EAO z marginálnych skupín, nedôsledne uplatňovaná politika zamestnanosti na regionálnej úrovni či možná zaujatosť zo strany zamestnávateľov voči niektorým skupinám uchádzačov o zamestnanie. Dôsledky nezamestnanosti majú veľký vplyv nielen na životnú úroveň obyvateľstva, jeho zdravotný stav, kvalitu života marginálnych skupín, ale i na hospodársky rast spoločnosti ako celku. Preto je dôležitú problematiku nezamestnanosti nielen sledovať a evidovať, ale hľadať nástroje na jej znižovanie.

Cieľom diplomovej práce bolo charakterizovať socio- priestorové súvislosti vývoja zamestnanosti a nezamestnanosti v okresoch Lučenec a Poltár a i poukázať na dopad hospodárskej krízy na vývoj zamestnanosti a nezamestnanosti v uvedených okresoch.

Výsledkom diplomovej práce bolo zistenie, že miera nezamestnanosti v okresoch Lučenec a Poltár je aj naďalej v rámci Banskobystrického kraja jednou z najvyšších. Sociálna situácia v daných okresoch je charakteristická znižovaním počtu obyvateľov, zvyšujúcou sa migráciou mladého obyvateľstva za prácou, starnutím obyvateľstva, ako i ďalšími prejavmi, ktoré sú v diplomovej práci bližšie charakterizované. Ukazovatele evidovanej miery nezamestnanosti za obdobie rokov 2006 – 2009 (napriek priebehu hospodárskej krízy), v okrese Lučenec vyjadrujú zníženie miery evidovanej nezamestnanosti oproti roku 2006 až o 2,94 %. V okrese Poltár zaznamenávame opačný trend vývoja (za to isté obdobie vzrástla miera evidovanej nezamestnanosti až o 2,33 %). Porovnanie vývoja miery evidovanej nezamestnanosti za roky 2008 -2009 ukazuje na skutočnosť, že v okrese Lučenec došlo k jej poklesu o 0,29 % a v okrese Poltár o 0,15 %. V prípade takých indikátorov ako sú vývoj ekonomicky aktívneho obyvateľstva a vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie sme zaznamenali opačný trend. Od roku 2005 zaznamenávame v prípade oboch sledovaných okresov tak znižovanie počtu ekonomicky aktívneho obyvateľstva, ako i počtu uchádzačov o zamestnanie.

Existuje veľa metód a spôsobov znižovania nezamestnanosti. V práci sme sa venovali ich využívaniu v podmienkach sledovaných okresov. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci realizuje v okresoch Lučenec a v Poltár mnohé z aktívnych opatrení trhu práce s využitím národných programov zamestnanosti.

Kľúčové slová: zamestnanosť, nezamestnanosť, okres, status, kríza

Abstract

Unemployment is one of the most serious problems of nowadays. Affects the highest- risk groups, which are for example young people- school leavers, disabled people economically active population aged 41 to 50 years, less educated people, the Roma ethnic group and the incoming immigrants.

There are many different reasons, or causes of unemployment. For example problems with creating new jobs, which are given by the low input of domestic and foreign capital in some regions of Slovakia, regional marginalization, lack of qualification of job seekers, willingness to work for a percentage of the EAP of marginal groups, inadequate applied employment policy, or possible bias by employers against certain groups of job seekers. The consequences of unemployment have a great impact not only on living standards of the population, whether his health, quality of life of marginal groups, but also on overall economic growth. It is therefore important not only to monitor the issue of unemployment and record it, but also look for its reduction.

The aim of this thesis was to characterize socio-spatial context, development of employment and unemployment in the districts of Lučenec and Poltár, as well as impact of economic crisis on the development of employment and unemployment in these districts.

The result of the thesis was, that the rate of unemployment in the districts of Lučenec and Poltár is still one of the highest in the region of Banská Bystrica. The social situation in these districts is characterized by a decreasing population, increasing migration of young people for employment, aging population, as well as other features which are further described in this thesis. On the other side, we can talk about positive development, what is evidenced by the falling rate of unemployment. Characteristics of registered unemployment rate for the period 2006- 2009 (even during the economic crisis) represents a reduction of registered unemployment rate in the district of Lučenec up to 2,94 % by the 2006. The district of Poltár we can note to opposite trend (for the same period, registered the rate of unemployment up to 2,33 %). Comparison of the rate of unemployment for the period 2008- 2009 shows that, in the district of Lučenec was actually a decrease of 0.29 % and in the district Poltár of 0.15 %. Unfortunately for other indicators such as economically active population, or the number of job seekers we can not talk about positive trend because those indicators are falling down in both of studied districts since 2005.

There are many methods and ways how to reduce the rate of unemployment. In this works we address the conditions of their use in studied districts. The office of work, social things and family in Lučenec is implementing in the districts of Lučenec and Poltár many of active labor market measures using national employment programs.

Key words: employment, unemployment, district, status, crisis

Obsah

Zoznam skratiek a značiek.....	10
Úvod.....	11
1 Prehľad o súčasnom stave riešenej problematika.....	13
1.1 Vymedzenie základných pojmov.....	13
1.2 Riešenie dopadov nezamestnanosti.....	23
1.2.1 Klasifikácia nezamestnanosti.....	23
1.2.2 Nezamestnanosť a inflácia.....	25
1.2.3 Stratégie riešenia nezamestnanosti.....	25
2 Cieľ práce.....	30
3 Metodika práce a materiál.....	31
4 Výsledky práce.....	35
4.1 Sociálny priestor okresov Lučenec a Poltár.....	35
4.1.1 Charakteristika sociálneho priestoru okresu Lučenec.....	35
4.1.2 Charakteristika sociálneho priestoru okresu Poltár.....	37
4.2 Demografický vývoj okresoch Lučenec a Poltár.....	39
4.2.1 Vývoj počtu obyvateľov okresov Lučenec a Poltár.....	39
4.2.2 Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva okresov Lučenec a Poltár.....	42
4.2.3 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva okresov Lučenec a Poltár.....	44
4.2.4 Národnostná štruktúra obyvateľstva okresov Lučenec a Poltár.....	47
4.2.5 Konfesijná štruktúra obyvateľstva okresov Lučenec a Poltár.....	49
4.3 Socio- ekonomický rozvoj okresov Lučenec a Poltár.....	50
4.3.1 Vývoj zamestnanosti v okresoch Lučenec a Poltár	50
4.3.2 Vývoj nezamestnanosti v okresoch Lučenec a Poltár.....	53
4.4 Stratégie znižovania nezamestnanosti realizované Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci.....	57
4.5 Dopad hospodárskej krízy na vývoj zamestnanosti a nezamestnanosti v okresoch Lučenec a Poltár.....	62
4.6 Sociálne súvislosti nezamestnanosti.....	64
Záver.....	69

Zoznam použitej literatúry.....	76
Prílohy.....	82

Zoznam skratiek a značiek

EAO- Ekonomicky aktívne obyvateľstvo

EAP- Economically active population

EURES- Európske služby zamestnanosti

EÚ- Európska únia

LC- Lučenec

NO- Nezamestnané osoby

OKEČ- Odvetvová klasifikácia ekonomických činností

AB- Poľnohospodárstvo spolu, poľovníctvo, lesníctvo, rybolov, chov rýb

C + D + E – Priemysel spolu

C- Ťažba nerastných surovín

D- Priemyselná výroba

E- Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody

F- Stavebníctvo

G- Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov, spotrebného tovaru

H- Hotely a reštaurácie

I- Doprava, skladovanie, pošty a telekomunikácie

J- Finančné sprostredkovanie

K- Nehnutelnosti, prenájom a obchodné činnosti

L- Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie

M- Školstvo

N- Zdravotníctvo a sociálna pomoc

O- Ostatné spoločenské, sociálne a osobné služby

OECD- Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj

PM- Pracovné miesta

PT- Poltár

SR- Slovenská republika

VzPrTP- Vzdelávací program trvalých pracovníkov

UoZ- Uchádzači o zamestnanie

Úrad PSVaR Lučenec- Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci

Úvod

Diplomová práca je zameraná na socio- priestorové súvislosti vývoja zamestnanosti a nezamestnanosti v okresoch Lučenec a Poltár. Zvýšená pozornosť je venovaná dopadu hospodárskej krízy na vývoj zamestnanosti a nezamestnanosti v uvedených okresoch.

Vzhľadom k tomu, že rast nezamestnanosti spôsobený hospodárskou krízou sa prejavoval diferencovane v jednotlivých regiónoch, a to v závislosti od socio - ekonomickej situácie v jednotlivých regiónoch Slovenska, je potrebné sa venovať politike zamestnanosti a problematike nezamestnanosti na regionálnej úrovni. V niektorých regiónoch sa prejavila závislosť zachovania, prípadne vzniku nových pracovných miest od veľkých korporácií. V monofunkčných regiónoch stačilo, aby jedna taká korporácia začala prepúšťať svojich zamestnancov a problémy boli na svete. Krízou znížená insolventnosť obyvateľstva vyvolala i následné znižovanie tržieb v obchodnej sieti.

Podľa údajov Ministerstva financií SR (Ministerstvo financií SR, [online], 2010-03-14) vzrástla nezamestnanosť na Slovensku počas krízy približne o 3 %. Verejná diskusia však poukázala na skutočnosť, že metodika využívaná ministerstvom bola neúplná. Vývoj nezamestnanosti bol sledovaný podľa údajov Eurostatu od druhého štvrťroku 2008 po tretí štvrťrok 2009. Uvedený postup však dával najoptimistickejší obraz nárastu evidovanej miery nezamestnanosti. Najnovšie mesačné údaje však odhalili skutočnú mieru evidovanej nezamestnanosti, ktorá sa k januáru 2010 pohybovala na úrovni 13,79 %. Decembrová miera nezamestnanosti na Slovensku v roku 2009 predstavovala 13,6%. Bola vyššia ako priemerná nezamestnanosť v rámci OECD (8,8 %). Podľa údajov zverejnených OECD, bola v decembri 2009 nezamestnanosť vyššia ako na Slovensku jedine v Španielsku, kde sa pohybovala na úrovni 19,5 %. V eurozóne sa decembrová miera nezamestnanosti ustálila na úrovni 10 %. (OECD, [online], 2010-03-14)

Podľa posledných údajov zverejnených Štatistickým úradom SR bola výška evidovanej miery nezamestnanosti v mesiaci február na úrovni 14,2 %. Ukazovateľ hovorí o jej opätovnom zvýšení.

Nami sledované okresy (Lučenec a Poltár) Banskobystrického kraja sa zaraďujú medzi okresy s najvyššou mierou evidovanej nezamestnanosti v kraji. Najvyššia miera evidovanej nezamestnanosti v uvedenom kraji (k 31. 12. 2008) bola zaznamenaná v okrese Rimavská Sobota (26,8 %) a najnižšia v okrese Banská Bystrica (4,4 %). Z uvedeného vyplýva, že analýza problémov súvisiacich s vývojom nezamestnanosti a politiky zamestnanosti na regionálnej úrovni nestráca na aktuálnosti.

V teoretickej časti diplomovej práce sme sa preto zamerali na vymedzenie základných pojmov a teoretické východiská, korešpondujúce s predmetnou problematikou. Vlastná práca spočíva v charakteristike jednotlivých dimenzií sociálneho priestoru vybraných okresov Lučenec a Poltár a hľadání sociálno-priestorových súvislostí vývoja zamestnanosti a nezamestnanosti EAO v týchto okresoch. Pozornosť je venovaná vplyvom hospodárskej krízy na vývoj nezamestnanosti v daných okresoch a aktívnej politike zamestnanosti.

1 Prehľad o súčasnom stave riešenej problematiky

Problematika nezamestnanosti sa v súčasnej dobe stáva diskutovanou témou nielen na úrovni občianskej spoločnosti, ale aj v odborných kruhoch. Nezamestnanosť je považovaná za jeden z prirodzených javov, sprevádzajúcich vývoj trhovej spoločnosti.

V teoretickej časti práce sme sa zamerali na vymedzenie základných pojmov, na problematiku mobility pracovných síl, zamestnanosti a nezamestnanosti. Zvláštnu pozornosť sme venovali stratégiám riešenia nezamestnanosti a problémom súvisiacim s ekonomickými a sociálnymi dôsledkami nezamestnanosti.

Osobnosťami, ktoré nás najviac oslovili pri spracovávaní teoretickej časti diplomovej práce, boli:

- M. Montoussé – G. Renouard (2005), ktorí popisujú mobilitu ako jav, pri ktorom dochádza k zmene pozície v sociálnom priestore;
- M. Martincová (2005), ktorá definuje nezamestnanosť ako sociálno-ekonomický jav spojený s existenciou trhu, konkrétne trhu práce;
- B. Buchtová (2002), ktorá navrhuje osem spôsobov riešenia problematiky nezamestnanosti;
- P. Gajdoš (2002), ktorý chápe región ako územný útvar, ktorý tvoria viaceré sídla teda napríklad i viaceré sídelné spoločenstvá ;
- P. Mareš (1999), podľa ktorého sú za základné typy sociálnej nerovnosti považované: triedna a statusová nerovnosť, nerovnosť v príjmoch a majetku, nerovnosť v moci, privilégiách a prestíži /statuse/, ktoré sa navzájom ovplyvňujú.

1. 1 Vymedzenie základných pojmov

Zamestnanosť

Pod pojmom zamestnanosť rozumieme „úplnú zamestnanosť všetkého práceschopného obyvateľstva“. (Šlosár, 2002, s. 232)

M. Árendáš (2005) chápe pod plnou zamestnanosťou taký stav ekonomiky, kedy dochádza k plnému využitiu pracovných síl v súlade s ich kvalifikáciou a zároveň také využitie pracovných síl, ktoré spĺňa požiadavku efektívnosti.

Podľa metodiky výberového zisťovania pracovných síl (VZPS) sú za pracujúcich považované všetky osoby vo veku od 15 rokov, ktoré počas referenčného týždňa:

- vykonávali aspoň jednu hodinu prácu za mzdu, plat alebo prácu za účelom dosiahnutia zisku (prácu na plný alebo kratší pracovný čas, stálu prácu, dočasnú, príležitostnú alebo sezónnu)
- mali prácu ale nemohli pracovať z dôvodu choroby, dovolenky, materskej dovolenky, školenia, zlého počasia, v dôsledku štrajku a výluky (táto skupina nezahŕňa osoby na dlhodobom neplatenom voľne a osoby na rodičovskej dovolenke).
- za pracujúce osoby sú považovaní aj vypomáhajúci členovia domácností podnikateľov, osoby pracujúce v zahraničí a profesionálni príslušníci ozbrojených zložiek.

(Štatistický úrad SR, [online] 2010-04-12)

V. Baščin v článku *Indikátory, ktoré majú vplyv na finančné trhy* (2008) uvádza, že zamestnanosť odráža situáciu na trhu práce a pozostáva z údajov o úrovni zamestnanosti, množstve nových pracovných miest, priemerného hodinového zárobku a dĺžky štatisticky priemerného pracovného týždňa.

M. Parkin vo svojej publikácii *Economics* (1990) hovorí, že zamestnanosť je vyjadrovaná počtom dospelých robotníkov (16 a viac ročných), ktorí majú prácu.

Albert Sydney Hornby (2000) vysvetľuje pojem zamestnanosť ako situáciu, kedy majú ľudia prácu a zároveň je štát zameraný na tzv. plnú zamestnanosť.

Pôvodne sa pod pojmom plnej zamestnanosti chápala taká úroveň zamestnanosti, pri ktorej neexistuje nedobrovoľná nezamestnanosť, resp. existuje len v minimálnom rozsahu. V súčasnosti však ekonómovia vychádzajú skôr z koncepcie prirodzenej miery nezamestnanosti, ktorá ukazuje najvyššiu úroveň zamestnanosti udržateľnú v dlhom období. (<http://www.banky.sk>)

Medzinárodná organizácia práce (ILO) rozumie pod zamestnaným osobu, ktorá pracuje aspoň 1 hodinu týždenne za určitý plat, alebo aspoň 15 hodín za týždeň bez platu v rodinnom podniku, ďalej ľudí, ktorí majú zamestnanie, ale sú neprítomní v práci z rôznych príčin ako je napr. zlé počasie, dovolenka, dočasná práceneschopnosť a podobne. Za zamestnaného sa považuje každý, kto vykonáva akúkoľvek platenú prácu, ale aj tí, ktorí majú prácu a nepracujú pre chorobu, štrajk alebo dovolenku. (ILO, [online])

Nezamestnanosť

Nezamestnanosť je sociálno- ekonomický jav spojený s existenciou trhu, konkrétne trhu práce. Predstavuje dôsledok a súčasne prejav nerovnováhy na trhu práce medzi ponukou

práce a dopytom po práci. Na základe samotnej výšky nezamestnanosti však nemôžeme robiť závery o ekonomických aktivitách v jednotlivých štátoch. Nízka nezamestnanosť môže maskovať značnú chudobu v krajine, pričom vysoká miera nezamestnanosti sa môže vyskytovať aj v krajinách s vysokou úrovňou ekonomického rozvoja a nízkym výskytom chudoby. (Stehlíková, 2001)

Nezamestnanosť je teda prirodzeným fenoménom a atribútom slobodnej spoločnosti založenej na trhovom hospodárstve a demokracii. Jej nekontrolovateľný vývoj však vyvoláva nielen vážne ekonomické, ale aj sociálne problémy (rozpad rodiny, narušené mentálne i fyzické zdravie a rôzne sociálno- patologické javy).

M. Parkin vo svojej publikácii *Economics* (1990) delí ľudí na dve skupiny, a to zamestnaných, ktorý týždenne odpracujú niekoľko hodín a nezamestnaných, ktorý síce odpracujú nula hodín, ale prácu si hľadajú. Za hlavné príčiny nezamestnanosti považuje skutočnosť, že:

- sa mnohým firmám sa skôr oplatí meniť počty zamestnancov než meniť platy,
- firmy nie sú dostatočne informované o uchádzačoch o zamestnanie,
- domácnosti sú nedostatočne informované o voľných pracovných miestach,
- dohodnuté mzdové podmienky bránia mzdovým úpravám, ktoré by boli potrebné na to, aby sa dodané množstvo práce rovnalo požadovanému.

M. Karasz (2001) tvrdí, že dnešná miera nezamestnanosti je výsledkom doterajšieho vývoja v ekonomike Slovenska. Nezamestnanosť je zdedeným problémom ešte z bývalej česko- slovenskej federácie, keď bola odštartovaná likvidácia špeciálnej výroby. Za ďalší faktor uvádza spomalenie hospodárskeho rastu. Ďalšie faktory, ktoré sa na nezamestnanosti podieľali, boli pretrvávajúce problémy v podnikovej sfére a podpora malého a stredného podnikania, lebo práve tieto podniky sú regulátorom pracovných miest

J. Jandourek (2003) uvažuje, že nezamestnanosť je stav, kedy ľudia chcú pracovať a prácu si aj hľadajú, lebo pre nich predstavuje zdroj obživy, ale nemôžu si nájsť prácu primeranú ich schopnostiam a nevedia si získať prijateľne platenú prácu.

T. Kollárik vo svojej práci *Metódy sociálnopsychologickej praxe* (2004) hovorí o novej viazanosti definície zamestnanosti na legislatívne vymedzenie- napríklad existenciou pracovnoprávneho vzťahu medzi občanom a organizáciou, ktorá mu poskytuje zamestnanie. Hovorí tiež, že za nezamestnaného možno považovať človeka, ktorý nemá pracovnoprávny vzťah k zamestnávateľskej organizácii upravený tak, ako to vymedzuje legislatíva príslušnej krajiny.

M. Sojka a B. Konečný poukazujú na vplyv človeka pri strate zamestnania v podobe poklesu životnej úrovne nezamestnaného i jeho rodiny, stresu, zdravotných problémov, alkoholizmu a rastúcu kriminalitu. *„Zvláštny význam má nezamestnanosť mládeže, ktorá vychádza zo škôl či učilíšť. Pokiaľ mladí ľudia včas nezískajú potrebné pracovné návyky a prípravu, bude to viesť k postupnej degradácii kvality práce ako výrobného faktora. Čím neskôr si mladí ľudia na pracovné návyky a disciplínu zvykajú, tým sú menej adaptabilní a ako ukazujú štatistické prieskumy v západných zemiach, tým horšie sa zamestnajú.“* (Sojka, Konečný, 2004, s. 80)

V práci M. Martinovej *Nezamestnanosť ako makroekonomický problém* (2005) je nezamestnanosť definovaná ako sociálno-ekonomický jav spojený s existenciou trhu, konkrétne trhu práce. Predstavuje dôsledok a súčasne prejav nerovnováhy na trhu práce, medzi ponukou a dopytom po práci. Výška nezamestnanosti je mierou ekonomického zdravia národa. Je to vážny ekonomický problém, pretože reprezentuje stratenú potenciálnu hodnotu celej ekonomiky, ale zároveň i sociálny indikátor, lebo nezamestnanosť je spojená s takými spoločenskými javmi, ako napríklad zlé mentálne a fyzické zdravie, zvýšenú rozvodovosť, zločinnosť a pod.

Podľa E. Rievajovej (2006) nezamestnanosť odráža neúplné využitie práceschopného obyvateľstva, ktoré sa o prácu uchádza. Keďže vymedzenie pojmu nezamestnaný nie je jednotné, autorka pokladá za nezamestnané tie osoby, ktoré sú práceschopné, no proti svojej vôli stratili prácu, resp. osoby, ktoré síce prácu hľadajú, nemôžu si zamestnanie nájsť (vrátane osôb hľadajúcich zamestnanie prvýkrát). Niekedy možno nezamestnanosť považovať iba za čiastočnú, ktorá sa prejavuje tak, že nezamestnaná osoba nepracuje plne počas celého pracovného času, aj keď by mohla či chcela, resp. tak, že nezamestnaná osoba dostáva menší pracovný príjem pre zlé pracovné podmienky.

P. Vincúr vo svojej knihe *Teória a prax hospodárskej politiky* (2007) zastáva názor, že sa v reálnom živote čoraz častejšie stretávame s nerovnováhou medzi dopytom a ponukou pracovných síl. Dôsledkom a prejavom tejto nerovnováhy je sociálno-ekonomický jav, nezamestnanosť, charakterizujúca tú časť ponuky, ktorej sa nepodarilo uplatniť na trhu práce. Podľa neho nezamestnanosť predstavuje značný spoločenský problém, preto považuje za nutné efektívne fungovanie mechanizmu trhu práce, ktorý bude správne a načas reagovať na problémy spojené s týmto stavom. *„Prostredníctvom trhu práce je realizovaná rovnováha medzi disponibilnými zdrojmi – ponukou a potrebami*

pracovných síl – dopytom. Nerovnováha na trhu práce spôsobuje nezamestnanosť, prípadne prezamestnanosť.“ (Vincúr, 2007, s. 246)

Podľa zákona o nezamestnanosti (zákon č 1/1991 zb.) sa za nezamestnaného považuje osoba, ktorá sa uchádza o zamestnanie a ktorá:

- nie je v pracovnom pomere ani obdobnom pracovnom vzťahu
- nevykonáva práce na základe dohody o pracovnej činnosti
- nie je spoločníkom spoločnosti s ručením obmedzeným ani členom družstva odmeňovaným za prácu formou, ktorá sa podľa osobitných predpisov považuje za príjem zo závislej činnosti
- neprevádzkuje samostatnú zárobkovú činnosť alebo činnosť spolupracujúcej osoby
- ani sa nepripravuje sústavne na povolanie štúdiom

Mobilita

Mobilita je schopnosťou hýbať sa. Mobilita alebo mobilnosť môže byť chápaná ako pohyblivosť a presnosť. V telekomunikáciách môže byť vnímaná ako vlastnosť (napr. siete) byť uspôsobivý tak, že koncový účastník sa môže pohybovať. V peňažníctve je chápaná ako miera možnosti premeniť majetok na disponibilné prostriedky. V lekárstve ide o súhrn pohybov tela vykonávaných prevažne kostrovým svalstvom. V zoológii ide o schopnosti členov populácie zmeniť miesto vnútri osídleného priestoru alebo mimo tohto priestoru. V kontexte nami sledovanej problematiky chápeme mobilitu ako pohyb osôb medzi pozíciami v rámci sociálneho rozčlenenia spoločnosti.

Z hľadiska možností mobility možno spoločnosti rozdeliť na uzavreté a otvorené. Krajným prípadom uzavretej spoločnosti je kastové zriadenie, kde je každá zmena sociálnej pozície v priebehu života prísne tabuizovaná.

J. Jandourek v práci *Úvod do sociológie* (2003) označuje mobilitu ako **migráciu** a označuje ňou pohyb osôb, skupín alebo väčších celkov obyvateľov v geografickom a sociálnom priestore spojený s prechodnou, alebo trvalou zmenou miesta pobytu. Sociálne vedy pojem migrácia používajú v niekoľkých významoch. Môže označovať prechod individua či skupiny z jednej spoločnosti do inej, ale môže to byť tiež každá dobrovoľná, alebo nedobrovoľná zmena bydliska.

M. Montoussé – G. Renouard v práci *Přehled sociologie* (2005) popisujú taktiež mobilitu ako jav, pri ktorom dochádza k zmene pozície v sociálnom priestore. Upozorňujú na to, že pri definovaní daného pojmu je dôležité, aby sme sa pýtali, akými charakteristikami je tento sociálny priestor definovaný.

J. Koubek v práci *Řízení lidských zdrojů* (2005) uvádza termín *staffing*, ktorý približne zodpovedá výrazu formovania pracovných síl organizácie. Toto formovanie má stránku kvantitatívnu, ktorá je výsledkom vzájomného pomeru veľkosti vstupov pracovníkov do organizácie a veľkosti výstupov pracovníkov z organizácie (vonkajšia mobilita pracovníkov) aj veľkosti jednotlivých druhov pohybu pracovníkov vo vnútri organizácie (vnútorná mobilita pracovníkov). Má však aj stránku kvalitatívnu danou predovšetkým profesijnými kvalifikačnými štruktúrami pracovníkov do organizácie prichádzajúcich a z nej odchádzajúcich, ale i formovaním pracovných schopností pracovníkov v rámci ich vzdelávania zabezpečovaného alebo podporovaného organizáciou.

Mobilitu na trhu práce možno chápať i ako schopnosť prispôsobovania sa pracovného trhu, ktorá má vplyv na pružnosť ekonomiky ako takej. Rozlišujeme priestorovú a štrukturálnu mobilitu. Priestorová mobilita súvisí s dochádzaním zamestnancov do práce, štrukturálna mobilita odráža schopnosť pracovnej sily meniť zamestnanie medzi odbormi, či inak sa prispôbovať novej práci a kvalifikácii. (Inštitút zamestnanosti, [online])

Región

„Oblasť s výskytom javu alebo súboru javov v charakteristickej, preň vlastnej skladbe.“
(Beňušková, 2005, s.8)

Z pohľadu regionálnej ekonomiky možno región chápať ako priestorový podsystem krajiny charakterizujúci určitú priestorovú štruktúru či úroveň ekonomického a sociálneho rozvoja. *„Región je priestorovou jednotkou, ktorá môže byť formálne (administratívne) alebo neformálne vymedzená na základe konkrétneho účelu, pričom veľkosť priestoru definovaného ako región môže byť rôzna.“* (Belajová, Fáziková, 2005, s. 66).

Región podľa Gajdoša (2002) reprezentuje územný útvar, ktorý tvoria viaceré sídla teda napríklad i viaceré sídelné spoločenstvá. Sociologické chápanie teda vymedzuje región ako regionálne spoločenstvo, ktoré tvorí komplex sídelných a iných spoločenstiev.

D. Moravčíková – D. Kučírková (2003) charakterizujú región ako výsledok pôsobenia prírodných, technických, hospodárskych a spoločensko-kultúrnych procesov, čím sa vytvára relatívne komplexný celok spätý vnútornými vzťahmi.

Regióny sa ako územné spoločenstvá vyznačujú týmito základnými charakteristikami:

- existuje v nich špecifická štruktúra hospodárskych činností, ktorá úzko súvisí s prírodnými podmienkami,
- vykazuje sa v nich špecifický spôsob života, životná úroveň a kultúra, čo je výsledkom komplexu faktorov prírodných, hospodárskych, sociálnych a pod.
- majú hranice, ktoré je možné určiť viacerými spôsobmi, napríklad:
 - ekonomický (prevahou určitých činností na danom území a hospodárskymi vzťahmi k jadrú regiónu)
 - sociálne (spádom za občianskou vybavenosťou, sociálnou štruktúrou obyvateľstva, vplyvom mesta na okolie, atď.)
 - kultúrne (hmotnými, najmä civilizačnými črtami kultúry, zvykov a tradícií, jazyka, v minulosti tiež odievaním a pod.)
- u ľudí existuje vedomie spolupatričnosti a pospolitosti, ktoré sa utvára na základe ich spoločného života a spoločných záujmov v regióne,
- v niektorých prípadoch vzniká politicko-správna, resp. administratívne určená organizácia, ktorá riadi územie regiónu.

Rada Európy v návrhu charty o regionalizácii (Draft Community Charter of Regionalisation, 1988 In Plai, 1994) definuje región ako územie, ktoré z geografického hľadiska vytvára výraznú entitu alebo zoskupenie podobných území na báze historickej kontinuity a ktorého obyvateľstvo spájajú určité spoločné črty a prianie udržať a ďalej rozvíjať svoju identitu s cieľom podnecovať kultúrny, sociálny a hospodársky rozvoj. (<http://naturescience.fhvp.unipo.sk>)

Zákon o podpore regionálneho rozvoja (zákon č 503/2001 Z.z.) definuje región ako územne vymedzený priestor na tvorbu a uskutočňovanie regionálnej a štruktúrálnej politiky na úrovni druhého stupňa alebo tretieho stupňa podľa klasifikácie štatistických územných jednotiek.

Ľ. Falt'an a J. Pašiak v svojej práci *Regionálny rozvoj Slovenska* (2004) uvádzajú pojem **marginálny región**. Tento typ regiónu je charakteristický kumulovanými ekonomickými a sociálnymi problémami a z toho dôvodu nie je v podmienkach pôsobenia trhu atraktívny a konkurencieschopný. Charakterizuje ho napríklad zhoršenie demografickej či vzdelanostnej štruktúry obyvateľov, čím sa znižuje kvalita ľudského potenciálu, rastie počet dlhodobo nezamestnaných a sociálne odkázaných obyvateľov. Špecifické pre tento typ regiónu sú aj nízke príjmy ekonomicky aktívneho obyvateľstva,

vysoká miera závislosti na sociálnych príjmoch, slabá úroveň priemyslu a služieb, nižšia kvalita dopravných komunikácií a dopravného spojenia, nízke zastúpenie modernej infraštruktúry a nezáujem zahraničného kapitálu.

Okrem toho tiež poukazujú na regióny s veľmi nepriaznivou situáciou, ktoré predstavujú tzv. **regióny chudoby**. Veľkým problémom týchto „postihnutých“ okresov je nízka kvalita sociálnych a infraštruktúrnych potenciálov, dopravná nedostupnosť, nepriaznivá poloha, pričom polohová marginalita spočíva aj v tom, že sú to buď prihraničné regióny, alebo sa vyznačujú periférnou pozíciou voči metropolitným centráam. Periférna poloha vplyva aj na nízku mobilitu pracovných síl (a to najmä v dôsledku zlej, časovo náročnej a relatívne drahej dopravnej dostupnosti), čo predovšetkým skupinám ohrozeným kumulovanou marginalizáciou sťažuje dochádzku za prácou, za vzdelaním i za kultúrou. Nedostatok pracovných príležitostí v mieste bydliska a nízka mobilita obyvateľstva za prácou sa odzrkadľuje v jeho nedostatočnej príjmovej situácii a nízkej kúpyschopnosti. (Falťan, Pašiak, 2004)

Kríza

V súčasnej dobe nie je problém nájsť novšie a novšie informácie o prebiehajúcej svetovej kríze, ktorá sa začala finančnou krízou v USA a prepukla do celosvetovej hospodárskej krízy, ktorá sa nevyhla ani územiu Slovenskej republiky. Nájsť však jednotnú definíciu je problematické a preto sme vybrali niekoľko nasledujúcich názorov.

P. Mihók, predseda Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory počas konferencie Ministerstva zahraničných vecí "Zvýšenie súčinnosti v oblasti vonkajších ekonomických vzťahov pri prekonávaní dôsledkov hospodárskej a finančnej krízy na Slovensku" 17. marca vyhlásil: *„Táto kríza je prvou globálnou krízou. Ani kríza v tridsiatych rokoch nebola globálnou krízou. Ďalej má multisektoriálny charakter. Neexistuje oblasť ekonomiky, ktorej by sa kríza nedotýkala. Nejde o klasickú cyklickú krízu, ide o krízu systémovú, ktorá je oveľa ťažšia na zvládnutie, lebo ide o krízu hodnôt. Je oveľa vyššia ponuka, ako dopyt na trhu. Okrem toho je to aj kríza dôvery – spotrebiteľskej, podnikateľskej, ktorá je najnižšia od konca druhej svetovej vojny a kríza dôvery vo vnútri finančného sektora. Nemyslím si však, že ide o krízu trhovej ekonomiky, lebo trh reaguje veľmi správne, ale nemilosrdne.“* (<http://www.euractiv.sk/>)

V ďalšom článku publikovanom v denníku SME z 23.10.2008 (Mihók: Slovensko zasiahne skôr ekonomická ako finančná kríza, autor neuvedený) sa vyjadril, že *„Kríza je reakciou na degradáciu hodnôt, ktorými by sa mala riadiť trhová ekonomika.“*

Ian McCafferty, hlavný ekonomický radca konfederácie vyhlásil, že toto je veľmi vážna finančná kríza a bude trvať ešte dosť dlho, kým uvidíme nejaké zlepšenie situácie.

(<http://www.euractiv.sk/>)

"*Výhľad finančnej stability eurozóny zostáva zahalený výraznou neistotou,*" tento výrok pochádza od Jeana-Clauda Tricheta, šéfa Európskej centrálnej banky a odznel počas nedávneho vystúpenia pred ekonomickým a menovým výborom Európskeho parlamentu.

(<http://www.euractiv.sk/>)

Albert Sydney Hornby (2000) vysvetľuje krízu, ako obdobie charakterizované veľkým nebezpečenstvom, ťažkosťami, alebo neistotou, kedy je daný problém potrebné riešiť ihneď pomocou prijímania tých najvhodnejších rozhodnutí. Týka sa to najmä politického a finančného rizika.

Denník Pravda v článku z 9. októbra 2008 (Finančná kríza má aj svoje plusy, xm, ks) uvádza určité výhody a nevýhody, ktoré so sebou už spomínaná finančná kríza priniesla. Medzi výhody, resp. pozitíva radia:

- **úroky na vklady**- neistota na finančných trhoch zdražila peniaze, čo zostrilo chuť bánk lákať vklady obyvateľov. Ľudia tak môžu v súčasnosti získať už pri vklade 1 659,70 € úrok okolo 4,5 %. Spojil sa tým efekt krízy s blížiacim sa príchodom eura- banky sa snažia pritiahnúť matracové peniaze z domácností.
- **uvoľnenie stavbárskych kapacít**- po hektickom období stavebného boomu na Slovensku stavebníctvo zvolňuje tempo. Ľudia pri prerábaní či stavaní nebudú musieť dlho čakať na voľných remeselníkov a tí si po dlhých týždňoch, keď pracovali aj počas víkendov, budú môcť oddýchnuť. To znamená, že zhoršovanie situácie na stavebnom trhu bude zvyšovať kvalitu prác.
- **zlacnenie nehnuteľností**- cenová bublina, ktorá zdvíhala hodnoty pozemkov, bytov a domov v celom svete, spľasla. Z toho dôvodu by sa tiež mohla na Slovensku znížiť cena najmä luxusných nehnuteľností.
- **zlacňovanie ropy a energií**- finančná kríza znížila záujem o ropu ako i stlačila jej cenu pod 90 \$ za barel (159 litrov), čo je 20 \$ pod tohoročný priemer (rok 2008). Lacnejšia ropa súčasne tlačí dole ceny plynu, elektriny a iných energií, čo podľa mnohých analytikov urýchlí ozdravenie ekonomík. Avšak zlacňovanie pod 80 \$ už analytici nepripúšťajú.
- **lacnejšie jazdenie autami**- lacná ropa umožňuje šoférom po dlhom čase jazdiť lacnejšie. Ak cena ropy nevystrelí znova nahor, palivá sa budú ďalej zlacňovať.

Okrem toho však priniesla aj negatíva, teda mínusy:

- **t'azšie získavanie pôžičky**- sprísnenie nárokov bánk pre ľudí a firmy (najmä tie menšie a živnostníci), ktorí si budú od nich požičiavať. Napr. pri hypotékach sa očakáva nárast úrokov do konca roka (máme na mysli rok 2008) v priemere ešte 0,3 %, pri starších úveroch môžu dlžníci v čase skončenia viazanosti doterajšieho úroku počítať so zdražením aj o 0,5 %.
- **ohrozené pracovné miesta**- fabriky musia neustále prehodnocovať svoje plány na ďalší rok, nebudú prijímať ľudí, ako pôvodne plánovali a vytvárať nové pracovné miesta, prípadne investovať. Problémom sa však nevyhnú ani menšie a stredné firmy, ktoré sú nadviazané na veľkých výrobcov, tí si od malých firiem menej objednávajú. Ak má takýto podnik len jedného veľkého zákazníka, môže ho to položiť.
- **t'azšie vyjednávanie o platoch**- kríza riadne zníži zisky firiem, manažéri nebudú mať z čoho pridávať na platoch.
- **nižšie tržby obchodníkov**- ľudia počas krízy menej míňajú na luxusné výrobky, záujem najmä o drahšie autá a ďalšie tovary v Európe prudko klesá. Očakáva sa, že obchodníci budú lákať spotrebiteľov väčšími akciami. Niektoré prevádzky môžu zaniknúť, ľudia budú míňať menej na kaderničky, opravárov, firmy na upratovacie služby či záhradných architektov.
- **t'azký rok pre cestovný ruch**- z krajín dotknutých krízou ako USA či západná Európa príde menej turistov, čo pocítia najmä cestovné agentúry a hotely. Menej zahraničných turistov z Nemecka či Veľkej Británie môže ohroziť dokonca ich existenciu.

Ruščin, L. (2008) uvádza ako hlavné dopady hospodárskej krízy nasledovné:

- čiastočne sa Slovenská republika vyhne nepríjemnej menovej kríze (prechod zo slovenskej koruny na euro)
- poklesnú ceny nehnuteľností. Tieto dva dopady sú chápané, resp. hodnotené ako kladné, zatiaľ čo nasledujúce sú už záporné:
- prudko poklesne tempo ekonomického rastu na menej ako 5 %
- automobilový priemysel sa dostáva do problémov a to kvôli zníženej spotrebe luxusných statkov v krajinách západnej Európy a USA ako sú drahšie autá a pod. a s tým súvisiacim znížením odbytu
- zvýši sa počet bankrotov a z toho vyplýva, že sa zvýši aj nezamestnanosť
- poklesne export.

1.2 Riešenie dopadov nezamestnanosti

1.2.1 Klasifikácia nezamestnanosti

Nezamestnanosť môže nadobúdať rozličné formy. M. Árendáš (2005) delí nezamestnanosť na:

- *frikčná nezamestnanosť*- je zapríčinená pohybom ľudí medzi pracovnými oblasťami, pracovnými miestami, zmenami v rámci životného cyklu. Ide o individuálne podmienenú nezamestnanosť, ktorá je spravidla krátkodobá a z makroekonomického hľadiska neodstrániteľná.
- *štrukturálna nezamestnanosť*- vzniká vtedy, ak dopyt po práci určitého druhu klesá, kým dopyt po inej práci rastie v dôsledku toho, že niektoré sektory hospodárstva prosperujú a iné upadajú. Je to napríklad vtedy, keď v dôsledku robotizácie v automobilkách vznikajú nové pracovné miesta robotníkov pri páse.
- *cyklická, sezónna nezamestnanosť*- je spôsobená celkovo nižším dopytom po pracovných silách, ktorý vyplýva z poklesu objemu výroby. Vtedy skutočný hrubý národný produkt klesá pod úroveň potenciálneho produktu a nezamestnanosť dlhodobo rastie nielen v niektorých oblastiach, ale prakticky všade.
- *neúplná zamestnanosť alebo nepravá nezamestnanosť*- je tvorená pracovníkmi, ktorí musia akceptovať prácu na nižší úväzok, alebo nevyužívajúcu plne ich schopnosti a kvalifikáciu.

Okrem tohto členenia rozlišuje nezamestnanosť na dobrovoľnú a nedobrovoľnú. Dobrovoľná nezamestnanosť je taká, o ktorej hovoríme vtedy, keď časť pracujúcich síl nechce pracovať pri určitých mzdových podmienkach. Nedobrovoľná nezamestnanosť vzniká ak je počet voľných pracovných síl absolútne väčší, než počet miezd, t.j. ak je celkový dopyt po práci vyšší než celková ponuka práce.

O dobrovoľnej a nedobrovoľnej nezamestnanosti hovorí i B. Buchtová. Podľa nej dobrovoľne nezamestnaní môžu mať ponuky pracovných príležitostí, ale aktívne hľadajú iné, napríklad lepšie platené miesto. Ide o tých ľudí, ktorí sú ochotní pracovať, ale len za vyššiu mzdu. Dobrovoľne uprednostňujú voľný čas pred prácou, ktorá je ocenená mzdou, za ktorú nie sú ochotní pracovať. Nedobrovoľnú nezamestnanosť spája s existenciou nepružných miezd. Existujú také subjekty, ktoré sú aj pri nižšej mzdovej sadzbe ochotné pracovať, ale neexistuje pre nich pracovná príležitosť. Buchtová nevylučuje, že na trhu

môžu existovať tí, ktorých pozícia nie je dobrovoľnou nezamestnanosťou vysvetlená. Preto rozlišuje nasledovné typy nezamestnanosti: (2002)

- *frikčná nezamestnanosť* – do tejto skupiny patria tí, ktorí dobrovoľne opustili pracovné miesto a hľadajú inú, spravidla lepšie platenú prácu. Ľudia opúšťajú miesto aj z dôvodu sťahovania a hľadania pracovných príležitostí v novom bydlisku.
- *štrukturálna nezamestnanosť* – znamená nerovnováhu regionálnych trhov práce. Štrukturálna nezamestnanosť môže byť podmienená existenciou bariér v pohybe pracovných síl, ako napríklad dopravné obmedzenie alebo bývanie.
- *cyklická nezamestnanosť* – vznik tohto druhu nezamestnanosti je spojený s poklesom celkového dopytu v ekonomike.

J. Lisý (2003) sa zmieňuje o prirodzenej miere nezamestnanosti ako o takej miere nezamestnanosti, pri ktorej sú trhy práce a výrobkov v rovnováhe. To znamená, že je to taká úroveň dobrovoľnej nezamestnanosti, pri ktorej sú sily pôsobiace na rast a pokles cenovej a mzdovej inflácie v rovnováhe.

Z časového hľadiska možno nezamestnanosť deliť na krátkodobú a dlhodobú. Krátkodobá nezamestnanosť je prechodný stav spojený s hľadaním alebo výberom primeraného zamestnania. Dlhodobá nezamestnanosť je taká, ktorá trvá dlhšie ako rok. Vysoká miera tejto nezamestnanosti je prejavom nestability a problémov v štáte. (Rác, 2005)

J. Jandourek (2007) vymedzil zjavnú nezamestnanosť, skrytú nezamestnanosť a dlhodobú nezamestnanosť. Zjavná nezamestnanosť označuje výskyt osôb bez práce, registrovaných i neregistrovaných, ktoré si hľadajú prácu pomocou inštitúcií alebo samy. Skrytá nezamestnanosť sa vyskytuje vtedy, keď zamestnávateľ zamestnáva nadbytočný počet pracovníkov, prípadne zamestnáva na čiastočný úväzok osoby, ktoré chcú pracovať na plný úväzok. Dlhodobá nezamestnanosť je považovaná za vážny sociálny problém. Jej dôsledky sú pokles sociálneho statusu a prestíže, zmena životného štýlu, nižšia sebaúcta, obmedzenie sociálnych kontaktov, depresie, niekedy aj manželská kríza a deviačné správanie. Ďalej rozlíšil frikčnú nezamestnanosť a štrukturálnu nezamestnanosť. Podľa neho je frikčná nezamestnanosť krátkodobá a označuje obdobie medzi ponukou práce a nástupom do nej. Štrukturálna nezamestnanosť sa vyskytuje vtedy, keď nie je možné na voľné pracovné miesta nájsť vhodných pracovníkov.

1.2.2 Nezamestnanosť a inflácia

B. Buchtová (2002) charakterizuje prirodzenú mieru nezamestnanosti ako úroveň nezamestnanosti, pri ktorej je miera inflácie stabilná, nerastie ani neklesá. Keynesiánska ekonómia aj hospodárska politika formulovali nezamestnanosť a stabilitu cenovej hladiny ako dva základné ciele. Pričom využívali na vyjadrenie ich vzájomného vzťahu aparát Phillipsovej krivky, ktorý vyjadroval zameniteľnosť miery nezamestnanosti a miery inflácie.

Podľa M. Sojku a B. Konečného (2004) sa ukázalo, že v dlhodobej ekonomike nie je dlhodobo dosiahnuteľná plná zamestnanosť, bez toho, aby sa neurýchlila miera inflácie. Preto bola plná zamestnanosť definovaná ako „miera nezamestnanosti pri plnej zamestnanosti“. Je to miera zamestnanosti, ktorá spĺňa dve podmienky:

- každý, kto si praje pracovať, pracuje s výnimkou tých pracovníkov, ktorí sú štrukturálne a frikčne nezamestnaní
- miera inflácie ja stála, nedochádza k jej akcelerácii, ani decelracii.

M. Árendáš (2005) hovorí o inflácii a nezamestnanosti ako o „dvoch zlách“ každej ekonomiky. A. W. Phillips sa pokúsil kvantifikovať determinanty mzdovej inflácie. Vychádzal z predpokladu, že medzi rastom nominálnej mzdy a cenovou hladinou v národnom hospodárstve existuje úzky vzťah. Zdôvodňoval to nasledovne: vyššie nominálne mzdy vyvolávajú vyššie výrobné náklady, ktoré sa prostredníctvom vyšších cien výrobkov prenášajú na spotrebiteľov.

1.2.3 Stratégie riešenia nezamestnanosti

Boj s nezamestnanosťou vedú nielen krajiny, ktoré nedávno prešli na systém trhovej ekonomiky, alebo málo rozvinuté krajiny, ale aj krajiny s vyspelou trhovou ekonomikou. Z tohto pohľadu ho možno považovať za celosvetový problém.

P. A. Samuelson a W. D. Nordhaus (1992) navrhujú opatrenia podľa ktorých by sa mohla znížiť prirodzená miera nezamestnanosti. Ide o:

- zlepšenie služieb na trhu práce, v dôsledku dostatočných informácií, ponuky viacej možností rekvalifikácií,
- podporou rôznych vládnych programov zamestnanosti, aj rekvalifikačné programy,

- odstránenie vládnych prekážok, hlavne reformy systému poistenia v nezamestnanosti, spojenie sociálnych programov s dôrazom pracovať
- vytvorenie ekonomiky pod vysokým tlakom, udržiavať GNP na vysokej úrovni, znížiť mieru nezamestnanosti i vytvorenie viacej miest pre nízko kvalifikovaných robotníkov.

M. Beblavý a M. Lubyová (2000) na zníženie nezamestnanosti navrhujú:

- Reformu aktívnej politiky trhu práce- navrhuje sa nahradenie doterajších programov, prípadne ich doplniť individuálnymi opatreniami
- Reformu časti systému sociálneho poistenia
- Reformu sociálnej politiky- sociálny systém je potrebné reformovať tak, aby sa minimalizovalo jeho deformačné pôsobenie na trhu práce
- Sprísnenie kontroly poberania podpory v nezamestnanosti a sociálnych dávok
- Podriadenie bytovej politiky zamestnanosti a podpora mobility- aby sa podporila mobilita pracovných síl, verejné zdroje na bytovú výstavbu by sa poskytovali preferenčne na výstavbu v regiónoch s nezamestnanosťou pod celoštátny priemer
- Reformu vzdelávacieho systému- predovšetkým zvýšiť podiel vysokoškolských študentov na príslušnom populačnom ročníku tak, aby prekročil 30 %, ďalej treba rozšíriť možnosti celoživotného štúdia a dopĺňania vzdelania

G. Korimová vo svojej knihe *Sociálne podnikanie a sociálny podnik* (2008) hovorí o tom, že v sociálno- ekonomickom systéme sa riadime dvoma zásadami, a to že každý pracuje, lebo každý má pracovné miesto a tri šarty stačia.

V rámci týchto prijatých zásad navrhuje nezamestnanému:

- prvý štart- koľko aktivovaný nezamestnaný odpracuje hodín, toľko dostane dôchodku, napr. je stanovené, že ak sa zamestná, musí odpracovať 30 hodín v týždni. Ak je aktívny, môže pracovať aj viac hodín, čo mu zvyšuje zárobok. Zároveň dostáva ponuku bezplatného vzdelávania sa v ďalšom sociálnom podniku /podporuje sa tým motivácia a likvidácia rôznych syndrémov/.
- Ak sa nezapája do pracovného procesu dlhšie ako 3 mesiace, nasleduje pohovor s ním a s jeho rodinou, dostáva šancu druhého štartu. Ak sa zapojí pokračuje ako v prvom bode.
- Ak sa znovu nezapojí- opäť pohovor a ponuka tretieho štartu. V prípade zapojenia do pracovného pomeru systém pokračuje ako v prvom bode.

- Ak sa nezapojí do pracovného procesu ani po tretíkrát- vypadáva zo sociálneho systému, dostáva len existenčné minimum. Životná situácia rodiny sa rieši už bez neho /deťom sa zabezpečí riadne vzdelávanie a ubytovanie/, prípadne matka a deti sa dočasne umiestnia do domu pre osamelých rodičov, náhradného bývania a pod. ak to dokážu, zbavia sa rizika račieho syndrómu a vymania sa z rizika generačnej chudoby.

Neaktívnemu dlhodobo nezamestnanému jedincovi sociálny systém ešte stále ponúka alternatívu, tzv. nižšiu aktivitu, ktorou je zapojenie do drobných obecných prác, aktivačných prác, kde síce nezískava trvalý pracovný pomer, ale dostáva šancu na budúcu aktivitu a pravidelný zisk z práce. Potom platí, že by mal byť viditeľný finančný a spoločenský rozdiel medzi zamestnaním sa v sociálnom podniku a nižšou aktivitou resp. neaktivitou.

Spôsobmi riešenia sociálnych dopadov nezamestnanosti podľa B. Buchtovej (2002) sú:

- Nestrácať nádej a nepodliehať tlaku nepriaznivej situácie. Je dôležité, aby sa človek nedal odradiť i prípadným neúspechom pri hľadaní zamestnania.
- Naplánovať si pravidelné denné aktivity. Predovšetkým starostlivosť sám o seba, o svoj zovňajšok, čo prospieva zdravému sebedomiu. Starostlivosť o vzdelanie.
- Využiť čas k možnosti zhodnotenia svojich nazbieraných životných a pracovných skúseností. Spracovať si osobný audit svojich vedomostí, znalostí, schopností a zručností.
- Rozšíriť si právne vedomosti a dobre poznať práva a povinnosti nezamestnaného.
- Neuzatvárať sa do seba, ale sledovať dianie okolo seba, udržiavať neustály kontakt s trhom práce a so širším sociálnym okolím, ktoré je jedným z najvýznamnejších zdrojov včasnej a kvalitnej informácie o možnosti zamestnania.
- Neprechodnú dobu si nájsť prácu aj menej platenú, tzv. pod svojou kvalifikáciou, len nezostávať v nečinnosti.
- Premyslieť si úspornú životnú stratégiu. Finančný nedostatok je príležitosťou prehodnotiť životné hodnoty.
- Dôkladne sa starať o svoje zdravie.

V Slovenskej republike patria medzi najvyužívanejšie nástroje aktívnej politiky verejnoprospešné práce. Sú zaradené do skupiny nástrojov, ktoré sú zamerané na podporu

vytvárania pracovných miest. Zámerom verejnoprospešných prác bolo a je vytvárať dočasné pracovné príležitosti, hlavne pre dlhodobu nezamestnaných s nižším stupňom vzdelania, ktorí majú problém uplatniť sa na trhu práce. Patria medzi nich hlavne absolventi škôl, mladiství, ľudia nad 50 rokov alebo tí, čo majú zmenenú pracovnú schopnosť. Verejnoprospešné práce sa uplatňujú najmä v poľnohospodárstve, lesnom hospodárstve, zdravotníctve, sociálnej starostlivosti a v činnostiach orientovaných na skrášľovanie miest a obcí (Hojsíková, 2000).

Kozelová, D. v práci *Nezamestnanosť obyvateľstva vidieckych regiónov Slovenska* (2005) upozorňuje, že na regionálnych trhoch práce v súčasnosti zaznamenávame značné rozdiely. V urbanizovaných regiónoch je ponuka práce bohatšia a miera evidovanej nezamestnanosti je priaznivejšia ako vo vidieckych regiónoch. V týchto regiónoch sú značné regionálne disparity. Z ekonomického hľadiska nevyužívame v potrebnej miere potenciál pracovnej sily. Zo sociálneho hľadiska nezamestnané obyvateľstvo je nútené využívať znížený objem finančných prostriedkov, prehlbujú sa medziregionálne mzdové disparity a následne dochádza k poklesu životnej úrovne obyvateľstva. Vo vidieckych regiónoch nízky stupeň vzdelania alebo úzko špecializované odborné vzdelanie predstavujú hlavné prekážky pri uplatnení sa na trhu práce. Dôraz musíme klásť aj na výrazný etnický rozmer, ktorý sa prejavuje v extrémne vysokej nezamestnanosti príslušníkov rómskej komunity. Existujúce regionálne disparity na trhu práce môže zmierniť regionálne zameraná politika zamestnanosti a tak prispieť k vytvoreniu lepších podmienok života v problémových regiónoch, zvýšiť životnú úroveň obyvateľstva a posilniť ekonomiku týchto regiónov.

Sociálna nerovnosť sa vo všeobecnosti spája s dôsledkom rozdielov v podávaní výkonov v spoločnosti, na základe ktorých jednotlivec /sociálna skupina/ dosahuje určitý sociálny status. Ak sa však chudoba stotožní so sociálnou nerovnosťou a je vysvetľovaná pôsobením princípu výkonnosti, spoločnosť sa zbavuje nutnosti konať a problém chudoby riešiť (Korimová, 2008).

K základným sociálnym nerovnostiam patria: nerovnosť v bohatstve a príjme, nerovnosť v spotrebe, statusová nerovnosť, nerovnosť vo vzdelaní. Podľa P. Mareša (1999) existujú nasledujúce základné typy nerovnosti- triedna a statusová nerovnosť, nerovnosť v príjmoch a majetku, nerovnosť v moci, privilégiách a prestíži /stature/, ktoré sa navzájom ovplyvňujú.

Ku koncu novembra 1999 vláda SR schválila koncepciu zamestnanosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny do roku 2002. Koncepcia zamestnanosti si kladie za cieľ

zastavenie rastu nezamestnanosti mladých ľudí vo veku 15 až do 29 rokov, zníženie počtu dlhodobo nezamestnaných a elimináciu nelegálnej práce. Pri vytváraní nových pracovných miest sa ráta s možnosťou financovanie z programu Phare. K zastaveniu rastu dlhodobej nezamestnanosti by malo prispieť zapojenie týchto osôb do verejnoprospešných prác platených zo štátneho rozpočtu (Sita, 2000).

2 Cieľ práce

Cieľom diplomovej práce je charakterizovať sociálno- priestorové súvislosti vývoja zamestnanosti a nezamestnanosti v okresoch Lučenec a Poltár.

Riešenie predmetnej problematiky si vyžiadalo stanovenie nasledovných čiastkových cieľov:

1. Charakterizovať sociálny priestor okresov Lučenec a Poltár.
2. Charakterizovať vývoj socio- demografickej štruktúry obyvateľstva vo vybraných okresoch.
3. Charakterizovať socio – ekonomickú situáciu vo vybraných okresoch
4. Poukázať na aktívnu politiku trhu práce v okresoch Lučenec a Poltár
5. Poukázať na dopad hospodárskej krízy na vývoj nezamestnanosti v okresoch Lučenec a Poltár.
6. Poukázať na sociálne súvislosti nezamestnanosti a ich vplyv na vybranú skupinu nezamestnaných

3 Metodika práce a materiál

Pracovní postup :

1. **Štúdium odbornej literatúry, materiálov a dokumentov** z predmetnej problematiky (viď. 1 Prehľad o súčasnom stave riešenej problematiky).
2. **Stanovenie cieľa diplomovej práce a vymedzenie čiastkových cieľov.** (viď. 2 Cieľ práce)
3. **Výber objektu skúmania**, ktorým sa stali regióny (okresy Lučenec a Poltár) ako základné socio- územné jednotky, zodpovedajúce administratívno-správnemu členeniu SR.
4. **Vymedzenie predmetu skúmania**, ktorým sa stali vybrané charakteristiky sociálnej situácie v sledovaných okresoch, vývoj zamestnanosti a nezamestnanosti vo vybraných okresoch, sociálne dopady nezamestnanosti na rodiny nezamestnaných a uplatňovanie stratégií znižovania nezamestnanosti vo vybraných okresoch.
5. **Údajová databázu** tvorili materiály VÚC Banská Bystrica, Krajského štatistického úradu SR v Banskej Bystrici, Štatistického úradu SR v Lučenci, Okresného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci za obdobie rokov 1991 až 2009 a údaje získané z dotazníka.
6. **Stanovenie teoretických predpokladov**

V prieskume sme vychádzali z vopred stanovených teoretických predpokladov, ku ktorým autorka diplomovej práce dospela po preštudovaní dostupnej literatúry, materiálov a dokumentov z predmetnej problematiky. Predpokladali sme, že:

- ✓ okresy Lučenec a Poltár budú aj naďalej patriť medzi regióny s vysokou populačnou centralitou centrálného mesta,
- ✓ že v spomínaných okresoch pretrváva problém starnúceho obyvateľstva,
- ✓ že sa budú oba okresy vyznačovať vysokou úrovňou vzdelanosti obyvateľstva,
- ✓ že ide o etnicky homogénne regióny.
- ✓ že okresy patria k homogénnym regiónom z hľadiska konfesijného,
- ✓ že vybrané okresy patria k regiónom s rozvinutým sekundárnym sektorom hospodárstva a

- ✓ vývoj nezamestnanosti je v sledovaných okresoch cyklický a výška miery evidovanej nezamestnanosti (v dôsledku hospodárskej krízy) bude vysoká,
- ✓ že dôvodom straty zamestnania EAO bolo vo väčšine prípadov znižovanie počtu zamestnancov (prepúšťanie) a
- ✓ väčšina nezamestnaných osôb využíva bezplatné služby miestneho úradu práce, sociálnych vecí a rodiny,
- ✓ že nezamestnaní sú ochotní zúčastniť sa rekvalifikačných kurzov realizovaných Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci, ako aj pracovať mimo svojho regiónu a že
- ✓ realizované stratégie znižovania nezamestnanosti vo vybraných regiónoch prispievajú k zlepšovaniu sociálnej situácie.

7. Uskutočnenie prieskumu v teréne

Prvá etapa prieskumu sa uskutočnila v októbri 2009. Spočívala v zbere empirických údajov (z databázy Štatistického úradu SR), ich systematizácie, analýzy a syntézy z hľadiska stanovených cieľov diplomovej práce.

Vybrané indikátory: veková štruktúra obyvateľstva (vývoj obyvateľstva za obdobie rokov 1991 až 2008, index populačnej kvality, index starnutia za obdobie rokov 1991 až 2008) národnostná, konfesijná a vzdelanostná štruktúra obyvateľstva, charakter sídelnej štruktúry (rozloženie obyvateľstva v sídlach, zastúpenie malých obcí do 1000 obyvateľov v sídelnej štruktúre), odvetvová zamestnanosť EAO, nezamestnanosť EAO (podľa odvetví ekonomickej činnosti, evidovaná miera nezamestnanosti, počet evidovaných nezamestnaných, počet uchádzačov o zamestnanie) bola uskutočnená sociálno-priestorová analýza, výsledkom ktorej bolo statusové zaradenie sledovaných okresov a spracovaná ich sociálno-priestorová charakteristika. Táto nám umožnila:

- poukázať na kvalitu demografického a ekonomického potenciálu vo vybranom sociálnom priestore,
- postihnúť sociálno-priestorové súvislosti a trendy vo vývoji zamestnanosti a nezamestnanosti v okrese Lučenec a
- poukázať na stratégie znižovania nezamestnanosti realizované miestnym úradom práce v Lučenci, pod ktorý patrí aj okres Poltár.

Použili sme metodiku Gajdoša a Pašiaka (2006). Podrobnejšie viď príloha č.1

V mesiaci marec 2010 sa uskutočnila **druhá etapa prieskumu**.

Tvorba dotazníka. Dotazník (viď príloha č. 2) pozostával z 29 otázok, pričom

formulovanie otázok vychádzalo zo stanovených cieľov a pracovných hypotéz. Jeho štruktúru tvorili nasledovné tematické bloky:

- charakter spoločenského života skupiny nezamestnaných a dĺžka trvania nezamestnanosti,
- príčiny nezamestnanosti,
- využívanie bezplatných služieb sprostredkovania zamestnania v krajinách EÚ v rámci siete Európskych služieb zamestnanosti (EURES),
- ochota zamestnať sa v inom obore, resp. regióne
- záujem o rekvalifikáciu,
- názory respondentov na možnosti uplatnenia sa na trhu práce dlhodo nezamestnaných.

Ďalšie otázky, ktoré sme zahrnuli do dotazníka nám poslúžili ako pomocné v procese vyhodnotenia dotazníka. Týkali sa rodinného stavu, počtu členov v rodine, dosiahnutého stupňa vzdelania, hmotného zabezpečenia. Tiež sme sa pýtali na odvetvie, v ktorom nezamestnaný pracoval, či poberá sociálnu dávku a z akého dôvodu ju poberá a či už má skúsenosti s podnikaním.

8. **Práca v teréne** bola uskutočnená v mesiacoch apríl 2010. Prieskum bol uskutočnený technikou dotazníka, formou štandardizovaného rozhovoru a za našej osobnej prítomnosti. Cieľom bolo dosiahnuť čo najväčšiu návratnosť dotazníkov. Práci v teréne predchádzala samotná príprava terénu. Pracovníci Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci boli vopred oboznámení s našimi zámermi a poskytli nám potrebnú pomoc z organizačného hľadiska.
9. **Výber prieskumnej vzorky.** Dotazník vyplňali evidovaní nezamestnaní na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci. Išlo o náhodne vybranú vzorku respondentov.

Tab. 1 Charakteristika vzorky respondentov

Prieskumná vzorka	Muži				Ženy				Spolu
	18- 35	36- 45	46- 55	Viac ako 55	18- 35	36- 45	46- 55	Viac ako 55	
Vek	18- 35	36- 45	46- 55	Viac ako 55	18- 35	36- 45	46- 55	Viac ako 55	
Počet	18	14	12	4	16	26	8	2	100
%	18	14	12	4	16	26	8	2	100

Zdroj: Vlastné vyhodnotenie

10. **V závere práce** boli prezentované výsledky prieskumu v súlade so stanovenými cieľmi diplomovej práce. V diplomovej práci boli využité štandardné matematické postupy, základné číselné a štatistické vyhodnotenia, metódy analýzy, syntézy a sociálno - priestorovej analýzy. Pracovali sme v programoch Microsoft Word a Microsoft Excel.

4 Výsledky práce

4.1 Sociálny priestor okresov Lučenec a Poltár

4.1.1 Charakteristika sociálneho priestoru okresu Lučenec

Okres Lučenec *patrí medzi väčšie okresy Slovenska*, má rozlohu 205 km², tj. väčšiu ako je priemer pre okres Slovenska (826 km²). Nachádza sa na juhu stredného Slovenska. Na západe, severe a východe susedí so 4 okresmi Banskobystrického kraja - Veľký Krtíš, Detva, Poltár a Rimavská Sobota. Jeho južná hranica je zároveň štátnou hranicou s Maďarskom.

Obyvateľstvo a sídla

Podľa počtu obyvateľov patrí okres Lučenec medzi stredne veľké okresy Slovenska. Má o 6000 obyvateľov viac ako priemerne veľký okres. V okrese Lučenec je 57 obcí, z toho 2 mestá - Lučenec a Filákov.

Hustota zaľudnenia je 90 obyvateľov na km², čo je menej ako celoslovenský priemer. *Okres sa vyznačuje vyššou populačnou centralitou*, keďže v okresnom meste žije 38,88 % obyvateľov. Územie má, z hľadiska možného zaľudnenia, pomerne veľké rezervy. Podľa údajov sčítania ľudu v roku 2001 môžeme hovoriť o okrese Lučenec ako o *etnicky výrazne divergentnom regióne*, keďže v okrese žije 67,45 % obyvateľov slovenskej národnosti, 27,63 % obyvateľov maďarskej národnosti, 2,79 % obyvateľov rómskej národnosti, 0,48 % obyvateľov českej národnosti a 1,65 % obyvateľov inej národnosti.

Vo vidieckych sídlach žije 46,96 % obyvateľov okresu, tj. 4 % nad slovenským priemerom. Tým sa zaraďuje medzi *zmiešaný mestsko-vidiecky typ regiónu*. Do 199 obyvateľov má 6 obcí, 200- 499 obyvateľov má 20 obcí, 500- 999 obyvateľov má 18 obcí a vyše 1 000 obyvateľov má 8 obcí. Viac ako 2 000 obyvateľov majú 2 vidiecke obce. A to Divín a Lovinobaňa.

Najstaršou obcou v okrese je Halič (12. stor.), najmladšou Šiatorská Bukovinka (r. 1959) . Najnižšie položená obec je Trenč 166 m n. m., najvyššie položená Budiná 636 m n. m., obec Ábelová má najväčší kataster - 5 217 ha, s najmenším katastrom je obec Prša - 391 ha. S najväčším počtom obyvateľov je obec Lovinobaňa - 2 118 obyvateľov, s najmenším počtom obyvateľov obec Lentvora - 100 obyvateľov.

Hospodárstvo, priemysel, doprava a turistický ruch

Priemyselná výroba bola v okrese v ostatnom období redukovaná z hľadiska jej rozsahu aj štruktúry a stále prechádza transformačným procesom. ***Najdôležitejším odvetvím je priemysel stavebných hmôt a potravinársky priemysel***, ktoré sú zastúpené firmami Hrádok s.r.o. (spracovanie mäsa a výroba mäsiarskych produktov), Lukon a.s. (konzervovanie ovocia, zeleniny a mäsa) a Lumilk a.s. (produktujúci mliečne výrobky). Medzi ďalšie významné firmy patria Novoker a.s. (výroba dlaždíc, obkladačiek a sanitárnych zariadení), Ipeľské tehelne š.p. (ťažba a spracovávanie tehliarskych surovín), Estap s.r.o. (výroba vaní a splachovacích zariadení), Nova a.s. (produkcia nábytku a bytových doplnkov), Slovmag a.s. (výroba žiaruvzdorných materiálov z magnezitu vyťaženého v okrese). Ďalšími závodmi sú Textap a.s. a Luta a.s., ktoré sa zaoberajú výrobou vlnených látok a odevov a ktoré majú v regióne tradíciu. Okres Lučenec bol v roku 2005 vyhlásený za Priemyselnú zónu Juhu. Medzi najvýznamnejších investorov patria Johnson Controls s.r.o. (automobilový priemysel) a Jackuliak s.r.o. (drevospracujúci priemysel).

Spoločným cieľom priemyselných podnikov v okrese by mala byť v budúcom období orientácia na modernizáciu technologických zariadení, inováciu výrobkov, zabezpečenie vysokej kvality výrobkov, udržanie sa na zahraničnom a domácom trhu. Významným prínosom pre rozvoj okresu je realizácia projektu „Výroba autobusov slovenskej produkcie“. Prototyp autobusu bol predstavený v roku 1996 na Autosalóne v Nitre, kde vzbudil veľký záujem odbornej verejnosti. Ďalším prínosom pre okres sa môže stať, v súčasnosti rozpracovaný, projekt Silikátovej hospodárskej zóny, ktorý by mal zabezpečiť efektívnejšie využitie existujúcich ľudských a surovinových zdrojov regiónu.

Poľnohospodárska výroba je zameraná na pestovanie husto siatych obilovín a technických plodín. Sú tu vhodné podmienky na pestovanie teplomilnejších plodín. Dobré sa tu darí zelenine, cukrovej repe, pšenici, kukurici a jačmeňu. Na severe a západe okresu pribúda k týmto plodinám i ľan. Na juhovýchode v okolí Cerovej vrchoviny je významná oblasť pestovania tabaku. Pre okres je významné aj ovocinárstvo, urodia sa aj teplomilnejšie marhule a broskyne. Významnú funkciu plní i rozloha lúk a pasienok, prevažne s chovom hovädzieho dobytku.

Okres má ***najlepšiu dopravnú situáciu medzi pohraničnými okresmi*** kraja. Na jeho území sú hraničné priechody do Maďarska. A to v Šiatorskej Bukovinke a Kalonde (cestný) a vo Filákovke (železničný). Severne od mesta Lučenec sa nachádza letisko pre

typy lietadiel používaných v poľnohospodárstve a v leteckom športe. Lučenec je od Banskej Bystrice vzdialený 80 km a od Bratislavy 257 km.

Z hľadiska cestovného ruchu je zaujímavá Cerova vrchovina, ktorá je jedinečná svojimi pozostatkami poslednej sopečnej činnosti na Slovensku (Kamenný vodopád, pseudojaskyne, vypreparované sopečné komíny). V blízkosti sa nachádza rekreačné zariadenie Obručná. Za dobrých snehových podmienok je využívané zimné stredisko Javor, kde sú vybudované dva lyžiarske vleky. V rámci rozvojového programu sa v obci Veľká nad Ipľom realizuje projekt vidieckeho turizmu a agroturizmu. Historický rozmer okresu dodávajú Fil'akovský, Šomošský a Hajnáčsky hrad a zrúcaniny Divínskeho hradu, ktoré sa nachádzajú neďaleko najnavštevovanejšej vodnej nádrže Ružiná. Aj napriek uvedenému potenciálu, ktorý okres ponúka, *patrí medzi okresy s najnižšou návštevnosťou v rámci Slovenskej republiky*. (Drenko, 2007)

4.1.2 Charakteristika sociálneho priestoru okresu Poltár

Rozlohou patrí okres Poltár medzi menšie okresy Slovenska. Nachádza sa na juhu stredného Slovenska. Na východe susedí s okresom Rimavská Sobota, na západe s okresmi Lučenec a Detva a na severe sa v dĺžke asi 7 km dotýka okresu Brezno. Všetky susedné okresy sú okresmi Banskobystrického kraja.

Obyvateľstvo a sídla

Podľa počtu obyvateľov je okres Poltár 6. najmenší a podľa hustoty zaľudnenia piaty najredšie osídlený okres Slovenska. V okrese Poltár sa nachádza 22 sídiel, z toho len jedno mesto - Poltár, ktoré je centrom osídlenia okresu a plní funkciu okresného mesta, ktoré so svojim zázemím, územno- priestorovými väzbami a funkciami predstavuje ťažisko osídlenia regionálneho významu. Je administratívno-správnym centrom okresu a počtom obyvateľov zaujíma 107. miesto na Slovensku. Po Ilave je najmenším okresným mestom.

Hustota obyvateľov okresu je 48 obyv./ km², čo je hlboko pod celoslovenským priemerom. Je to okres so *strednou populačnou centralitou*, keďže podiel obyvateľstva mesta Poltár na celkovom počte obyvateľov okresu predstavuje 26,38 %. Vo vidieckych sídlach žije 73,82 %, preto je okres Poltár *výrazne vidieckym typom regiónu*. Podľa údajov zo sčítania ľudu v roku 2001 žije v okrese 96,59 % obyvateľov slovenskej národnosti, 0,48 % obyvateľov maďarskej národnosti, 1,56% obyvateľov rómskej národnosti, 0,41 %

obyvateľov českej národnosti a 0,96 % obyvateľov inej národnosti, teda ide o **etnicky výrazne homogénny región**.

V sídelnej štruktúre okresu sú zastúpené menšie typy sídelných formácií od mesta malej veľkosti, vidieckych obcí až po rozptýlené laznícke osídlenie (až 68 % tvoria obce do 1000 obyvateľov). Na tomto základe možno povedať, že okres Poltár je **výrazne vidieckym regiónom s prevahou malých vidieckych sídiel**. Do 199 obyvateľov majú 4 obce, 200- 499 obyvateľov má 6 obcí, 500- 999 obyvateľov má 5 obcí, vyše 1 000 obyvateľov majú dve obce a od 2 000 do 4 999 obyvateľov majú 3 obce, menovite Cinobaňa, Kalinovo a Kokava nad Rimavicou.

Hospodárstvo, priemysel, doprava a turistický ruch

Okres nemá výrazné hospodárske stredisko a **celková hospodárska produkcia je nízka**. Územie okresu je členené aj z hľadiska socio- ekonomického rozvoja, ovplyvneného geomorfologickými a klimatickými podmienkami. Je charakteristický prevažne monoštruktúrnym zameraním (sklársky priemysel, priemysel výroby stavebných hmôt, drevospracujúci priemysel) s **výrazným zaostávaním jeho severnej hornatej časti**, kde nie sú vhodné prírodné podmienky pre rozvoj poľnohospodárstva a iných odvetví.

Surovinová základňa okresu je bohatá hlavne na nerudné suroviny. V katastrálnom území okresu sa nachádza jediné ložisko kaolínu na Slovensku - v lokalite Horná Prievana. Na území okresu sa tiež nachádzajú ložiská žiaruvzdorných surovín, ložiská takých nerudných surovín, ako sú tehliarske suroviny, kaolinitické piesky a íly, ložisko stavebného a dekoračného kameňa, kameninových surovín, vápenca, mastenca a azbestu.

Tradičným priemyslom v okrese je sklársky, ktorý má svoje závody v Poltári a Katarínskej Hute. Vyrábajú sa tam rôzne druhy skla, medzi nimi aj krištáľové. Významným pre okres je priemysel stavebných hmôt so závodmi tehelní v Poltári, v Brezničke, v Hrnčiarskych Zalužanoch a v Kalinove. Okrem týchto priemyselných odvetví sa v okrese nachádza zlieváreň v Cinobani a drevospracujúce závody v Kokave nad Rimavicou.

Okres, najmä jeho južná časť, má pomerne **dobré podmienky pre poľnohospodársku výrobu**. Darí sa tu jačmeňu, d'ateline, pšenici, v menšej miere aj kukurici na zrno, cukrovej repe a zelenine. Lúky a pasienky zaberajú rozsiahlejšie plochy, najmä na severe okresu. V súčasnosti pôsobia v okrese Poltár už len dve poľnohospodárske družstvá a to v Poltári a v Hrnčiarskych Zalužanoch. Lesný pôdny fond v okrese má

rozlohu 23 896 ha lesných pozemkov. Časť vyťaženej drevnej hmoty sa spracováva v drevospracujúcich závodoch v rámci Banskobystrického kraja a časť sa bez spracovania vyváža mimo územia republiky. Prírodné podmienky okresu Poltár vytvárajú takmer **ideálne podmienky pre rozvoj poľovníctva**. Podľa rajonizácie Slovenska na poľovnícke oblasti je v okrese Poltár 16 poľovních revírov.

Okres Poltár má z hľadiska svojej polohy na juhu Banskobystrického kraja **nevyhovujúce dopravné napojenie na medzinárodné siete**, ako aj **nevyhovujúce dopravné spojenie v rámci regiónu**. Obce na juhu okresu a na západe okresu majú s mestom Poltár veľmi zlé dopravné spojenie. So susednými okresmi je okres prepojený železnicou v celkovej dĺžke 61,5 km železničných tratí.

Prírodný terén a existujúca materiálo-technická základňa dávajú **možnosti pre cykloturistiku, vidiecku turistiku a agroturistiku**. Severná časť okresu má, z hľadiska cestovného ruchu, **predpoklady pre zimnú rekreáciu** vo vybudovaných strediskách v oblasti Kokavy nad Rimavicou. V okrese Poltár sa nachádzajú dva chránené areály. Jasenin v katastrálnom území Ďubákovo a Rovniansku gaštanicu v katastrálnom území Rovňany. (Drenko, 2007)

4.2 Demografický vývoj v okresoch Lučenec a Poltár

4.2.1 Vývoj počtu obyvateľov okresov Lučenec a Poltár

Vývoj počtu obyvateľov v okresoch Lučenec a Poltár môžeme sledovať z viacerých hľadísk. Zamerali sme sa na vývoj počtu obyvateľov žijúcich v mestách a vo vidieckych sídlach. Sledovali sme prirodzený prírastok a úbytok obyvateľov.

V okrese Lučenec sa v priebehu rokov 2005 - 2008 celkový počet obyvateľov výrazne nemenil. V uvedených rokoch sme však zaznamenali zníženie počtu obyvateľov miest o 460 osôb, čo predstavuje pokles o 1,49 %. V okrese Poltár bol tento pokles miernejší. Počet osôb žijúcich v mestách za sledované obdobie znížil len o 88 osôb, čo predstavuje 0,31 % (vid'. Tabuľka 3).

Vývoj počtu obyvateľov vidieckych sídiel bol viac menej obdobný. To znamená, že počet obyvateľov žijúcich vo vidieckych sídlach sa v oboch okresoch znižoval, avšak nie do takej miery ako v mestách. Vývoj počtu obyvateľov z hľadiska prirodzeného prírastku, resp. úbytku (vid'. Tabuľka 4) bol v roku 2008 pozitívny. Znamená to, že sa v roku 2008

zvrátil dovtedy pretrvávajúci negatívny trend znižujúceho sa počtu živonarodených osôb. Oproti predchádzajúcemu roku sa počet živonarodených detí zvýšil o 33 osôb. Obdobný vývoj nastal i v okrese Poltár, kde sa tento počet živonarodených detí zvýšil o 21 osôb.

Tab. 2 Porovnanie počtu obyvateľov žijúcich v mestách a obciach za okres Lučenec

	Počet obyvateľov v mestách				Počet obyvateľov v iných obciach			
	2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
Spolu	38 339	38 185	38 032	37 879	35 004	35 072	35 015	35 023
Muži	17 925	17 834	17 739	17 629	17 063	17 100	17 084	17 095
Ženy	20 414	20 351	20 293	20 247	17 941	17 972	17 931	17 928

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Krajský štatistický úrad SR v Banskej Bystrici“

Tab. 3 Porovnanie počtu obyvateľov žijúcich v mestách a obciach za okres Poltár

	Počet obyvateľov v mestách				Počet obyvateľov v iných obciach			
	2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
Spolu	5 929	5 835	5 836	5 841	16 883	16 866	16 790	16 795
Muži	2 850	2 811	2 813	2 816	8 219	8 228	8 196	8 214
Ženy	3 079	3 024	3 023	3 025	8 664	8 638	8 594	8 581

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Krajský štatistický úrad SR v Banskej Bystrici“

Porovnanie počtu zomrelých osôb poukazuje na rozdiely medzi sledovanými okresmi. V okrese Poltár sa tento počet zvýšil o 15 osôb. Prirodzený prírastok, resp. úbytok obyvateľov v oboch okresoch nadobúda z dlhodobého hľadiska záporné hodnoty.

Zaznamenali sme úbytok počtu obyvateľov v mestách, ale i vo vidieckych obciach. Je to spôsobené predovšetkým zvýšenou migráciou obyvateľstva za lepšími pracovnými ako i životnými podmienkami. Čoraz viac mladých a vzdelaných ľudí si uvedomuje obmedzenú možnosť uplatnenia sa na trhu práce v sledovaných okresoch.

Počet obyvateľov za sledované 17 - ročné obdobie klesol. V okrese Lučenec sme zaznamenali výrazné zmeny v rokoch 1995 a 1997. A to v dôsledku zmeny územno-správneho členenia okresu. Okres sa rozdelil na dva samostatné okresy - okres Lučenec a okres Poltár.

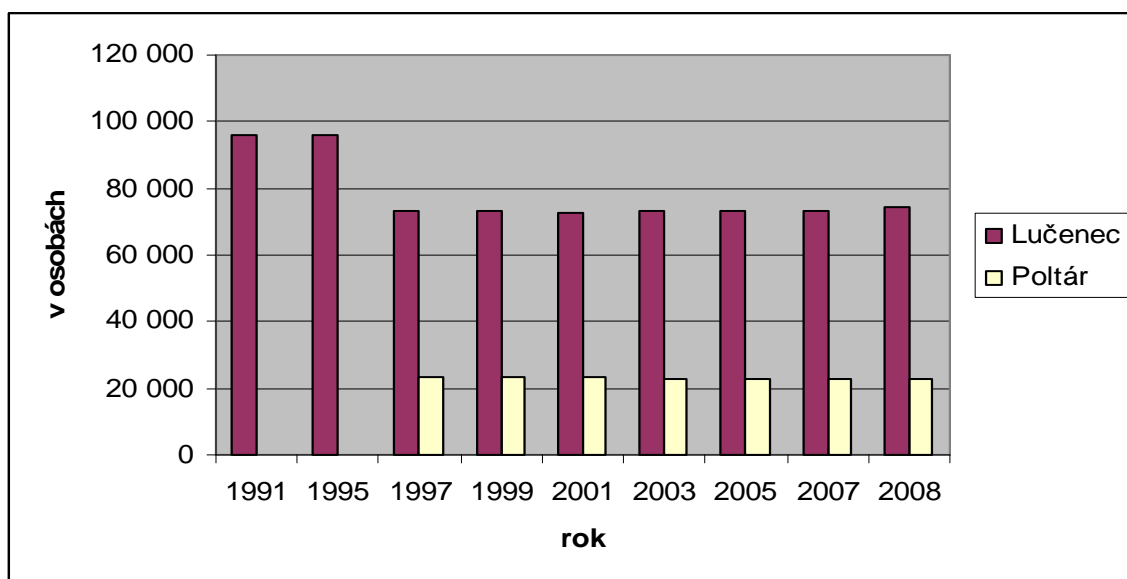
Ďalšiu výraznejšiu zmenu sme zaznamenali v roku 2008, kedy sa zvýšil počet obyvateľov o vyše 1 500 osôb. V ostatných rokoch bol vývoj viac- menej ustálený a pohyboval sa na úrovni 73 000 obyvateľov. Obdobný vývoj môžeme pozorovať aj v okrese Poltár, kde však nárast počtu obyvateľov v roku 2008 nebol až taký vysoký (124 osôb). Počet obyvateľov sa pohyboval na hranici 22 000 osôb. (vid. Prílohy č.3 a č.4)

Tab. 4 Prirodzený pohyb obyvateľstva spolu v okresoch Lučenec a Poltár

Roky	Živonarodení spolu		Zomrelí spolu		Prirodzený prírastok /úbytok/ spolu	
	Lučenec	Poltár	Lučenec	Poltár	Lučenec	Poltár
1991	1 289	-	1 305	-	-16	-
1992	1 200	-	1 292	-	-92	-
1993	1 155	-	1 128	-	27	-
1994	1 036	-	1 171	-	-135	-
1995	1 033	-	1 122	-	-89	-
1996	816	241	923	307	-107	-66
1997	783	261	829	310	-46	-49
1998	779	263	900	325	-124	-64
1999	765	218	908	284	-143	-66
2000	713	233	888	256	-175	-23
2001	757	210	836	321	-79	-111
2002	693	194	865	289	-172	-95
2003	726	207	903	268	-177	-61
2004	776	193	874	265	-98	-72
2005	804	212	857	307	-53	-95
2006	763	204	835	310	-72	-106
2007	712	188	876	263	-164	-75
2008	745	209	853	278	-108	-69

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Štatistický úrad SR- Krajská správa v Banskej Bystrici-
pracovisko Lučenec“

Graf 1 Vývoj počtu obyvateľov v okresoch Lučenec a Poltár

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Štatistický úrad SR- Krajská správa v Banskej Bystrici- pracovisko Lučenec“

Vysvetlivky: - v roku 1996 nastala zmena územno- správneho členenia SR, teda okres LC do roku 1996 sa nerovná okresu LC po roku 1996

4.2.2 Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva okresov Lučenec a Poltár

V oblasti vývoja vekovej štruktúry obyvateľstva môžeme hovoriť o nepriaznivej situácii. Ide o dlhodobu pretrvávajúcu stav, o ktorom hovorí aj regionálna analýza trhu práce Banskobystrického samosprávneho kraja z roku 2005. Podľa jej údajov sa od roku 1997 znižuje percentuálny podiel detí vo vekovej skupine do 14 rokov a vzrastá počet obyvateľov v poproduktívnom veku. Okresy Lučenec a Poltár sú toho dôkazom. V roku 2008 bol tento podiel v okrese Lučenec nižší o 2,02 % oproti roku 2001 a v okrese Poltár až o 2,74 %. **Zvyšovanie počtu obyvateľov v poproduktívnom veku** ovplyvňuje aj ďalší faktor, ktorým je **zvyšovanie priemerného veku obyvateľstva**. Porovnávali sme vývoj za obdobie 2001 - 2008. Ako vidno z tabuliek 5 a 6, situácia v sledovaných okresoch je veľmi nepriaznivá. Svedčí o tom index populačnej kvality, ktorý mal v sledovaných rokoch (2001 a 2008) ,v oboch okresoch, hodnotu do 1 %. Takýto trend je z dlhodobého hľadiska nevyhovujúci. A to nielen pre možné spomaľovanie hospodárskeho rastu a problémy v oblasti dôchodkového zabezpečenia občanov, ale môže spôsobovať ďalšiu stagnáciu, prípadne úpadok sledovaných regiónov. Na zastavenie uvedeného trendu je nevyhnutné zabrániť odlivu mladých vzdelaných ľudí vytvorením väčšieho počtu a najmä lepších

pracovných príležitostí, ako i možností ich kvalifikačného rastu. Ďalšou cestou k zastaveniu tohto nepriaznivého vývoja je zvýšenie pôrodnosti vytvorením priaznivých podmienok pre mladé rodiny. Významne môže prispieť i prílev ďalšieho zahraničného kapitálu.

Tab. 5 Vekové zloženie obyvateľstva v okrese Lučenec

	Vek, veková skupina, ukazovateľ	Pohlavie					
		Muži v %		Ženy v %		Spolu v %	
		2001	2008	2001	2008	2001	2008
Predproduktívny	0- 14	9,3	8,02	8,39	7,65	17,69	15,67
Produktívny	15- 59 M / 54 Ž	32,19	32,1	30,15	29,81	62,35	62,62
Poproduktívny	60+ M/ 55+ Ž	6,48	6,8	13,47	14,9	19,95	21,7
	Priemerný vek	35,31	36,82	38,96	40,52	37,22	38,76
	Index starnutia	71,94	84,84	155,06	194,69	112,71	138, 5
	Index populačnej kvality	1,4352	1,1786	0,6229	0,5136	0,8867	0,7221

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Štatistický úrad SR- Krajská správa v Banskej Bystrici- pracovisko Lučenec“

Tab. 6 Vekové zloženie obyvateľstva v okrese Poltár

	Vek, veková skupina, ukazovateľ	Pohlavie					
		Muži v %		Ženy v %		Spolu v %	
		2001	2008	2001	2008	2001	2008
Predproduktívny	0- 14	9,08	7,78	8,57	7,13	17,65	14,91
Produktívny	15- 59 M / 54 Ž	32,35	33,65	29,20	29,04	61,55	62,69
Poproduktívny	60+ M/ 55+ Ž	6,98	7,29	13,82	15,1	20,80	22,4
	Priemerný vek	36,81	37,4	40,58	41,21	38,75	39,35
	Index starnutia	76,89	93,75	161,28	211,83	117,87	150,22
	Index populačnej kvality	1,3009	1,0666	0,6201	0,4721	0,8486	0,6657

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Štatistický úrad SR- Krajská správa v Banskej Bystrici-
pracovisko Lučenec“

4.2.3 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva okresov Lučenec a Poltár

Vzdelávanie v sledovaných okresoch je zabezpečované širokou vzdelanostnou základňou, ktorá prispieva k zvýšeniu vzdelanosti obyvateľstva oboch regiónov. Základný pilier tvorí stredné školstvo, ktorého zriaďovateľom je Banskobystrický samosprávny kraj, cirkevné a súkromné školy. Štruktúra učebných plánov a schopnosť škôl reagovať na požiadavky trhu práce je však obmedzená. V strednom vzdelávaní si upevňujú pozíciu najmä gymnáziá.

Štruktúra škôl

V okrese Lučenec pôsobí 54 štátnych a dve súkromné predškolské zariadenia, 16 plnoorganizovaných a 37 málotriednych základných škôl. Stredné školstvo je zastúpené dvomi štátnymi a jedným súkromným gymnáziom, šiestimi odbornými školami (Stredná priemyselná škola stavebná, Obchodná akadémia, Stredná zdravotnícka škola, Pedagogická a sociálna akadémia, Stredná priemyselná škola odevná, Združená stredná

škola, ku ktorej bola v roku 2009 pridružená aj Stredná poľnohospodárska škola) a šiestimi odbornými učilišťami (SOU textilné, SOU stavebné, SOU strojárske, SOU obchodné...) Vysoké školstvo je zastúpené externými formami štúdia, ktoré zabezpečujú detašované pracoviská takých vysokých škôl ako sú Univerzita Komenského v Bratislave, Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre a Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici. V okrese Poltár nie je tak široká sieť školských zariadení ako v okrese Lučenec. Najmä vysoké školstvo tu nie je vôbec zastúpené. Nachádza sa tu 12 štátnych a jedno súkromné predškolské zariadenie. Ďalej 13 základných škôl, z ktorých sú tri málotriedne a päť spojených s materskými školami. Stredné školstvo je zastúpené jedným gymnáziom, Združenou strednou školou sklárskou, Stredným odborným učilišťom poľnohospodárskym.

Vývoj vzdelanostnej štruktúry obyvateľstva

Vývoj vzdelanostnej štruktúry obyvateľstva sa nám podarilo vyjadriť na základe sčítania ľudu v rokoch 1991 a 2001. A to iba na základe odpočtov z údajov za okres Lučenec, pretože v uvedených obdobiach okres Poltár ešte neexistoval.

V okrese Lučenec sme zaznamenali vyššiu úroveň vzdelanosti obyvateľstva ako v okrese Poltár. Okres Lučenec má kvalitnejšiu štruktúru vzdelávacích inštitúcií ako okres Poltár i lepšie školské zabezpečenie. *V oboch okresoch tvorí najväčšiu skupinu obyvateľstvo s ukončeným základným vzdelaním.* Širšie je zastúpené i obyvateľstvo s ukončeným stredným vzdelaním bez maturity a s maturitou. Vysokoškolsky vzdelané obyvateľstvo je v oboch okresoch slabo zastúpené.

Tab. 7 Porovnanie bývajúceho obyvateľstva vo veku 15 a viac rokov podľa školského vzdelania a pohlavia v okresoch Lučenec a Poltár za rok 2001

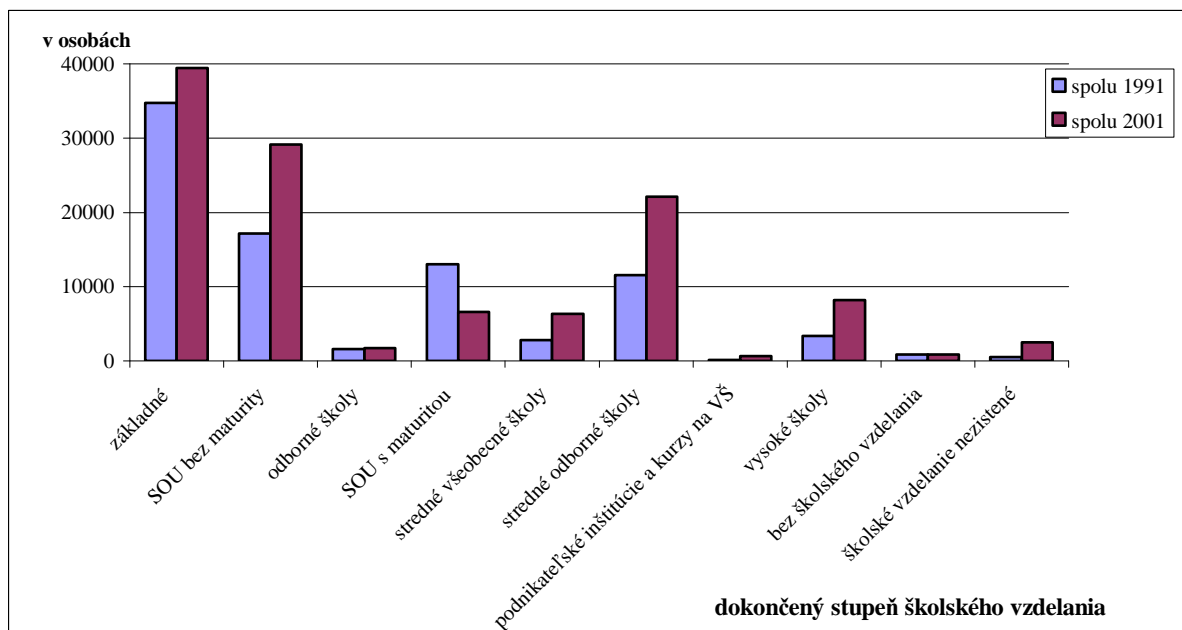
Dokončený stupeň školského vzdelania	Lučenec		Poltár		Spolu	
	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Lučenec	Poltár
Základné	14 454	24 964	2 600	4 192	39 418	6 792
SOU bez maturity	18 658	10 490	3 487	2 232	29 148	5 719
Odborné školy	772	947	115	125	1 719	240
SOU s maturitou	4 434	2 208	779	562	6 642	1 341
Stredné všeobecné školy	2 324	3 992	194	408	6 316	62
Stredné odborné školy	8 502	13 584	1 322	1 896	22 086	3 218
Podnikateľské inštitúcie a kurzy na VŠ	286	346	38	24	632	62
Vysoké školy	4 302	3 900	471	398	8 202	869
Bez školského vzdelania	488	390	40	53	878	93
Školské vzdelanie nezistené	14 030	1 318	139	155	2 516	294
Úhrn	64 446	76 228	11 462	12 204	145 674	23 666

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Štatistický úrad SR- Krajská správa v Banskej Bystrici- pracovisko Lučenec“

Zamerali sme sa i na vzdelanostnú štruktúru obyvateľstva podľa pohlavia. *V obidvoch okresoch ukončilo k roku 2001 základné vzdelanie viac žien ako mužov.* V okrese Lučenec to bolo o 26,66 % viac žien ako mužov a v okrese Poltár o 23,44 % viac žien ako mužov. SOU bez maturity ukončilo v okrese Lučenec o 28 % viac mužov ako žien a v okrese Poltár o 22 % viac mužov ako žien. Stredné odborné vzdelanie s maturitou ukončilo v okrese Lučenec o 23 % viac žien ako mužov a v okrese Poltár o 18 % viac žien ako mužov. V oboch okresoch žije viac mužov s ukončeným vysokoškolským vzdelaním. V okrese Lučenec je to o 4,7 % viac mužov ako žien a v okrese Poltár o 8,4 % viac mužov ako žien. Ako vidno z grafu 2, *vzdelanostná úroveň obyvateľstva k roku 2001 vzrástla v priemere o 25,05 %*. Za toto obdobie narástol tak počet vzdelávacích inštitúcií ako i ponuka foriem vzdelávania. *Počet vysokoškolsky vzdelaných sa zvýšil o 67,4 %*, zvýšil sa i počet tých, ktorí si zvyšovali vzdelanie na kurzoch v novovzniknutých inštitúciách vzdelávania a na vysokých školách. *Došlo však k poklesu obyvateľov s úplným stredným vzdelaním* (ukončené maturitou) o 32,27 %. *Vzdelanosť mužov sa zvýšila v priemere o 35,61 % a žien o 36,76 %*. Najväčší nárast vzdelanosti sme zaznamenali v skupine mužov s úplným stredným vzdelaním (o 67,26 %) Zaznamenali sme zvýšenie vzdelanosti

u tých žien, ktoré ukončili niektorý z kurzov vzdelávania na vysokých školách a v iných vzdelávacích inštitúciách (o 70,86 %). Zvýšila sa aj skupina žien s úplným stredným vzdelaním (o 67,40 %). Pokleslo zastúpenie žien bez školského vzdelania a to o 5,11 %. (viď. Príloha č.9)

Graf 2 Porovnanie bývajúceho obyvateľstva vo veku 15 a viac rokov podľa školského vzdelania v okrese Lučenec 1991, 2001

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Štatistický úrad SR- Krajská správa v Banskej Bystrici- pracovisko Lučenec“

4.2.4 Národnostná štruktúra obyvateľstva okresov Lučenec a Poltár

Okres Lučenec

Ako bolo naznačené v podkapitole 4.1.1, okres Lučenec *patrí dlhodobo medzi etnicky výrazne divergentné regióny*. V nami sledovanom období rokov 1991-2006 došlo k zvýšeniu počtu obyvateľov, ktorí sa hlásili k slovenskej národnosti.(viď. Graf 3). Zatiaľ čo v roku 1991 sa k slovenskej národnosti hlásilo 48 442 osôb, v roku 2006 to bolo už 49 413 osôb .

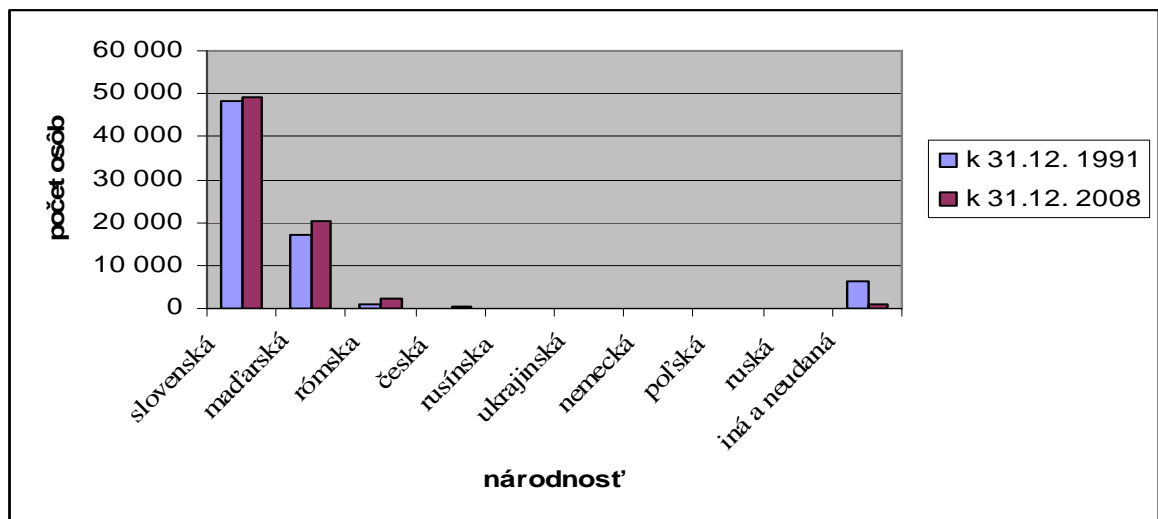
V roku 2008 uvedený počet mierne poklesol na úroveň 49 059 osôb. Počet osôb slovenskej národnosti sa za obdobie rokov 1991 - 2008 zvýšil o 1,37 %. Väčší nárast bol zaznamenaný v skupine obyvateľstva, ktorá sa hlásila k maďarskej národnosti (3,97 %).

Zaznamenali sme i zvýšenie zastúpenia príslušníkov rómskej národnosti v národnostnej štruktúre obyvateľstva (1,41 %).

Okres Poltár

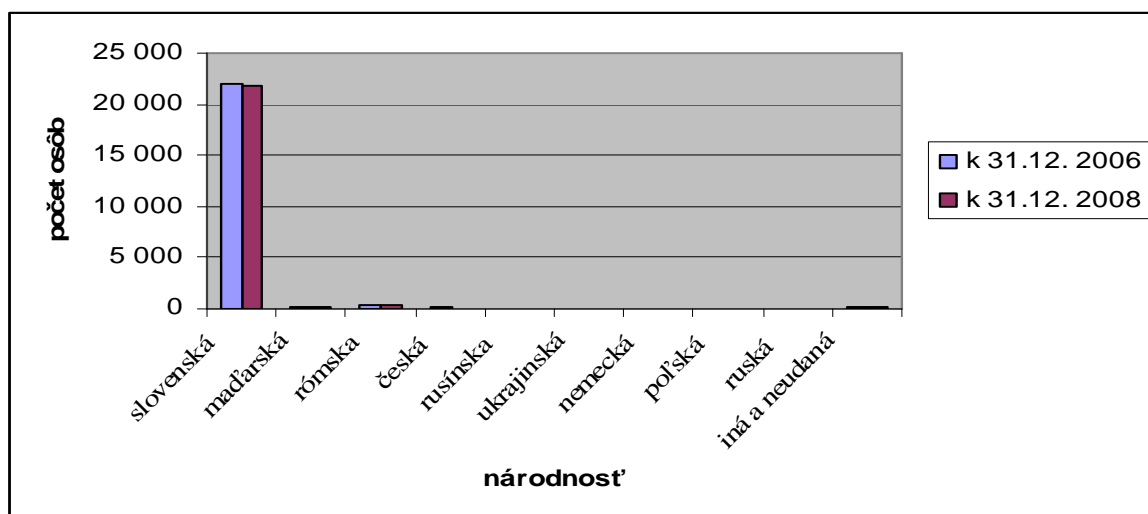
Na rozdiel od okresu Lučenec, je okres Poltár *etnicky výrazne homogénnym regiónom*. Vyše 96 % obyvateľov sa hlási k slovenskej národnosti (vid. Graf 4). V danom regióne nedošlo v sledovaných obdobiach k výrazným zmenám v národnostnej štruktúre obyvateľstva regiónu. V porovnaní s rokom 2006 sme v roku 2008 zaznamenali pokles zastúpenia obyvateľstva slovenskej národnosti o 0,2 %.

Graf 3 Štruktúra obyvateľstva podľa národnosti v okrese Lučenec

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Štatistický úrad SR- Krajská správa v Banskej Bystrici- pracovisko Lučenec“

Graf 4 Štruktúra obyvateľstva podľa národnosti v okrese Poltár

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Štatistický úrad SR- Krajská správa v Banskej Bystrici- pracovisko Lučenec“

4.2.5 Konfesijná štruktúra obyvateľstva okresov Lučenec a Poltár

Konfesijná štruktúra obyvateľstva regiónov Lučenec a Poltár sa za obdobie rokov 1991 – 2001 výrazne zmenila.

Okres Lučenec

Okres Lučenec bol v roku 1991 prevažne homogénnym regiónom. V roku 2001 však bol už **výrazne homogénnym regiónom**. K rímskokatolíckej cirkvi sa hlásilo až 68,23 % obyvateľov regiónu, čo bolo o 11,57 % viac ako tomu bolo v roku 1991. Druhým najpočetnejším vierovyznaním v oboch sledovaných rokoch bola evanjelická cirkev augsburského vyznania. Počet osôb bez vierovyznania sa v roku 2001 zvýšil o 1,54 %.

Okres Poltár

V okrese Poltár boli zmeny v sledovanom období ešte výraznejšie. Zatiaľ čo v roku 1991 bol okres regiónom s nízkou náboženskou diverziou (48,66 % osôb sa hlásilo k rímskokatolíckej cirkvi), v roku 2001 už prevažne homogénnym regiónom (57,47 % príslušníkov rímskokatolíckej cirkvi). Rovnako ako v okrese Lučenec, druhé najpočetnejšie zastúpenie mala evanjelická cirkev augsburského vyznania. Oproti okresu Lučenec bol v roku 2001 nárast jej príslušníkov vyšší o 2,53 %. Taktiež narástol počet osôb bez vierovyznania (o 5,21 % - vid'. tabuľka 8). V porovnaní s okресom Lučenec to bolo o 3,67 % viac. Uvedené zmeny mohli byť spôsobené demografickým vývojom

obyvateľstva, spoločenskými zmenami vyvolávajúcimi zmeny v myslení ľudí a v ich hodnotových rebríčkoch ako aj migráciou obyvateľstva za prácou.

Tab. 8 Vývoj konfesijnej štruktúry obyvateľstva okresov Lučenec a Poltár

	Lučenec		Poltár	
	1991	2001	1991	2001
Rímskokatolícka cirkev	41 333	49 695	11 643	13 600
Gréckokatolícka cirkev	124	231	20	65
Pravoslávna cirkev	30	61	4	15
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	9 136	9 351	4 520	5 150
Reformovaná kresťanská cirkev	-	493	-	21
Evanjelická cirkev metodistická	-	157	-	48
Apoštolská cirkev	-	53	-	3
Starokatolícka cirkev	-	47	-	10
Bratská jednota baptistov	-	265	-	5
Cirkev československá husitská	5	16	3	5
Cirkev adventistov siedmeho dňa	-	120	-	2
Cirkev bratská	-	2	-	44
Kresťanské zbory	-	256	-	11
Židovské náboženské obce	-	23	-	-
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	-	443	-	91
Ostatné	484	65	75	8
Bez vyznania	8 135	9 280	2 571	3 778
Nezistené	13 699	2 279	5 091	810
Spolu	72 946	72 837	23 927	23 666

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Štatistický úrad SR- Krajská správa v Banskej Bystrici- pracovisko Lučenec“

4.3 Socio - ekonomický rozvoj okresov Lučenec a Poltár

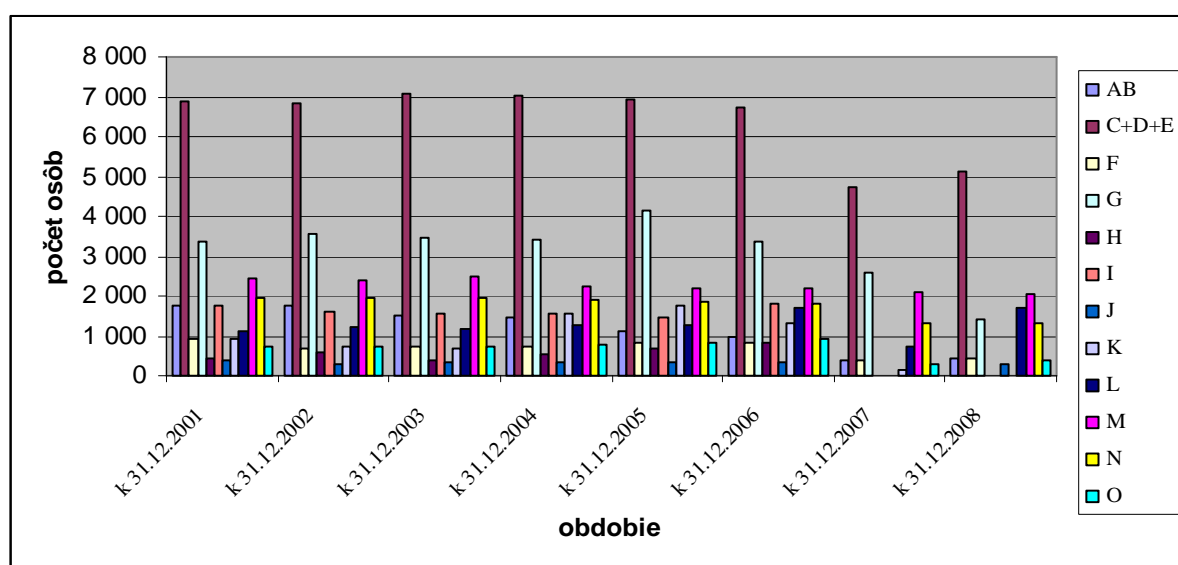
4.3.1 Vývoj zamestnanosti v okresoch Lučenec a Poltár

Vývoj zamestnanosti v hospodárstve podľa OKEČ nebol za sledované obdobie v okresoch Lučenec a Poltár rovnaký. V okrese Lučenec bol tento vývoj až do roku 2005 viac- menej ustálený. V okrese Poltár mala zamestnanosť klesajúcu tendenciu.

Okres Lučenec sa vyznačoval pomerne priaznivou situáciou (viď. Graf 5). V roku 2006 sme zaznamenali úbytok počtu zamestnaných hlavne v oblasti priemyslu. Do roku

2007 možno okres Lučenec zaradiť k nevykryštalizovaným typom regiónu. Ani v jednom z odvetví hospodárstva nepracovalo viac ako 60 % ekonomicky aktívneho obyvateľstva. Nasledujúci vývoj poukazuje na rastúcu zamestnanosť v oblasti terciéru. Od roku 2007 možno zaradiť okres Lučenec *k zmiešaným typom regiónov s obslužným charakterom*. V roku 2007 bolo až 54,46 % EAO zamestnaného v oblasti terciéru a v nasledujúcom roku sa tento stav ešte zvýšil (56,72 %). Zaznamenali sme však pokles zamestnanosti EAO v primárnom sektore hospodárstva. Z pôvodných 16,31 % v roku 2001 na 2,95 % v roku 2008.

Graf 5 Zamestnanosť EAO okresu Lučenec podľa OKEČ

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci“

Vysvetlivky:

AB- Poľnohospodárstvo spolu, poľovníctvo, lesníctvo, rybolov, chov rýb

C + D + E – Priemysel spolu

C- Ťažba nerastných surovín

D- Priemyselná výroba

E- Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody

F- Stavebníctvo

G- Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov, spotrebného tovaru

H- Hotely a reštaurácie

I- Doprava, skladovanie, pošty a telekomunikácie

J- Finančné sprostredkovanie

K- Nehnuteľnosti, prenájom a obchodné činnosti

L- Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie

M- Školstvo

N- Zdravotníctvo a sociálna pomoc

O- Ostatné spoločenské, sociálne a osobné služby

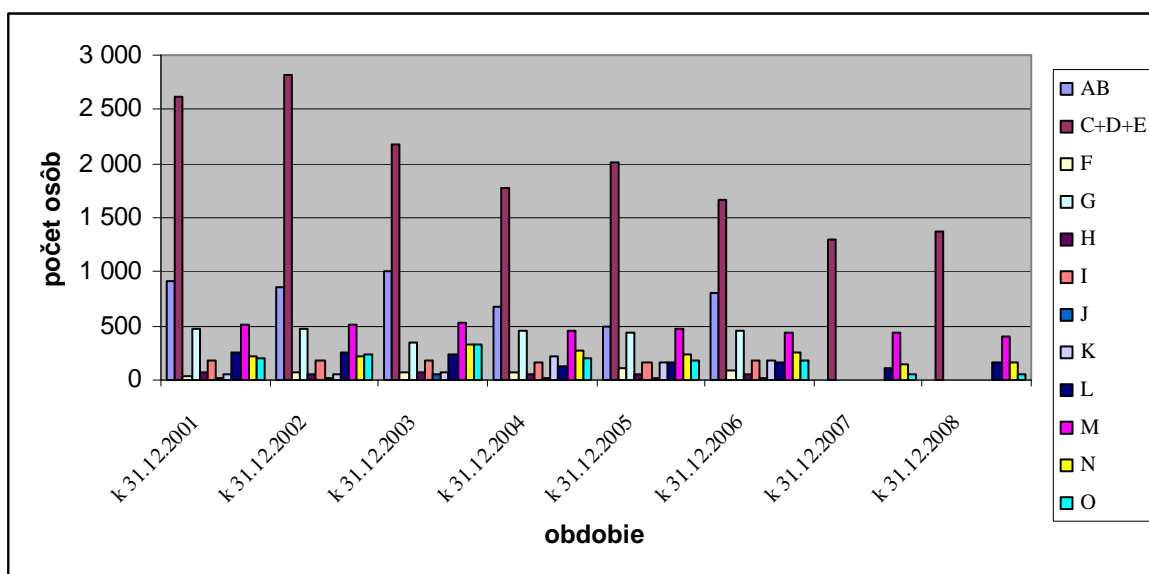
Výraznejšie zmeny nastali od roku 2007 a v období hospodárskej krízy. Táto zasiahla i regióny južného Slovenska. Oproti roku 2006, v roku 2007 klesol počet zamestnaných z 22 860 na 13 099 osôb. Najväčší pokles zamestnanosti sa prejavil v priemyselných odvetviach, ale i v stavebníctva či verejnej správe.

Nami uvedená typológia môže byť čiastočne skreslená. Preto, že údaje za roky 2007 a 2008 poskytnuté Štatistickému úradu SR v Lučenci neboli úplné. Chýbali údaje o zamestnanosti EAO za niektoré odvetvia. Obdobná situácia nastala i v prípade údajov za okres Poltár. Na základe dostupných údajov za roky 2001-2006 možno **okres Poltár** zaradiť medzi *zmiešané typy regiónov s prevahou služieb*. Podľa dostupných údajov za roky 2007 a 2008 sme okres zaradili *k zmiešaným typom regiónov s prevahou priemyslu*. Nami získané údaje, ako sme uviedli vyššie, neboli úplné.

V závere možno uviesť, že trend vo vývoji zamestnanosti v okrese Poltár nemožno považovať za priaznivý. Z grafu 6 vidieť, že sa zamestnanosť v tomto okrese počas nami sledovaného obdobia znižovala. Údaje svedčia o tom, že súčasná nepriaznivá situácia v oblasti zamestnanosti EAO v regióne nie je spôsobená iba hospodárskou krízou. Najlepšia situácia v oblasti zamestnanosti EAO pretrváva naďalej v priemyselných odvetviach.

Do roku 2007 prekvapivo rástla zamestnanosť EAO v odvetví poľnohospodárstva. Najvýraznejšie v roku 2006, kedy sa oproti predchádzajúcemu roku zvýšila o 7,02 %. Najhoršia situácia bola v doprave a niektorých službách (pošta, telekomunikácie).

Graf 6 Zamestnanosť EAO okresu Poltár podľa OKEČ

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci“

Vysvetlivky:

AB- Poľnohospodárstvo spolu, poľovníctvo, lesníctvo, rybolov, chov rýb

C + D + E – Priemysel spolu

C- Ťažba nerastných surovín

D- Priemyselná výroba

E- Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody

F- Stavebníctvo

G- Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov, spotrebného tovaru

H- Hotely a reštaurácie

I- Doprava, skladovanie, pošty a telekomunikácie

J- Finančné sprostredkovanie

K- Nehnutel'nosti, prenájom a obchodné činnosti

L- Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie

M- Školstvo

N- Zdravotníctvo a sociálna pomoc

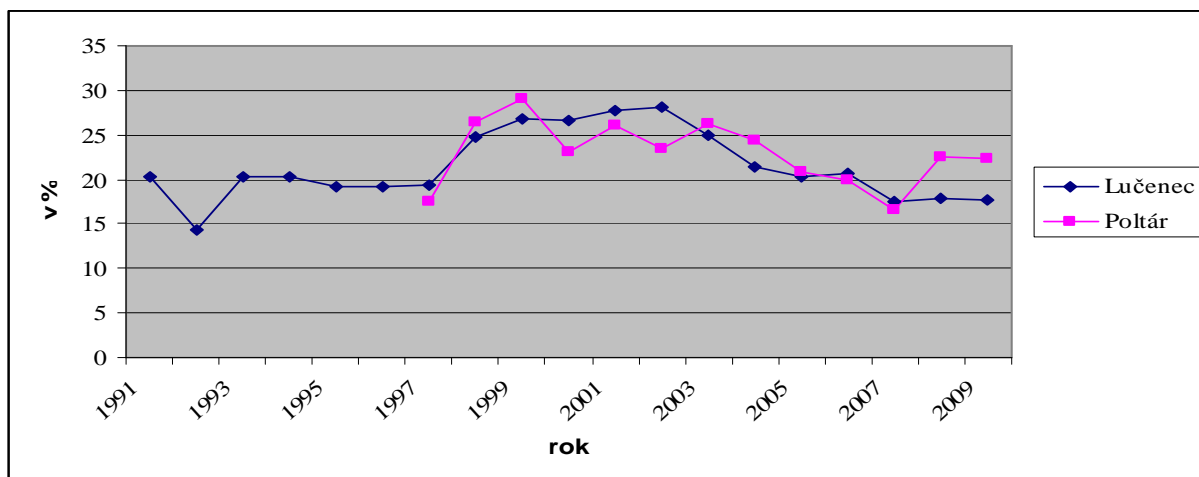
O- Ostatné spoločenské, sociálne a osobné služby

4.3.2 Vývoj nezamestnanosti v okresoch Lučenec a Poltár

Vývoj nezamestnanosti má v prípade oboch okresov skôr kolísavú tendenciu (viď. Prílohy č. 19 a č. 20). V okrese Lučenec sa počet evidovaných nezamestnaných od roku 2000 do nasledujúceho roku rapídne zvýšil (o 4 063 osôb), avšak následné roky už postupne klesal. V roku 2009 opäť vzrástol o 678 osôb oproti roku 2007. V okrese Poltár sme zaznamenali obdobný priebeh. Napriek tomu, že v okrese Poltár sa počet evidovaných nezamestnaných pohyboval na úrovni približne 2 000 osôb, zatiaľ čo v okrese Lučenec to bolo až 6 000 osôb. Z grafu 7 vyplýva, že v okrese Lučenec sa miera evidovanej nezamestnanosti podstatne zvýšila v roku 1993, neskôr mala do roku 1998 skôr klesajúcu tendenciu a následne sa začala opäť zvyšovať. Až na úroveň 28,20 % v roku 2002. Od tohto obdobia má už len klesajúcu tendenciu. V súčasnosti osciluje na úrovni 17,67 %.

Ako už bolo spomenuté, okres Poltár je mladším okresom a preto sme sledovali vývoj miery evidovanej nezamestnanosti za kratšie časové obdobie. Svoj vrchol dosiahla v roku 1999 (29,01 %). Odvtedy má jej priebeh skôr kolísavú tendenciu. Svoje minimum dosiahla v roku 2007, kedy sa pohybovala na úrovni 16 % a následne opäť vzrástla na súčasnú úroveň 22 %. Výkyvy vo vývoji počtu evidovaných nezamestnaných a evidovanej miery nezamestnanosti boli v značnej miere ovplyvnené pracovnou mobilitou obyvateľstva, sezónnymi prácami, a vstupom domáceho i zahraničného kapitálu. Zamestnanosť obyvateľstva ovplyvnili i štátne programy zamerané na zvyšovanie zamestnanosti. Naopak, negatívne pôsobilo znižovanie počtu pracovných miest napríklad v podniku Sklárne Poltár a prepúšťanie zamestnancov podnikov dôsledku hospodárskej krízy.

Graf 7 Vývoj miery nezamestnanosti v okresoch Lučenec a Poltár

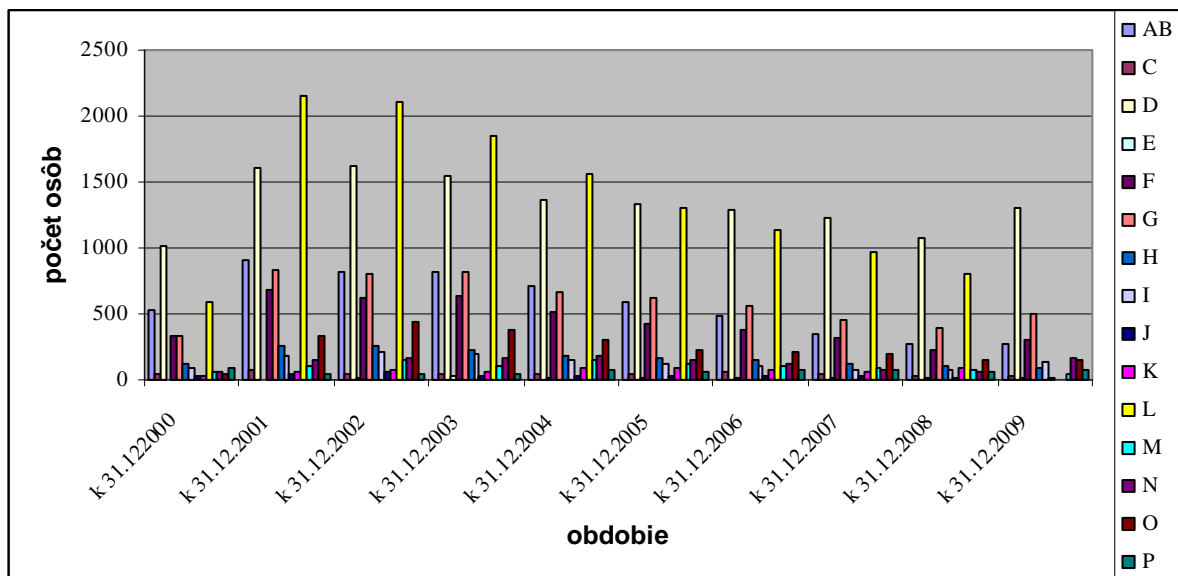
Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Krajský štatistický úrad SR v Banskej Bystrici“

Štruktúra evidovaných nezamestnaných podľa OKEČ

Vývoj počtu evidovaných nezamestnaných v okrese Lučenec za obdobie rokov 2000- 2009 je vyjadrený v grafe 8. Najviac nezamestnaných osôb bolo evidovaných v priemyselných odvetviach, kde sa za sledované 10 ročné obdobie tento počet pohyboval na úrovni cca 1 200 osôb. Druhým odvetvím s najvyššou nezamestnanosťou bola verejná správa. Neskôr došlo v danej sfére k zníženiu nezamestnanosti. V 2008 bola na úrovni 801 nezamestnaných osôb. Tretím odvetvím s najvyššou nezamestnanosťou v okrese sa stalo poľnohospodárstvo. Vývoj sa ustálil v roku 2009 na úrovni 275 nezamestnaných osôb, čo predstavovalo oproti maximu z roku 2001 (915 NO) zníženie o 4,31 %.

Vývoj nezamestnanosti v okrese Poltár sa vyznačuje približne rovnakým priebehom ako v okrese Lučenec. Najvyššia nezamestnanosť bola v odvetví priemyselnej výroby, ktorá sa počas sledovaného obdobia (2000- 2009) pohybovala v intervale od 417 ž po 937 NO. Ustália sa na úrovni 726 NO (2009), čo predstavuje oproti predchádzajúcemu roku nárast o 1,12 % (vid. Graf 9 a Príloha č. 20). Vyššiu nezamestnanosť, rovnako ako v okrese Lučenec, sme zaznamenali vo verejnej správe a v doprave. Od roku 2003 sa počet NO v týchto odvetviach začal znižovať. V odvetví poľnohospodárstva sa počet evidovaných nezamestnaných do roku 2004 pohyboval na úrovni vyše 300 osôb a od roku 2005 je už pod touto úrovňou.

Graf 8 Štruktúra evidovaných nezamestnaných podľa OKEČ v okrese Lučenec

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci“

Vysvetlivky:

AB- Poľnohospodárstvo spolu, poľovníctvo, lesníctvo, rybolov, chov rýb

C + D + E – Priemysel spolu

C- Ťažba nerastných surovín

D- Priemyselná výroba

E- Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody

F- Stavebníctvo

G- Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov, spotrebného tovaru

H- Hotely a reštaurácie

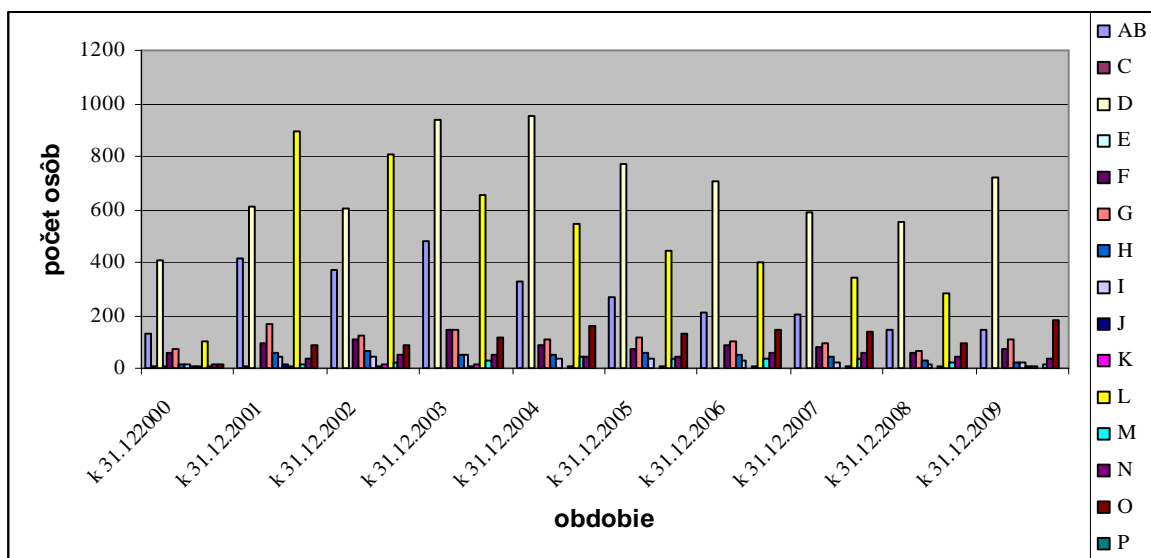
I- Doprava, skladovanie, pošty a telekomunikácie

J- Finančné sprostredkovanie

K- Nehnutelnosti, prenájom a obchodné činnosti

L- Verejná správa a obrana, povinné sociálne

Graf 9 Štruktúra evidovaných nezamestnaných podľa OKEČ v okrese Poltár

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci“

Vysvetlivky:

AB- Poľnohospodárstvo spolu, poľovníctvo, lesníctvo, rybolov, chov rýb

C + D + E – Priemysel spolu

C- Ťažba nerastných surovín

D- Priemyselná výroba

E- Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody

F- Stavebníctvo

G- Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov, spotrebného tovaru

H- Hotely a reštaurácie

I- Doprava, skladovanie, pošty a telekomunikácie

J- Finančné sprostredkovanie

K- Nehnuteľnosti, prenájom a obchodné činnosti

L- Verejná správa a obrana, povinné sociálne

Zníženie nezamestnanosti v sledovaných okresoch je výsledkom vhodného využívania aktívnych opatrení realizovaných miestnym Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, ako aj zvyšujúcej sa vzdelanosti obyvateľstva a zvýšenej migrácie obyvateľstva z okresov za prácou.

Tab. 9 Počet uchádzačov o zamestnanie v sledovaných okresoch

Rok	Lučenec		Poltár	
	spolu	ženy	spolu	ženy
1993	7 482	3 455	1 341	610
1996	7 310	3 763	1 513	782
1997	7 282	3 741	1 934	929
1998	9 074	4 325	2 800	1 257
1999	10 335	4 591	3 269	1 427
2000	10 325	4 836	2 759	1 273
2001	10 886	4 904	3 131	1 414
2002	10 534	4 794	2 945	1 300
2003	9 832	4 543	3 269	1 494
2004	8 619	4 272	3 077	1 531
2005	8 086	4 052	2 655	1 322
2006	7 643	3 616	2 505	1 226
2007	6 557	3 357	2 056	1 067
2008	6 707	3 419	2 175	1 071
2009	3 574	x	1 323	X

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Krajský štatistický úrad SR v Banskej Bystrici“
x- údaj nebol k dispozícii

Vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie

Údaje získané zo Štatistického úradu SR v Banskej Bystrici poukazujú na vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie v okresoch Lučenec a Poltár.

Ako vidíme v Tabuľke č. 9 vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie bol rovnako kolísavý ako vývoj počtu evidovaných nezamestnaných. Najväčší počet uchádzačov o zamestnanie sme zaznamenali v rokoch 1999- 2002. V okrese Lučenec to bolo v sledovaných rokoch viac ako 10 000 osôb. V okrese Poltár bolo evidovaných najviac uchádzačov o zamestnanie v rokoch 1999, 2001, 2003 a 2004. Ich počet prevyšoval hranicu 3 000 osôb.

Počet uchádzačov o zamestnanie sa v oboch okresoch v roku 2009 oproti roku 2008 znížil takmer o polovicu. Zistili sme však, že uvádzaný počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie je vyšší ako počet evidovaných nezamestnaných. Daný nesúlad je pravdepodobne daný tzv. „skrytou nezamestnanosťou“. Príčinou môže byť i nespokojnosť určitej časti zamestnancov s vykonávanou činnosťou a hľadanie si iného zamestnania.

4.4 Stratégie znižovania nezamestnanosti realizované Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci v súčasnosti realizuje viacero aktívnych opatrení zameraných na znižovanie nezamestnanosti.. Konkrétne sú to nasledovné opatrenia (vid. Prílohy č.23 až 34):

- **Náhrada časti cestovných výdavkov UoZ-** projekt sa začal realizovať v roku 2007 v oboch sledovaných okresoch. V tomto období bol príspevok poskytovaný v okrese Lučenec 87 nezamestnaným osobám z čoho bolo 41 žien. V okrese Poltár to bolo len 15 osôb a z toho bolo 5 ženského pohlavia. V roku 2009 sa tieto počty v prípade okresu Lučenec výrazne zvýšili a to až na 119 osôb, ktorým bol poskytnutý príspevok vo výške 1 071,9 €. V prípade okresu Poltár sa však počty znížili o dve osoby, teda celkový príspevok vo výške 112,92 € poberalo len 13 nezamestnaných osôb.
- **Náhrada výdavkov UoZ a ZoZ-** daný projekt bol obdobne ako predchádzajúci projekt realizovaný od roku 2007. V tomto období bol príspevok poskytovaný 112 nezamestnaným osobám v okrese Lučenec a 28 osobám v okrese Poltár. Zaujímavými sú zistenia, že v roku 2008 nebol o túto formu podpory žiadny

záujem a v roku 2009 bol tento záujem značne nižší ako v roku 2007. Konkrétne sa ho v okrese Lučenec zúčastnilo 72 osôb, z čoho bolo 67 znevýhodnených UoZ. V okrese Poltár to bolo 20 UoZ a z toho bolo znevýhodnených 5. Celková výška príspevku bola v okrese Lučenec viac než 41 000 €, pričom v okrese Poltár to bolo ani nie 11 500 €. Pravdou však je, že okres Poltárprejavoval nižší záujem, takže aj príspevok musel byť nižší.

- **Príspevok na samostatnú zárobkovú činnosť** - príspevok sa stretáva so značným záujmom a tiež úspešnosťou, keďže vo všetkých rokoch jeho realizácie (2007, 2008, 2009) počet vytvorených pracovných miest plne zodpovedá počtu obsadených pracovných miest. Zatiaľ čo v roku 2007 (v oboch sledovaných okresoch) neboli tieto pracovné miesta obsadzované znevýhodnenými UoZ, od roku 2008 sa situácia výrazne zmenila. Postupne sa celková výška príspevku zvyšovala a v roku 2009 bolo v okrese Lučenec poskytnutých takmer 27 000 € a v okrese Poltár skoro 11 000 €.
- **Príspevok na zapracovanie znevýhodneného UoZ** - projekt sa stretáva so značným nezáujmom v okrese Lučenec a vôbec sa prakticky nerealizuje. V okrese Poltár sa tento príspevok začal poskytovať v roku 2008. Využili ho len dvaja znevýhodnení UoZ, ktorým sa týmto spôsobom podarilo nájsť úspešne nové zamestnanie. V roku 2009 sa tento počet zvýšil iba o jednu osobu. Celkovo príspevok činil cca 1 100 € v roku 2008 a cca 1 500 € v roku 2009.
- **Príspevok na podporu zamestnávania znevýhodneného UoZ** - tento projekt je realizovaný tiež od 2007 roku. Jeho zvláštnosťou je, že v každom z realizovaných rokov (v oboch sledovaných okresoch) počet umiestnených značne prevyšoval počet vytvorených pracovných miest, ako i znižujúcim sa záujmom oň. Zatiaľ čo v roku 2007 bolo v okrese Lučenec umiestnených až 199 UoZ v roku 2009 to bolo už len 15 UoZ. V okrese Poltár to bolo zase v roku 2007 26 osôb a v roku 2009 už len jedna osoba. Celková výška poskytnutého príspevku v okrese Lučenec činila v roku 2009 takmer 41 400 € a v okrese Poltár 1 500€.
- **Príspevok na podporu udržania v zamestnaní zamestnancov s nízkymi mzdami** - príspevok je poskytovaný od roku 2008 a je vysoko úspešný z hľadiska počtu umiestnených UoZ (v oboch sledovaných okresoch sa počet vytvorených a obsadených miest rovná). O uvedený príspevok sa zvyšuje záujem. Zatiaľ čo v roku 2008 bola výška poskytnutého príspevku v okrese Lučenec cca 133 800 € v nasledujúcom roku vzrástla na cca 394 000 € (z 37 UoZ sa zvýšil počet na 104

UoZ). V okrese Poltár bola pôvodná výška príspevku necelých 30 550 € a vzrástla približne na 59 250 € (nárast z 9 UoZ na 16 UoZ).

- **Príspevok na vykonávanie absolventskej praxe** - príspevok sa poskytuje od roku 2007 roku v oboch sledovaných okresoch. V okrese Lučenec sa jeho prostredníctvom v roku 2009 umiestnilo 139 UoZ (pokles oproti predchádzajúcemu roku takmer o polovicu) v okrese Poltár to bolo len 14 UoZ (tiež zníženie skoro o polovicu). Celková výška príspevku v roku 2009 činila 142 270 € v okrese Lučenec a 7 785 € v okrese Poltár.
- **Príspevok na podporu udržania zamestnanosti**- tento príspevok je tak isto ako príspevok na podporu udržania zamestnanosti poskytovaný len v okrese Lučenec a taktiež len od roku 2009. V rámci uvedeného projektu bolo uzavretých 5 zmlúv, ale počet podporovaných pracovných miest činil 1 111. Výška poskytnutého príspevku činila takmer 42 460 €.
- **Príspevok na aktivačnú činnosť formou dobrovoľníckej služby**- táto forma príspevku je poskytovaná od roku 2009 v oboch sledovaných okresoch. Zatiaľ čo v okrese Lučenec bolo vytvorených a zároveň aj obsadených 52 pracovných miest, v okrese Poltár to bolo len 24 miest. V okrese Lučenec činila celková výška príspevku viac než 9 200 €, v okrese Poltár to bol necelých 4 000 €.
- **Príspevok na dochádzku za prácou**- projekt je realizovaný od roku 2007 a vyznačuje sa stále zvyšujúcim záujmom oň (v oboch sledovaných okresoch). V okrese Lučenec sa za trojročné obdobie realizácie projektu počet záujemcov zvýšil o viac ako polovicu (v roku 2009 bolo schválených 467 žiadostí), v okrese Poltár bol záujem nižší (44 schválených žiadostí). Celková výška príspevku zodpovedala danému stavu. Zatiaľ čo v okrese Lučenec činila takmer 100 000 €, v okrese Poltár to bolo necelých 50 000 €.
- **Príspevok na zriadenie chránenej dielne alebo chráneného pracoviska** - príspevok má svoju osobitosť v tom, že umožňuje nájsť si pracovné miesto tak UoZ evidovaným na miestnom ÚPSVaR ako aj občanom mimo jeho evidencie . Napriek tomu, že sa počty vytvorených pracovných miest z roka na rok zvyšovali, počty umiestnených osôb sa v okrese Lučenec znižovali (2008, 2009). V okrese Poltár tomu bolo naopak a počet umiestnených sa v roku 2009 zvýšil oproti predchádzajúcemu roku o štyri osoby. Napriek tomu, že počty umiestnených sa v okrese Lučenec znížili, celková výška príspevku sa zvýšila o takmer 148 000 €. V okrese Poltár nastalo tiež zvýšenie a to približne o 98 500 €.

- **Príspevok občanovi so zdravotným postihnutím na prevádzkovanie alebo vykonávanie samostatnej zárobkovej činnosti** - projekt môže byť taktiež ako predchádzajúce hodnotený ako úspešný. Počty vytvorených miest a počty umiestnených UoZ boli v oboch sledovaných okresoch počas všetkých rokov realizácie totožné. Celková výška príspevku činila v okrese Lučenec v roku 2009 takmer 131 000 € a v okrese Poltár približne 37 900€.

Okrem spomenutých opatrení, miestny Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny realizoval prostredníctvom Sektorového operačného programu Ľudské zdroje niekoľko programov na znižovanie nezamestnanosti. Medzi najaktuálnejšie z nich patria Národné programy I, II, IIIa, V, VIIa, VIIb, IX a XI, ktoré sa realizovali od februára 2004 do decembra 2008 (viď. Prílohy č. 35 až 39)

- **Národný program I a II** majú za úlohu uľahčenie vstupu a návratu uchádzačov o zamestnanie na trh práce s osobitným dôrazom na znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie prostredníctvom podpory tvorby pracovných miest a samostatnej zárobkovej činnosti. Pomocou tohto projektu sa v rámci okresu Lučenec vytvorilo 9 pracovných miest a v rámci okresu Poltár dve pracovné miesta. Výška príspevku na takéto pracovné miesta v okrese Lučenec presahovala dva milióny korún a v okrese Poltár 400 tisíc korún.
- **Národný program IIIa**, rovnako ako **Národný program IX** má za úlohu podporovať rozvoj vzdelávania a prípravy uchádzačov o zamestnanie s cieľom zlepšiť ich možnosti na trhu práce. V rámci programu IIIa si v okrese Poltár našlo zamestnanie 38 osôb a v okrese Lučenec 152 osôb. Dohodnutá suma finančných prostriedkov predstavovala v okrese Poltár 335 837 Sk a v okrese Lučenec 1 348 893 Sk.
V prípade programu IX sa do zamestnania zaradilo 236 uchádzačov v okrese Lučenec a 40 v okrese Poltár. Realizovaná výška finančných prostriedkov bola 2 292 000 Sk v okrese Lučenec a 408 000 Sk v Poltári.
- **Národný program V** podporuje udržiavanie pracovných návykov uchádzačov o zamestnanie s dôrazom na dlhodobo nezamestnaných v hmotnej núdzi ako prostriedok zvyšovania ich zamestnateľnosti. Projekt je zameraný na zvyšovanie motivácie obcí a ďalších subjektov (ustanovených v § 52 ods. 5 zákona č. 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) k spolupráci pri riešení miestnej zamestnanosti. V rámci tohto programu bolo v okrese Lučenec z pôvodných 14 254 uchádzačov

zaradených do pracovného pomeru 13 291 osôb a v okrese Poltár z pôvodných 3 386 uchádzačov 3 309 osôb. Výška finančných prostriedkov presahovala v okrese Lučenec sumu 33 miliónov (pôvodne dohodnutých vyše 34 mil.) a v okrese Poltár 8 miliónov.

- **Národný program VIIa** je zameraný na modernizáciu služieb zamestnanosti podporou rozvoja nástrojov informačných a poradenských služieb. Hlavným prínosom týchto stredísk je umožnenie bezplatného prístupu všetkým klientom k informáciám prostredníctvom informačných a komunikačných technológií a internetu, rovnako ako aj inými formami (osobné a skupinové poradenstvo, odborná literatúra, informačné materiály z rôznych oblastí služieb zamestnanosti). V roku 2007 bolo do tohto projektu zaradených 2 984 uchádzačov o zamestnanie a 146 uchádzačov o zamestnanie so zdravotným postihnutím. Preventívne poradenstvo bolo poskytnuté pre 1 835 študentov stredných škôl. Súhrnný počet poskytnutých služieb v roku 2007 v IP- strediskách a IP- zóne predstavoval 28 683, čo je o 10 189 viac ako tomu bolo v roku predchádzajúcom.
- **Národný program VIIb** má za cieľ modernizáciu, zefektívnenie a rozšírenie poskytovania súboru kvalitných odborných poradenských služieb pre uchádzačov o zamestnanie s dôrazom na individuálny prístup, so zámerom zvýšiť ich aktivizáciu a zamestnateľnosť a uľahčiť ich uplatnenie sa na trhu práce.
- **Národný program XI** je zameraný na zvýšenie rozsahu, zlepšenie a širšie poskytovanie ďalšieho vzdelávania s cieľom zlepšiť kvalifikáciu a adaptabilitu zamestnancov. Cieľom projektu je prostredníctvom podpory vzdelávania realizovaného zamestnávateľom motivovať zamestnávateľov k vzdelávaniu svojich zamestnancov a touto cestou predchádzať hromadnému prepúšťaniu, zvýšeniu konkurencieschopnosti podnikov prostredníctvom kvalitného poskytovania vzdelávacích aktivít svojim zamestnancom. Do tohto programu bolo doteraz zaradených 746 zamestnancov a zamestnávateľov v okrese Lučenec a 46 zamestnancov a zamestnávateľov v okrese Poltár. Celkový dohodnutý príspevok, bez samofinancovania predstavoval v okrese Lučenec 7 611 849 Sk a v okrese Poltár 828 000 Sk.

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci sa tiež, ako partner, zapája do podpory a realizácie projektov sociálnej inklúzie podporovaných Fondom sociálneho rozvoja v okrese Lučenec a Poltár a poskytuje poradenské služby pri podávaní a realizácii projektov v sociálnej oblasti a v oblasti služieb zamestnanosti inými subjektami. V rámci

iniciatívy spoločenstva EQUAL sa podieľal na takých projektoch akými boli „Partnerskou spoluprácou k hľadaniu inovačných riešení problémov na trhu práce“, „Centrá pre rozvoj zamestnanosti- sieť neštátnych služieb zamestnanosti“, „Rodina ako prirodzené prostredie stimulujúce rozvoj človeka s príležitosťami na trhu práce“, „Metodika identifikácie a prognostiky smerov vývoja zamestnanosti a nezamestnanosti a analýza riešení pre zvládnutie týchto trendov s cieľom zefektívnenia aktívnej politiky trhu práce.“

4. 5 Dopad hospodárskej krízy na vývoj nezamestnanosti v okresoch

Lučenec a Poltár

Hospodárska kríza sa začala krachom na americkom hypotekárnom trhu v auguste roku 2007. V Slovenskej republike sa začala naplno prejavovať až v roku 2008. Táto hypotekárna kríza vyústila do neschopnosti plnenia záväzkov amerických bánk voči svojim svetovým obchodným partnerom a vyvolala v ostanom svete krízu hospodársku.

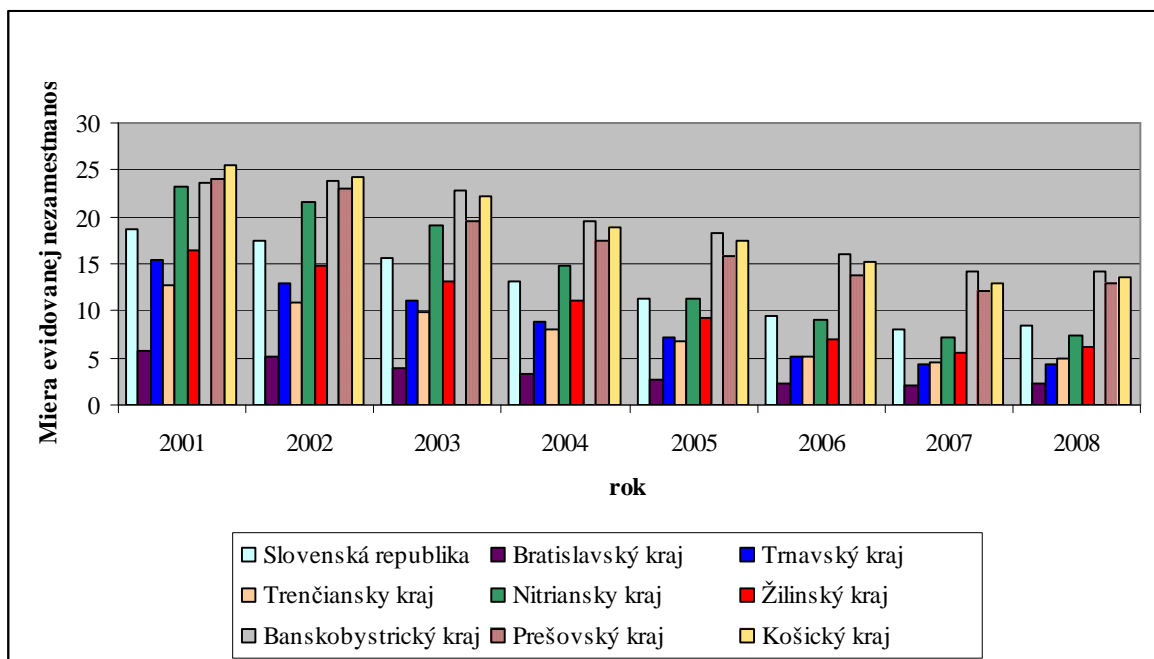
Hospodárska kríza zasiahla všetky sféry života - od ekonomickej až po súkromnú. Valila sa ako lavína, ktorú sa doposiaľ nepodarilo úplne zastaviť. Napriek tomu sa začínajú objavovať predpoklady jej možného konca. V hodnotení vývoja zamestnanosti a nezamestnanosti pod vplyvom uvedenej krízy sme vychádzali z vývoja Slovenskej republiky ako celku. V dôsledku hospodárskej krízy prichádzali viaceré podniky o objednávky, čím sa znižoval dopyt po ich produktoch, stávali sa insolventnými a následne museli utlmovať výrobu a začať prepúšťať svojich zamestnancov. Začala sa zvyšovať nezamestnanosť. Podľa údajov Štatistického úradu SR sa miera evidovanej nezamestnanosti pohybovala v mesiaci január 2010 na úrovni 12,97 %.

Keďže regionálne databázy údaje za uvedené obdobie zatiaľ neposkytli, môžeme mieru evidovanej nezamestnanosti v okresoch Lučenec a Poltár hodnotiť len za rok 2008. V tomto roku bola výška evidovanej miery nezamestnanosti v okrese Lučenec na úrovni 17,67 % a v okrese Poltár na úrovni 22,33 %. V rámci celého Slovenska dosiahla úroveň 12,1 %. Hospodárska kríza zasiahla v značnej miere skôr okresy stredného a južného Slovenska. Podrobnejšie danú situáciu vyjadruje graf 10.

Najvyššia miera evidovanej nezamestnanosti bola v Banskobystrickom, Prešovskom a Košickom kraji. Bolo to v značnej miere spôsobené neochotou investorov investovať do krajov s nízkou úrovňou technickej infraštruktúry. Preto sa veľká časť investícií sústreďovala do Bratislavského kraja, ktorý bol pre podnikateľské subjekty

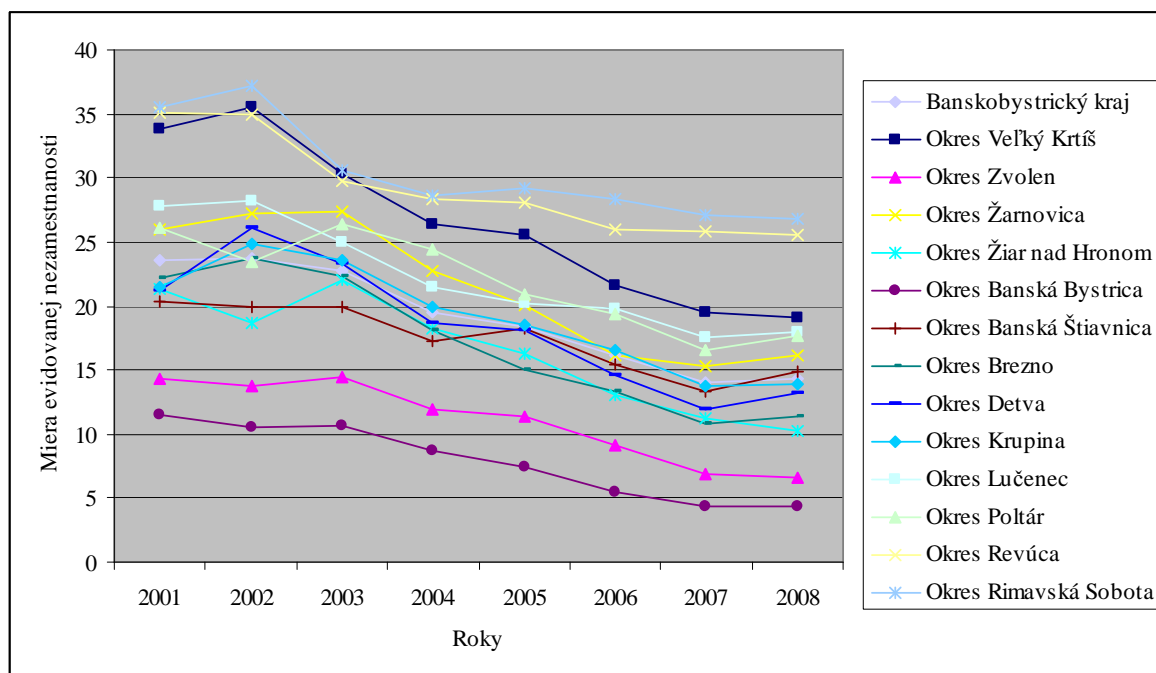
najatraktívnejší a najdostupnejší. Zatiaľ čo miera evidovanej nezamestnanosti predstavovala v roku 2001 vo väčšine krajov 15 - 25 % a postupne dochádzalo k jej znižovaniu, v roku 2007 ,kedy sa už spomínaná hospodárska kríza dotkla aj Slovenskej republiky, sa opätovne začala zvyšovať. Nasledujúci vplyv hospodárskej krízy na zamestnanosť a nezamestnanosť sa nám nepodarilo postihnúť, lebo sa nám nepodarilo získať potrebné údaje za rok 2009. V okresoch Lučenec a Poltár, rovnako ako v iných okresoch na Slovensku, sme v roku 2007 zaznamenali rast evidovanej miery nezamestnanosti.

Graf 10 Vývoj evidovanej miery nezamestnanosti v SR a jednotlivých krajoch

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Krajský štatistický úrad SR v Banskej Bystrici“

Graf 11 Vývoj miery evidovanej nezamestnanosti v okresoch Banskobystrického kraja

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Krajský štatistický úrad SR v Banskej Bystrici“

Z grafu 11 vidno, že v roku 2008 bola najvyššia miera evidovanej nezamestnanosti v okresoch Rimavská Sobota, Revúca a Veľký Krtíš, kde sa pohybovala na úrovni od 20 do 30 %. Evidovaná miera nezamestnanosti sa zvýšila najmä v okresoch (v priemere o 1 %.) Okresy Lučenec a Poltár sa svojou evidovanou mierou nezamestnanosti nachádzali na strednej úrovni (na štvrtom a piatom mieste).

4.6 Sociálne súvislosti nezamestnanosti

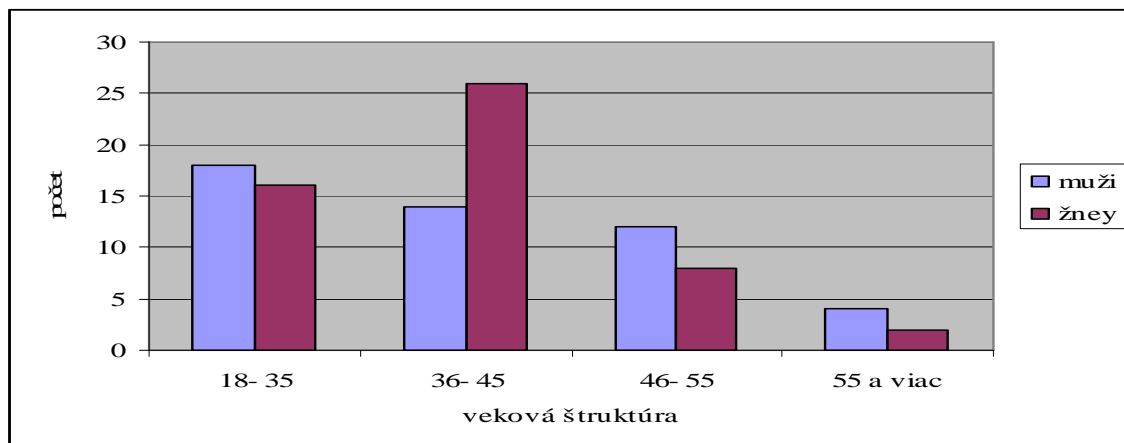
Na základe prieskumu, adresátom ktorého sa stala skupina evidovaných nezamestnaných v okresoch Lučenec a Poltár, sme sa pokúsili poukázať na niektoré problémy, ktoré nezamestnanosť sprevádzali. Zamerali sme sa na sociálne a ekonomické dopady nezamestnanosti na život vybranej skupiny respondentov. Prieskumu sa zúčastnilo 100 náhodne vybraných respondentov.

1. Pohlavie a veková štruktúra respondentov

Skupinu náhodne vybraných respondentov tvorilo 46 % mužov a 52 % žien. *V skupine prevládali respondenti vekovej kategórie 35 - 45 rokov (40%).* Druhou

najpočetnejšou skupinou boli nezamestnaní vo veku od 18 do 35 rokov (34%). Vekovú štruktúru respondentov vyjadruje graf 12.

Graf 12 Veková štruktúra respondentov

Zdroj: Vlastné spracovanie

2. Rodinný stav a počet členov rodín respondentov

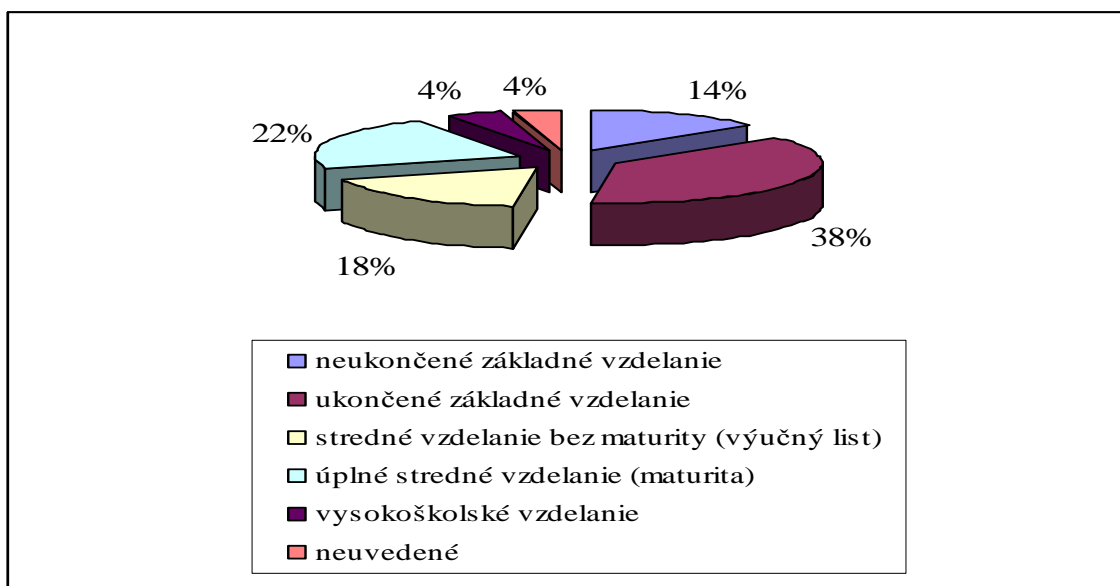
Väčšina opýtaných respondentov sa nachádzala v manželskom zväzku (44 %), 20 % respondentov bolo rozvedených a rovnaké percento respondentov slobodných. Až 12 % respondentov žilo vo voľnom zväzku (kohabitácia). Iba 2 % opýtaných tvorili ovdovelí.

Až 30 % opýtaných žilo v štvorčlenných rodinách, 26 % v dvojčlennej domácnosti, 22 % v domácnosti s vyšším počtom členov rodiny ako štyri osoby a 16 % z opýtaných v trojčlennej rodine. Z uvedeného vyplýva, že *väčšina opýtaných žila vo viacpočetných rodinách a ich nezamestnanosť postihovala široký okruh rodinných príslušníkov.*

3. Najvyššie dosiahnuté vzdelanie respondentov

Ako vidno z Grafu 13, najviac respondentov malo ukončené iba základné vzdelanie. Relatívne vysoký počet bol i tých, ktorí nemali ukončené ani základné vzdelanie. Vysoké zastúpenie v štruktúre nezamestnaných v sledovaných okresoch mala skupina s nízkou úrovňou dosiahnutého vzdelania. Početná bola i skupina respondentov s úplným stredným vzdelaním. Iba 4 % tvorili vysokoškolsky vzdelaní jednotlivci.. *Väčšina respondentov (82 %) neovládala žiadny cudzí jazyk, čo im sťažovalo možnosť zamestnať sa v zahraničí a uplatniť sa na domácom trhu práce.*

Graf 13 Dosiiahnutý stupeň vzdelania

Zdroj: Vlastné spracovanie

4. Majetkové pomery respondentov

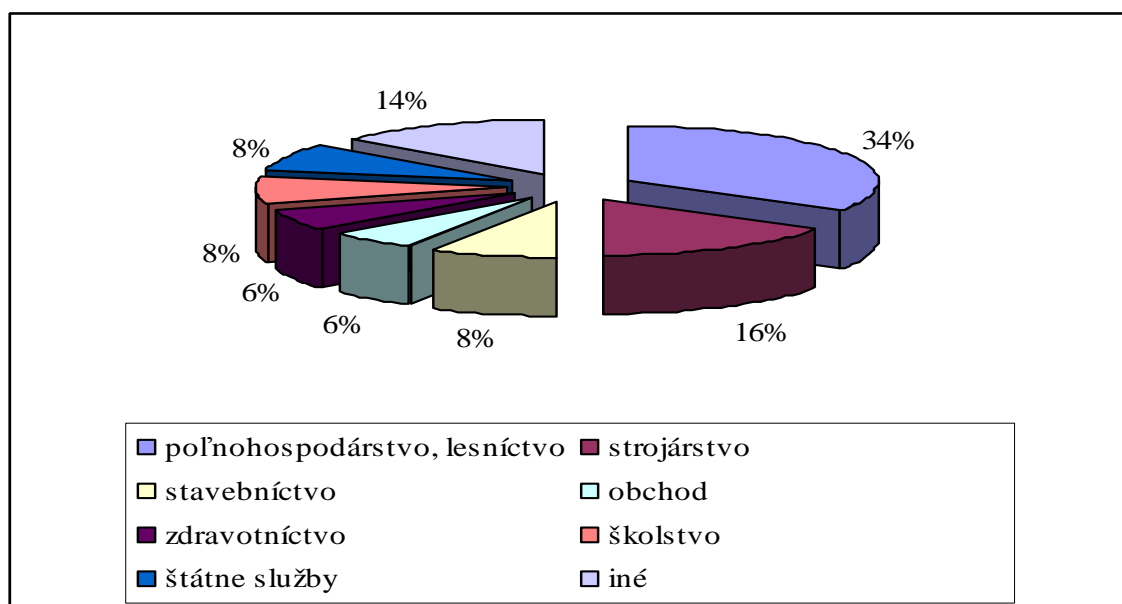
Väčšina respondentov žila v rodinnom dome (54 %). Z celkového počtu respondentov iba 18 % nevlastnilo žiadnu nehnuteľnosť. Väčšinu respondentov tvorili obyvatelia z vidieka (74 %). Dané zistenie poukazuje na vysoký podiel vidieckeho obyvateľstva na nezamestnanosti v sledovaných regiónoch. Veľká časť respondentov nevlastnila automatickú práčku a mikrovlnnú rúru. Vlastnili však mobilný telefón (60 %) a televízor (82 %). Iba 18 % respondentov vlastnilo počítač, resp. notebook a 8 % využívalo internet. Dvaja respondenti odmietli na danú otázku odpovedať.

Vybavenosť rodín dokreslilo i zistenie, že iba 20 % z nezamestnaných vlastnilo automobil.

5. Posledné zamestnanie respondentov podľa odvetví národného hospodárstva

Najviac nezamestnaných v minulosti pracovalo v odvetví poľnohospodárstva a lesníctva. Početnú skupinu tvorili i nezamestnaní zo sféry služieb (28 %) a z odvetví sekundárneho sektora (24 %). Vidíme, že *vysoké zastúpenie v štruktúre nezamestnanosti sledovanej skupiny má agrárna nezamestnanosť.*

Graf 14 Odvetvie NH, v ktorom boli respondenti naposledy zamestnaní

Zdroj: Vlastné spracovanie

Najčastejšou príčinou straty zamestnania bolo znižovanie počtu zamestnancov podniku (38 %) a zánik podniku (26 %). Iba 8 % respondentov bolo dobrovoľne nezamestnaných. Boli sme nútení zamyslieť sa i nad odpoveďou respondenta, ktorý uviedol: „Som nezamestnaný pretože sa mi skončila škola.“ Významným poznatkom sa stalo zistenie, že až polovica respondentov žila v jednej domácnosti s ďalšou nezamestnanou osobou.

6. Doba evidencie respondentov na ÚPSVaR

V skupine respondentov sme zaznamenali vysoké zastúpenie dlhodobej nezamestnanosti.- 12 % respondentov bolo nezamestnaných 8 rokov, 6 % 4 roky. Až 4 % tvorili respondenti s dĺžkou nezamestnanosti vyššou ako 5 rokov a 28 % po dobu jedného roka. Väčšina respondentov poberala sociálne dávky (78 %), ktoré pre nich boli jediným zdrojom príjmov. Časť respondentov odmietla na otázku odpovedať (6 %).

7. Spôsob hľadania zamestnania a využívanie služieb ÚPSVaR

Najčastejším spôsobom hľadania si práce bolo, podľa odpovedí respondentov, využívanie služieb úradu práce (46 %). Ďalším využívaným spôsobom sa stalo hľadanie si práce priamo vo firmách/ podnikoch (44 %) alebo cez známych, resp. priateľov (30 %). Iba nízke percento nezamestnaných si hľadalo prácu prostredníctvom internetu, personálnej

agentúry alebo inzercie. *Niektorí respondenti dokonca odpovedali, že si prácu vôbec nehľadajú a daný stav im vyhovuje (8 %).*

Prieskum preukázal, že *viac ako polovica respondentov nevyužívala bezplatných služieb sprostredkovania zamestnania v krajinách EÚ v rámci siete Európskych služieb zamestnanosti (EURES)*. Daná skutočnosť svedčí o tom, že pravdepodobne neprejavujú záujem zamestnať sa v zahraničí. Ako sme zistili, veľká časť z nich neovláda cudzie jazyky, pravdepodobne ani prácu s počítačom a má veľmi nízke vzdelanie. *Respondenti by však prijali zamestnanie mimo svojho regiónu (70 %) a v inom odbore ako sú vyučení.*

Prejavili taktiež záujem i o zvýšenie dávky v hmotnej núdzi zaradením sa do aktívnej činnosti (74 %). Nižší záujem bol o rekvalifikačné kurzy (52 %), a to iba v tom prípade, že by im to skutočne pomohlo uplatniť sa na trhu práce. Polovica z opýtaných však dôverovala danej forme a považovala ju za možnosť zvýšenia svojej uplatniteľnosti na trhu práce. V rámci týchto kurzov sa však vyžaduje znalosť práce s počítačom, ktorá však v sledovanej skupine absentuje.

Prieskum preukázal, že častým dôvodom nedôvery nezamestnaných v rekvalifikačné kurzy je to, že si myslia, že v čase uverejnenia voľných pracovných miest sú tieto miesta už dávno obsadené, ako sa vyjadrili „vyvolenými“ ľuďmi“. Respondenti argumentovali i tým, že ich *nezáujem o rekvalifikačné kurzy pramení z presvedčenia, že ako dlhodobo nezamestnaní majú nižšie šance uspieť na výberových konaniach (72 %).*

Napriek uvedeným argumentom až 54 % opýtaných vyjadrilo svoju spokojnosť s poskytovanými službami miestneho Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny.

8. Podnikateľská činnosť respondentov

Až 22 % respondentov uviedlo, že už má skúsenosti s podnikaním. Vyjadrili sa však, že *„druhýkrát by to už neskúsili“*. Respondenti uvádzali, že nemajú dostatok prostriedkov na rozbehnutie vlastnej podnikateľskej činnosti. Na otázku, či by zažiadali o príspevok na zahájenie podnikania od ÚPSVaR, odpovedalo kladne 46 % opýtaných.

Záver

Cieľom diplomovej práce bolo charakterizovať sociálno- priestorové súvislosti vývoja zamestnanosti a nezamestnanosti v okresoch Lučenec a Poltár.

Zvolená metóda sociálno-priestorovej analýzy nám umožnila charakterizovať sociálny priestor okresov Lučenec a Poltár. Charakterizovali sme vývoj socio – demografickej štruktúry obyvateľstva a socio – ekonomickú situáciu vo vybraných okresoch. Poukázali sme na aktívnu politiku trhu práce v daných regiónoch, na dopad hospodárskej krízy na vývoj nezamestnanosti v uvedenom sociálnom priestore a na sociálne súvislosti nezamestnanosti.

1. Charakteristika sociálneho priestoru okresov Lučenec a Poltár

a) **Okres Lučenec** patrí podľa jeho rozlohy medzi väčšie okresy Slovenska. Nachádza sa v Banskobystrickom kraji a má rozlohu 205 km². Podľa počtu obyvateľov patrí medzi stredne veľké okresy Slovenska. Má o 6000 obyvateľov a vyznačuje sa vyššou populačnou centralitou centrálného mesta, ktorým je Lučenec. Uvedený okres je etnicky výrazne divergentným regiónom v ktorom žije 67,45 % obyvateľov slovenskej národnosti, 27,63 % obyvateľov maďarskej národnosti, 2,79 % obyvateľov rómskej národnosti, 0,48 % obyvateľov českej národnosti a 1,65 % obyvateľov iných národností. Vo vidieckych sídlach žije 46,96% obyvateľov okresu a tým sa zaraďuje medzi zmiešané mestsko-vidiecke typy regiónov. Jeho najdôležitejším hospodárskym odvetvím je priemysel stavebných hmôt a potravinársky priemysel. Poľnohospodárska výroba je zameraná na pestovanie husto siatych obilovín a technických plodín. Okres má najlepšiu dopravnú situáciu medzi pohraničnými okresmi kraja. Z hľadiska cestovného ruchu je zaujímavá Cerova vrchovina, ktorá je jedinečná svojimi pozostatkami poslednej sopečnej činnosti na Slovensku.

b) **Okres Poltár** patrí rozlohou medzi menšie okresy Slovenska. Podľa počtu obyvateľov je okres Poltár 6. najmenším a podľa hustoty zaľudnenia piatym najredšie osídleným okresom Slovenska. Je to okres so strednou populačnou centralitou centrálného mesta, ktorým je mesto Poltár. Vo vidieckych sídlach žije 73,82 % obyvateľstva, preto je okres Poltár výrazne vidieckym typom regiónu s prevahou menších vidieckych sídiel. V okrese žije 96,59 % obyvateľov slovenskej národnosti, 0,48 % obyvateľov maďarskej národnosti, 1,56% obyvateľov rómskej národnosti, 0,41 % obyvateľov českej národnosti a 0,96 % obyvateľov iných národností. Preto je etnicky výrazne homogénnym regiónom. Celková hospodárska produkcia regiónu je nízka. a s výrazným zaostávaním jeho severnej

hornatej časti. Surovinová základňa okresu je bohatá na nerudné suroviny. Južná časť okresu má pomerne dobré podmienky pre poľnohospodársku výrobu. Prírodné podmienky okresu Poltár vytvárajú takmer ideálne podmienky pre rozvoj poľovníctva. Okres Poltár má z hľadiska svojej polohy na juhu Banskobystrického kraja nevyhovujúce dopravné napojenie na medzinárodné siete. Prírodný terén a existujúca materiálno-technická základňa vytvárajú predpoklady pre rozvoj cykloturistiky, vidieckej turistiky a agroturistiky.

Predpokladali sme, že okresy budú patriť medzi regióny s vysokou populačnou centralitou centrálného mesta. Uvedený predpoklad sa naplnil iba vo vzťahu k okresu Lučenec.

2. Charakteristika socio – demografickej štruktúry obyvateľstva

a) V okrese Lučenec sme v priebehu rokov 2005 – 2008 zaznamenali mierny pokles počtu obyvateľov . Väčší úbytok obyvateľstva bol v mestách. V roku 2008 sa zvrátil dovtedy pretrvávajúci negatívny trend znižujúceho sa počtu živonarodených detí. V okrese Poltár bol pokles počtu obyvateľov miernejší. Pokles celkového počtu obyvateľov v týchto okresoch bol spôsobený predovšetkým zvýšenou migráciou obyvateľstva za lepšími pracovnými podmienkami a životnými podmienkami. Čoraz viac mladých a vzdelaných ľudí si uvedomuje obmedzenú možnosť uplatnenia sa na trhu práce v sledovaných okresoch. Demografický vývoj v oboch okresoch charakterizuje rast počtu obyvateľov v poproduktívnom veku a zvyšovanie priemerného veku obyvateľstva. *Predpokladali sme, že v nami sledovaných regiónoch pretrváva proces starnutia obyvateľstva. Náš predpoklad sa potvrdil. Oba sledované okresy sa vyznačujú nízkym indexom populačnej kvality (do 1,0), čo hovorí o veľmi nepriaznivej situácii z hľadiska kvality demografického potenciálu.* Na zastavenie uvedeného trendu je nevyhnutné zabrániť odlivu mladých vzdelaných ľudí vytvorením väčšieho počtu a najmä lepších pracovných príležitostí, ako i možností ich kvalifikačného rastu. Ďalšou cestou k zastaveniu tohto nepriaznivého vývoja je zvýšenie pôrodnosti vytvorením priaznivých podmienok pre mladé rodiny. Významne môže prispieť i prílev ďalšieho zahraničného kapitálu.

b) V okrese Lučenec sme zaznamenali vyššiu úroveň vzdelanosti obyvateľstva ako v okrese Poltár. Okres Lučenec má kvalitnejšiu štruktúru vzdelávacích inštitúcií ako okres Poltár .i lepšie školské zabezpečenie. V oboch okresoch tvorí najväčšiu skupinu obyvateľstvo s ukončeným základným vzdelaním. Širšie je zastúpené i obyvateľstvo s ukončeným stredným vzdelaním bez maturity a s maturitou. Vysokoškolsky vzdelané obyvateľstvo je v oboch okresoch slabo zastúpené. V obidvoch okresoch ukončilo k roku

2001 základné vzdelanie viac žien ako mužov. V porovnaní s rokom 1991 v roku 2001 vzdelanostná úroveň obyvateľstva vzrástla v priemere o 25,05 %. K roku 2001 však došlo k poklesu obyvateľov s úplným stredným vzdelaním. V oboch okresoch žije viac mužov s ukončeným vysokoškolským vzdelaním. ***Náš predpoklad, že budú oba okresy patriť k regiónom s vysokou vzdelanostnou úrovňou obyvateľstva sa nám nepotvrdil.***

c) Okres Lučenec patrí dlhodobo medzi etnicky výrazne divergentné regióny. V nami sledovanom období rokov 1991-2006. sa zvýšil počet obyvateľov, ktorí sa hlásili k slovenskej národnosti. Na rozdiel od okresu Lučenec, je okres Poltár etnicky výrazne homogénnym regiónom. ***Predpoklad, že regióny budú patriť k etnicky homogénnym sa nám potvrdil iba vo vzťahu k okresu Poltár.***

d) V sledovanom období došlo k zmenám v konfesijnej štruktúre obyvateľstva okresu Lučenec. K rímskokatolíckej cirkvi sa v roku 2001 hlásilo až 68,23 % obyvateľov regiónu, čo bolo o 11,57 % viac ako tomu bolo v roku 1991. Druhým najpočetnejším vierovyznaním v oboch sledovaných rokoch bola evanjelická cirkev augsburského vyznania. Počet osôb bez vierovyznania sa v roku 2001 zvýšil o 1,54 %. V porovnaní s rokom 1991 vzrástla miera konfesijnej homogenity obyvateľstva. Región patrí ku konfesijne výrazne homogénnym regiónom na Slovensku.

V okrese Poltár boli zmeny v sledovanom období ešte výraznejšie. Zatiaľ čo v roku 1991 bol okres regiónom s nízkou náboženskou diverziou (48,66 % osôb sa hlásilo k rímskokatolíckej cirkvi), v roku 2001 už prevažne homogénnym regiónom (57,47 % príslušníkov rímskokatolíckej cirkvi). ***Náš predpoklad, že sledované okresy patria ku konfesijne homogénnym regiónom sa potvrdil.***

3. Charakteristika socio – ekonomickej situácie v okresoch Lučenec a Poltár

a) *Analýza vývoja zamestnanosti EAO podľa OKEČ* preukázala k roku 2006 úbytok počtu zamestnaných najmä v oblasti priemyslu. Do roku 2007 možno okres Lučenec zaradiť k nevykryštalizovaným typom regiónu. Ani v jednom z odvetví hospodárstva nepracovalo viac ako 60 % ekonomicky aktívneho obyvateľstva. Nasledujúci vývoj poukazuje na rastúcu zamestnanosť v oblasti terciéru. Od roku 2007 možno zaradiť okres Lučenec k zmiešaným typom regiónov s obslužným charakterom. Z uvedeného vyplýva, že v regióne sa situácia v porovnaní s predchádzajúcim obdobím zlepšila a okres má z tohto hľadiska vytvorené priaznivejšie podmienky pre jeho rozvoj. Hospodárska kríza však spôsobila ďalší pokles zamestnanosti EAO v priemyselných odvetviach, ale i v stavebníctve a verejnej správe. Jej dopady na zamestnanosť EAO v čase hospodárskej krízy sa nám nepodarilo vyjadriť iba čiastočne, lebo údaje za roky 2007 a 2008 poskytnuté

Štatistickému úradu SR v Lučenci neboli úplné. To ovplyvnilo i naše hodnotenie vplyvu hospodárskej krízy na zamestnanosť EAO v okrese Poltár

Analýza preukázala, že okres Poltár do roku 2006 patril taktiež medzi zmiešané typy regiónov s prevahou služieb. Na základe údajov za roky 2007 a 2008 sme uvedený región zaradili k zmiešaným typom regiónov s prevahou priemyslu. Z uvedeného vyplýva, že štruktúra zamestnanosti EAO podľa OKEČ je menej priaznivá ako v okrese Lučenec. Svedčí o tom daný typ regiónu. ***Náš predpoklad, že okresy patria k regiónom s rozvinutým sekundárom sa potvrdil v okrese Poltár. V okrese Lučenec sa ťažisko zamestnanosti EAO presúva do oblasti služieb.***

b) *Analýza vývoja nezamestnanosti* preukázala, že V okrese Lučenec počet evidovaných nezamestnaných rapídne narastal do roku 2000. v nasledujúcom období už postupne klesal. V roku 2009 však v dôsledku hospodárskej krízy opäť vzrástol o 678 osôb oproti roku 2007 .V okrese Poltár sme zaznamenali obdobný priebeh. Napriek tomu, že v okrese Poltár sa počet evidovaných nezamestnaných pohyboval na úrovni približne 2 000 osôb, zatiaľ čo v okrese Lučenec to bolo až 6 000 osôb.

Miera evidovanej nezamestnanosti sa v okrese Lučenec podstatne zvýšila v roku 1993, neskôr mala do roku 1998 skôr klesajúcu tendenciu. Následne sa začala opäť zvyšovať. Až na úroveň 28,20 % v roku 2002. Od tohto obdobia má už len klesajúcu tendenciu. V roku 2009 oscillovala na úrovni 17,67 %.

Miera evidovanej nezamestnanosti v okrese Poltár svoj vrchol dosiahla v roku 1999 (29,01 %) a svoje minimum v roku 2007, kedy sa pohybovala na úrovni 16 %. Následne opäť vzrástla na úroveň 22 % v roku 2009. Z uvedeného vyplýva, že hospodárska kríza zastavila trend v poklese evidovanej miery nezamestnanosti a spôsobila je opätovný rast.

Analýza vývoja nezamestnanosti v sledovaných okresoch však poukázala i na problémy zamestnanosti obyvateľstva, ktoré v týchto okresoch pretrvávajú. Svedčí o tom štruktúra evidovaných nezamestnaných podľa OKEČ. Najviac nezamestnaných osôb bolo evidovaných v priemyselných odvetviach. V okrese Lučenec sa rast počtu evidovaných nezamestnaných v priemysle ustálil v roku 2009 a to na úrovni 275 nezamestnaných osôb, čo predstavovalo oproti maximu z roku 2001 (915 NO) zníženie o 4,31 %. V okrese Poltár sa pohyboval počet evidovaných nezamestnaných v priemysle v intervale od 417 do 937 NO. V roku 2009 sa vývoj ustálil na úrovni 726 NO, čo predstavuje oproti predchádzajúcemu roku nárast o 1,12 %. Vzhľadom na rozdielny charakter sledovaných okresov, vyplývajúci z rozdielnosti ich typov podľa zamestnanosti EAO v jednotlivých odvetviach hospodárstva, zaznamenávame zhoršenie situácie najmä v okrese Poltár, ktorý

je zmiešaným typom regiónu s prevahou priemyslu. *Predpokladali sme cyklický vývoj nezamestnanosti v sledovaných regiónoch. Daná skutočnosť sa nám potvrdila. Nepotvrdil sa však predpoklad, že nezamestnanosť v dôsledku hospodárskej krízy bude vysoká. Stav zamestnanosti a nezamestnanosti EAO v sledovaných regiónoch je v podstatnej miere ovplyvnený dlhodobejším vývojom. Hospodárska kríza síce spôsobila rast nezamestnanosti v daných okresoch, ale nie je jedinou príčinou vysokej miery nezamestnanosti v sledovaných okresoch.*

4. Hodnotenie aktívnej politiky trhu práce v okresoch Lučenec a Poltár

Z celkového počtu 12 aktivačných opatrení trhu práce a siedmych realizovaných programov miestneho úradu práce boli úspešné všetky. Niektoré z aktivačných programov však boli realizované len v okrese Lučenec a aj to len od roku 2009. Boli to konkrétne: Príspevok na podporu udržania zamestnanosti, Príspevok na aktivačnú činnosť formou dobrovoľnej služby. Pomocou realizovaných národných programov si opätovne našlo zamestnanie 13 778 uchádzačov o zamestnanie v okrese Lučenec a 3 389 uchádzačov o zamestnanie v okrese Poltár. Národného program VIIa a XI boli zamerané na poskytovanie poradenských služieb a informácií, ako i na zvyšovanie rozsahu, zlepšenie a širšie poskytovanie ďalšieho vzdelávania s cieľom zlepšiť kvalifikáciu a adaptabilitu zamestnancov. Hodnotíme ich taktiež ako úspešné (do programov bolo zaradených 746 zamestnancov a zamestnávateľov v okrese Lučenec a 46 zamestnancov a zamestnávateľov v okrese Poltár). *Predpoklad, že realizované stratégie znižovania nezamestnanosti vo vybraných regiónoch prispievajú k zlepšovaniu sociálnej situácie sa nám potvrdil.*

Na základe analýzy stratégií a hodnotenia využívaných programov znižovania nezamestnanosti realizovaných Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci odporúčame (okrem realizovaných programov):

- zvýšiť úroveň školského vzdelávania, jeho obsahu, rozsahu, podporiť spoluprácu medzi školami a podnikateľmi za účelom prepojenia vzdelávania s dopytom na trhu práce;
- zvýšiť podiel finančných prostriedkov na verejnoprospešné práce pre dlhodobo evidovaných nezamestnaných, Rómov, evidovaných nezamestnaných bez vzdelania, absolventov škôl a z problémových skupín;
- legislatívne upraviť povinnosť evidovaných nezamestnaných nad 6 mesiacov, odpracovať určitý počet hodín, dní, mesiacov v roku v rámci verejnoprospešných prác pre priznanie dávok sociálnej pomoci;

- efektívnejšie investovať do ľudského kapitálu, celoživotného vzdelávania, rekvalifikácie nezamestnaných evidovaných na úradoch práce;
- zdokonaľiť informačný systém, ktorý by zabezpečoval skvalitnenie komunikácie medzi uchádzačmi o zamestnanie a samotnými zamestnávateľmi.

5. Sociálne súvislosti nezamestnanosti a ich vplyv na vybranú skupinu nezamestnaných

Na základe prieskumu, adresátom ktorého sa stala skupina evidovaných nezamestnaných v okresoch Lučenec a Poltár, sme sa pokúsili poukázať na niektoré problémy, ktoré nezamestnanosť sprevádzali. Zamerali sme sa na sociálne a ekonomické dopady nezamestnanosti na život vybranej skupiny respondentov. Prieskumu sa zúčastnilo 100 náhodne vybraných respondentov. *Dospeli sme k nasledujúcim záverom:*

- V skupine nezamestnaných mali najširšie zastúpenie respondenti vo vekovej kategórii 35 - 45 rokov (40%).
- Väčšina opýtaných žila vo viacpočetných rodinách a ich nezamestnanosť postihovala široký okruh rodinných príslušníkov.
- Najviac respondentov malo ukončené iba základné vzdelanie. Relatívne vysoký počet bol i tých, ktorí nemali ukončené ani základné vzdelanie.
- Väčšina respondentov (82 %) neovládala žiadny cudzí jazyk, čo im sťažovalo možnosť zamestnať sa v zahraničí a uplatniť sa na domácom trhu práce.
- Väčšina respondentov žila v rodinnom dome (54 %), z celkového počtu respondentov iba 18 % nevlastnilo žiadnu nehnuteľnosť a väčšinu respondentov tvorili obyvatelia z vidieka (74 %). Dané zistenie poukazuje na vysoký podiel vidieckeho obyvateľstva na nezamestnanosti v sledovaných regiónoch.
- Vysoké zastúpenie v štruktúre nezamestnanosti sledovanej skupiny mala agrárna nezamestnanosť (34 %).
- Iba 18 % respondentov vlastnilo počítač, resp. notebook a 8 % využívalo internet.
- Najčastejšou príčinou straty zamestnania bolo znižovanie počtu zamestnancov podniku (38 %) a zánik podniku (26 %).
- Až polovica respondentov žila v jednej domácnosti s ďalšou nezamestnanou osobou.
- V skupine respondentov sme zaznamenali vysoké zastúpenie dlhodobej nezamestnanosti.

- Väčšina respondentov poberala sociálne dávky (78 %), ktoré pre nich boli jediným zdrojom príjmov.
- Najčastejším spôsobom hľadania si práce bolo, podľa odpovedí respondentov, využívanie služieb úradu práce (46 %). Niektorí respondenti dokonca odpovedali, že si prácu vôbec nehľadajú a daný stav im vyhovuje (8 %).
- Viac ako polovica respondentov nevyužívala bezplatných služieb sprostredkovania zamestnania v krajinách EÚ v rámci siete Európskych služieb zamestnanosti (EURES). Daná skutočnosť svedčí o tom, že pravdepodobne neprejavujú záujem zamestnať sa v zahraničí. Ako sme zistili, veľká časť z nich neovláda cudzie jazyky, pravdepodobne ani prácu s počítačom a má veľmi nízke vzdelanie. Respondenti by však prijali zamestnanie mimo svojho regiónu (70 %) a v inom odbore ako sú vyučení. Prejavili taktiež záujem o zvýšenie dávky v hmotnej núdzi zaradením sa do aktivačnej činnosti (74 %).
- Respondenti prejavili ich nezáujem o rekvalifikačné kurzy, ktorý pramenil z presvedčenia, že ako dlhodobo nezamestnaní majú nižšie šance uspieť vo výberových konaniach (72 %).
- Až 22 % respondentov uviedlo, že už má skúsenosti s podnikaním. Vyjadrili sa však, že „druhýkrát by to už neskúsili“.

Náš predpoklad, že dôvodom straty zamestnania bolo znižovanie počtu zamestnancov v podnikoch sa nám potvrdil. Potvrdila sa i skutočnosť, že väčšina nezamestnaných osôb využíva bezplatné služby miestneho úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. Predpoklad, že nezamestnaní sú ochotní zúčastniť sa rekvalifikačných kurzov realizovaných Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci, ako aj pracovať mimo svojho regiónu sa nám potvrdil iba čiastočne. Boli ochotní zamestnať sa mimo svojho regiónu, ale rekvalifikačným kurzom nedôverovali. Viac ako polovica z respondentov ich však považovala za efektívny prostriedok k uplatneniu sa na trhu práce.

Zoznam použitej literatúry

ÁRENDÁŠ, Marko. 2005. Makroekonómia. Nitra: Vydavateľstvo SPU, 2005, 381 s. ISBN 80-8069-524-5

BAČIŠIN Vladimír. 2008. Indikátory, ktoré majú vplyv na finančné trhy In: *Profini.sk - Internetový denník o slovenskej a svetovej ekonomike* [online], napísané 01.08. 2008 [cit. 2009-12-10] Dostupné na: <http://www.profini.sk/index.cfm?Module=Activeweb&Page=WebPage&s=indikatory,_ktore_ma>

BEBLAVÝ, Miroslav a LYBYOVÁ, Martina. 2000. Ako znížiť nezamestnanosť na Slovensku, Prognostický ústav SAV, Denník SME, 2000, roč. 8, č. 44, , s. 7.

BELAJOVÁ, Anna - FÁZIKOVÁ, Mária. 2005. Regionálna ekonomika. Nitra: Vydavateľstvo SPU, 2005. 200 s. ISBN 80-8069-007-3

BEŇUŠKOVÁ, Zuzana. 2005. Tradičná kultúra regiónov Slovenska. 2.vyd. Bratislava: Veda, 2005. 244 s. ISBN 80-224-0853-0

BUCHTOVÁ, Božena. 2002. Nezaměstnanost: psychologický, ekonomický a sociální problém. 1. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2002. 236 s. ISBN 80-247-9006-8

BUČEK, Milan – HAMALOVÁ, Marta – ŽÁRSKA, Elena. 1999. Ekonomika územnej verejnej správy. 1.vyd. Bratislava: Ekonóm, 1999. 254 s. ISBN 80-225-1117-X

DRENKO, Jozef. 2007. Bibliografia Lučenca, 1. vyd. Lučenec: Oddelenie kultúry Mestského úradu, 2007. 52 s. ISBN 978809671619 (brož.)

Evidovaná nezamestnanosť v roku 2010. 2010. [online] Štatistický úrad Slovenskej republiky, aktualizované 19. 03 2010 [cit. 2010-03-14] Dostupné na: <<http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=20900>>

FALŤAN, Ľubomír a PAŠIAK, Ján. 2004. Regionálny rozvoj Slovenska východiská a súčasný stav. Bratislava: Sociologický ústav SAV, 2004. s. ISBN 80-85544-35-0

Finančná kríza. 2010 [online] EurActive, aktualizované 01.02. 2010. [cit. 2010-02-15].
Dostupné na: <http://www.euractiv.sk/ekonomika-a-euro/zoznam_liniek/financna-kriza-000227>

Finančná kríza má aj svoje plusy. 2008 [online] Spravy.pravda.sk, napísané 09.10.2008 [cit. 2010-02-15]. Dostupné na: <http://spravy.pravda.sk/sk_ekonomika.asp?c=A081009_133801_sk_pakcie_p01>

GAJDOŠ, Peter a PAŠIAK, Ján. 2006. Regionálny rozvoj Slovenska z pohľadu priestorovej sociológie. Bratislava: Sociologický ústav SAV, 2006. 252 s. ISBN 80-85544-46-6

Guidelines concerning a statistical definition of informal employment. 2003. [online] International Labour Organization- ILO, napísané 01.11.2003 [cit. 2010-02-15]
Dostupné na: <http://www.ilo.org/global/What_we_do/Statistics/standards/guidelines/lang--en/docName--WCMS_087622/index.htm>

HOJSÍKOVÁ, Katarína.- LISÝ, Ján. 2000. Čo s dlhodobó nezamestnanými?, Šanca, Senior, ISBN 1336-9059, 2000, roč. 1, s.10.

HORNBY , Albert Sydney. 2000. Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English. Sixth edition. New York: Oxford Univeristy Press, 2000. 1539 s.
ISBN 0 19 431 510 X

JANDOUREK, Ján. 2007. Sociologický slovník. 2.vyd. Praha: Portál, 2007. 288 s.
ISBN 978-80-7367-269-0

KARASZ, Pavol. 2001. Chudobný trh práce. In *Nový deň*, 2001, roč. 3, č. 56, s. 3.

KELLER, Ján. 2005. Úvod do sociológie. Praha: Sociologické nakladatelství (Slon), 2005. 204 s. ISBN 80-86429-39-3

KLAMÁR, Radoslav. Regionálny rozvoj a jeho plánovanie. [online] [cit. 2010-02-15] Dostupné na: <http://naturescience.fhfv.unipo.sk/geografia/trendy/regionalny_rozvoj.htm>

Kolektívne kraje a okresy Sk, Nové administratívne členenie, Bratislava: Q 111, 1997, 392str., ISBN 80-85401-58-4

KOLLÁRIK Teodor a SOLLÁROVÁ Eva. 2004. Metódy sociálnopsychologickej praxe. Bratislava: Ikar, 2004. 264 s. ISBN 80-551-0765-3

KORIMOVÁ, Gabriela. 2008. Sociálne podnikanie a sociálny podnik. Banská Bystrica: Kopernikus, 2008. 218 s. ISBN 987-80-969549-6-4

KOUBEK, Jozef. 2005. Řízení lidských zdrojů. 3.vyd. Praha: Management Press, 2005. 367 s. ISBN 80-7261-033-3

KOZELOVÁ, Dagmar. 2005. Nezamestnanosť obyvateľstva vidieckych regiónov Slovenska. In: *Aktuálne problémy rozvoja vidieka v SR: Zborník referátov a diskusných príspevkov z II. medzinárodnej vedeckej konferencie mladých vedeckých pracovníkov a doktroandov Mladá veda 2005*. Nitra: Slovenská akadémia pôdohospodárskych vied, 2005. s. 235- 240. ISBN 80-891362-17-7

Labour Force Statistics (MEI): Harmonized Unemployment Rates and Levels (HURs). 2010 [online] OECD.StatExtracts, aktualizované 15.04.2010. [cit. 2010-03-14] Dostupné na:< <http://stats.oecd.org/index.aspx?queryid=251>>

LISÝ, Ján a i. 2003. Ekonómia. 5.vyd. Bratislava: Edícia Ekonómia, 2003. 507 s. ISBN 80-89047-75-0

Makroekonomické indikátory. 2009 [online] Inštitút finančnej politiky: Ministerstvo financií SR, aktualizované 18.12. 2009 [cit. 2010-03-14]. Dostupné na: <<http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=105>>

MALIŠOVÁ, Mária a NAGYOVÁ, Zora. 2004. Okresy Lučenec a Poltár. Lučenec: Novohradská knižnica v Lučenci, 2004. 95 s., ISBN 80-85142-32-5

MAREŠ, Peter. 1998. Nezaměstnanost jako sociální problém. 2.vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 1998. 172 s. ISBN 80-901424-9-4

MARTINCOVÁ, Marta. 2005. Nezamestnanosť ako makroekonomický problém. Bratislava: Ekonómia, 2005. 127 s. ISBN 80-8078-038-2

MONTOUSSÉ, Marc – RENOARD, Giles. 2005. Přehled sociologie. 1. vyd. Praha: Portál, 2005. 336 s. ISBN 80-7178-976-3

Mihók: Slovensko zasiahne skôr ekonomická ako finančná kríza. 2008 [online] SME.sk napísané 23.10.2008 [cit. 2010-03-14] Dostupné na: <<http://ekonomika.sme.sk/c/4139505/mihok-slovensko-zasiahne-skor-ekonomicka-ako-financna-kriza.html>>

MORAVČÍKOVÁ, Danka - KUČÍRKOVÁ, Drahomíra. 2006. Rurálna sociológia, Nitra: Vydavateľstvo SPU, 2006. 116 s. ISBN 80-8069-734-5

Nezamestnanosť. 2010 [online] Dlžník [cit. 2010-03-14]. Dostupné na: <<http://www.dlznik.sk/nezamestnanost/slovenska-republika>>

PARKIN, Michael. 1990. Economics. USA: Addison- Wersley Publishing Company, Inc., 1990. 1020 s., ISBN 0-201-05931-2

Plná zamestnanosť- Full employment. 2010 [online] Banky.sk [cit. 2010-03-14] Dostupné na: <<http://www.banky.sk/index.php?ID=17123>>

RÁC, Igor. 2005. Sociológia: Učebné texty. Košice: Katedra spoločenských vied TU. [cit. 2009-08-08]. Dostupné na: <<http://www.tuke.sk/ksv/rac/sociologia.pdf>>

Regionálna analýza trhu práce Banskobystrického samosprávneho kraja, Banská Bystrica, 2005.

RIEVAJOVÁ, Eva a i. 2006. Teória a politika zamestnanosti. Bratislava: Ekonóm, 2006. 288 s. ISBN 80-225-2263-5

RUŠČIN, Lukáš. 2008. Dôsledky finančnej krízy na vývoj globálnej ekonomiky a Slovenska [online], napísané 08.10. 2008 [cit. 2010-02-15] Dostupné na: <<http://ruscin.blog.sme.sk/c/167076/Dosledky-financnej-krizy-na-vyvoj-globalnej-ekonomiky-a-Slovenska.html>>

SAMUELSON, Paul A. a NORDHAUS, William D. 1992. Economics. New York: MacGraw- Hill Inc., 1992. 687 s. ISBN 0-07-054889-7

SOJKA, Milan - KONEČNÝ, Bronislav. 2004. Malá encyklopédie moderní ekonomie. 5. vyd. Praha: Nakladatelství Libri, 2004. 372s. ISBN 80-72772-58-9

STEHLÍKOVÁ, Beáta. 2001. Analýza vývoja nezamestnanosti v SR. In: *Zborník vedeckých prác z medzinárodnej vedeckej konferencie „Medzinárodné vedecké dni 2001“*. Nitra: Slovenská poľnohospodárska univerzita, 2001. s. 690- 695. ISBN 80-7137-865-8

Strategický akčný plán zamestnanosti Banskobystrického samosprávneho kraja, Banská Bystrica, 2005.

ŠLOSÁR, Rudolf - ŠLOSÁROVÁ, Anna.- MAJTÁN, Štefan. 2002. Výkladový slovník ekonomických pojmov. 3. vyd. BRATISLAVA: MEDIA TRADE spol. s.r.o.- Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 2002. 256 s. ISBN 80-09-03334-7

VINCÚR, Pavol a i. 2007. Teória a prax hospodárskej politiky. Bratislava: Sprint, 2007. 432 s. ISBN 9788089085804

VÝROST, Jozef - SLAMĚNÍK, Ivan. 2008. Sociální psychologie. 2. vys. Praha: Grada Publishing, a.s., 2008. 404 s. ISBN 978-80-247-8

URAMOVÁ, Mária. 2005. Sociálno- ekonomické súvislosti nezamestnanosti. Zvolen: Ekonómia, 2005. 97 s. ISBN 80-8083-057-6

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci, Lučenec, 2007.

Zamestnanosť. 2009. [online] Štatistický úrad Slovenskej republiky, aktualizované 03.06. 2009 [cit. 2010-03-14]. Dostupné na:<<http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=1644>>

Prílohy

Zoznam príloh:

Príloha č. 1	Typológia regiónov Slovenska (Gajdoš – Pašiak,2006).....	85
Príloha č. 2	Dotazník.....	88
Príloha č. 3	Stav obyvateľstva podľa pohlavia v okrese Lučenec.....	91
Príloha č. 4	Stav obyvateľstva podľa pohlavia v okrese Poltár.....	92
Príloha č. 5	Prirodzený pohyb obyvateľstva podľa pohlavia v okrese Lučenec.....	93
Príloha č. 6	Prirodzený pohyb obyvateľstva podľa pohlavia v okrese Poltár.....	94
Príloha č. 7	Vekové zloženie obyvateľstva v okrese Lučenec	95
Príloha č. 8	Vekové zloženie obyvateľstva v okrese Poltár	96
Príloha č. 9	Porovnanie bývajúceho obyvateľstva vo veku 15 a viac rokov podľa školského vzdelania a pohlavia v okrese Lučenec 1991, 2001.....	97
Príloha č. 10	Porovnanie bývajúceho obyvateľstva vo veku 15 a viac rokov podľa školského vzdelania a pohlavia v okrese Poltár 1991, 2001.....	98
Príloha č. 11	Štruktúra obyvateľstva podľa národnosti v okrese Lučenec.....	99
Príloha č. 12	Štruktúra obyvateľstva podľa národnosti v okrese Poltár.....	100
Príloha č. 13	Pracujúci v hospodárstve Slovenskej republiky podľa OKEČ za okres Lučenec.....	101
Príloha č. 14	Pracujúci v hospodárstve Slovenskej republiky podľa OKEČ za okres Poltár	102
Príloha č. 15	Vývoj odvetví národného hospodárstva SR v okrese Poltár.....	103
Príloha č. 16	Vývoj odvetví národného hospodárstva SR v okrese Lučenec.....	104
Príloha č. 17	Ekonomicky aktívne obyvateľstvo v okrese Lučenec.....	105
Príloha č. 18	Ekonomicky aktívne obyvateľstvo v okrese Poltár.....	106
Príloha č. 19	Štruktúra evidovaných nezamestnaných podľa odvetvia economickej činnosti /OKEČ/ v okrese Lučenec.....	107
Príloha č. 20	Štruktúra evidovaných nezamestnaných podľa odvetvia economickej činnosti /OKEČ/ v okrese Poltár.....	108
Príloha č. 21	Miera evidovanej nezamestnanosti podľa územia a roku.....	109

Príloha č. 22	Miera evidovanej nezam. v okresoch Banskobystrického kraja.....	110
Príloha č. 23	Náhrada časti cestovných výdavkov UoZ.....	111
Príloha č. 24	Náhrada výdavkov UoZ a ZoZ.....	111
Príloha č. 25	Príspevok na samostatnú zárobkovú činnosť.....	112
Príloha č. 26	Príspevok na zapracovanie znevýhodneného UoZ.....	112
Príloha č. 27	Príspevok na podporu zamestnávania znevýhodneného UoZ.....	113
Príloha č. 28	Príspevok na podporu udržania v zamestnaní zamestnancov s nízkymi Mzdami.....	113
Príloha č. 29	Príspevok na vykonávanie absolventskej praxe.....	114
Príloha č. 30	Príspevok na podporu udržania zamestnanosti.....	114
Príloha č. 31	Príspevok na aktivačnú činnosť formou dobrovoľníckej služby.....	115
Príloha č. 32	Príspevok na dochádzku za prácou.....	115
Príloha č. 33	Príspevok na zriadenie chránenej dielne alebo chráneného pracoviska.....	116
Príloha č. 34	Príspevok občanovi so zdravotným postihnutím na prevádzkovanie alebo vykonávanie samostatnej zárobkovej činnosti.....	116
Príloha č. 35	Stav implementácie Národného projektu II v podmienkach Úradu PSVaR Lučenec.....	117
Príloha č. 36	Stav implementácie Národného projektu IIIa v podmienkach Úradu PSVaR Lučenec.....	117
Príloha č. 37	Stav implementácie projektu V v podmienkach ÚPSVaR Lučenec.....	118
Príloha č. 38	Stav implementácie Národného projektu IX v podmienkach Úradu PSVaR Lučenec.....	119
Príloha č. 39	Stav implementácie Národného projektu XI v podmienkach Úradu PSVaR Lučenec.....	119

Typológia regiónov Slovenska (Gajdoš – Pašiak,2006)

A. Urbanizačno- priestorový status

1. Typológia regiónov podľa sídelnej štruktúry- (základným kritériom hodnotenia je zastúpenie malých obcí do 1000 obyvateľov)

- Výrazne vidiecke regióny s prevahou menších vidieckych sídiel (viac ako 60 %)
- Prevažne vidiecke regióny so zmiešaným charakterom vidieckych sídiel (40- 60 %)
- Prevažne vidiecke regióny s prevahou väčších vidieckych sídiel (do 40 %)

2. Typológia regiónov podľa sídelného rozloženia obyvateľov:

- Výrazne vidiecky = viac ako 70 %
- Prevažne vidiecky = 60 až 70 %
- Zmiešaný vidiecko- mestský typ = 50 až 60 %
- Zmiešaný mestsko- vidiecky typ = 40 až 50 %
- Prevažne mestský typ = 30 až 40 %
- Výrazne mestský typ = menej ako 30 %

3. Typológia regiónov OECD a EÚ podľa sídelného rozloženia obyvateľov

- Vidiecke regióny - rural regions (vidiecke obyvateľstvo tvorí viac ako 50 %)
- Polourbánne regióny – semi- urban regions (15 - 50 %)
- Urbánne regióny - urban regions (do 15 %)

NUTS V- sem patria sídla Slovenska

B. Socio- demografický status

1. Typológia regiónov podľa populačnej centrality (vyjadruje podiel obyvateľov regiónov žijúcich v centrálnom meste na celkovom počte obyvateľov regiónu)

- regióny v veľmi nízkej populačnej centralite (do 10 %)
- regióny s nízkou centralitou (10,1 - 20 %)
- regióny so strednou centralitou (20,1 - 30 %)
- regióny s vyššou centralitou (30,1 - 40 %)
- regióny s vysokou centralitou – medzi 40,1 a 50 %
- regióny s veľmi vysokou centralitou (nad 50 %)

2. Typológia regiónov podľa populačnej kvality demografického potenciálu:

(Index populačnej kvality = pomero detskej populácie k obyvateľstvu v poproduktívnom veku.

- Regióny s veľmi nepriaznivou situáciou (index populačnej kvality (do1,0)
- Regióny s problémovou situáciou (index populačnej kvality (1,0 - 1,5)
- Regióny s prechodnou situáciou (index populačnej kvality (1,5 - 2,0)
- Regióny s dobrou situáciou (index populačnej kvality (2,0 - 3,0)
- Veľmi dobrou situáciou- (index populačnej kvality (vyšší ako3,0)

3. Typológia regiónov podľa etnickej štruktúry obyvateľstva

- Etnicky výrazne homogénne regióny (Slováci tvoria viac ako 95 % obyvateľstva)
- Etnicky homogénne regióny (Slováci tvoria 90 - 95 %)
- Etnicky výrazne divergentné regióny (zastúpenie inej či iných národností 40 a viac %)
- Regióny s vysokou etnickou divergenciou (zastúpenie inej či iných národností predstavuje 30 - 40 %)
- Regióny so strednou etnickou divergenciou (zastúpenie inej, či iných národností predstavuje 20 - 30 %)
- Regióny s nízkou etnickou divergenciou (zastúpenie inej či iných národností predstavuje 10 - 20 %)

4. Typológia regiónov podľa konfesijnej štruktúry obyvateľstva

- Veľmi výrazne homogénne regióny (iac ako 75 % obyvateľstva sa hlási k jednému Náboženstvu)
- Výrazne homogénne regióny (65 – 75 % obyvateľstva sa hlási k jednému Náboženstvu)
- Prevažne homogénne regióny (50 - 65 % obyvateľstva sa hlási k jednému náboženstvu)
- Regióny s výraznou náboženskou divergenciou (tri náboženstvá majú zastúpenie nad 30 %)
- Regióny s vysokou náboženskou divergenciou ((jedno výraznejšie náboženstvo, doplňujúce náboženstvá nad 20 %)
- Regióny so strednou náboženskou divergenciou (jedno výraznejšie náboženstvo

a jedno doplňujúce náboženstvo nad 20 %)

- Regióny s nízkou náboženskou divergenciou (jedno výraznejšie náboženstvo a jedno náboženstvo nad 10 %)

C. Socio- ekonomický status

1. Typológia regiónov podľa zamestnaneckej štruktúry EAO

- Dominantný typ regiónu (v niektorom zo sektorov(odvetví) pracuje viac ako 60 % EAO (podľa dominantného odvetvia poľnohospodársky, industriálny, obslužný)
- Nevykryštalizovaný typ regiónu (zamestnanosť EAO je približne rovnaká v jednotlivých sektoroch hospodárstva)
- Zmiešaný typ regiónu (ani jeden sektor nemá nadpolovičné zastúpenie EAO, jeden však prevažuje a určuje charakter (zmiešaný poľnohospodársky, industriálny alebo s obslužným charakterom)

10. Aký dopravný prostriedok vlastníte?

- a) osobné auto b) moped c) motocykel d) nákladné auto
e) traktor f) žiadny

11. V akom odvetví ste boli zamestnaný/á?

- a) poľnohospodárstvo, lesníctvo b) strojárstvo c) stavebníctvo
d) obchod e) zdravotníctvo f) školstvo
g) iné prosím doplňte

12. Je ešte niekto vo Vašej domácnosti nezamestnaný?

- a) áno b) nie

13. Pre aký dôvod ste stratili zamestnanie?

- a) podnik bol zrušený, resp. zanikol b) v dôsledku znižovania počtu zamestnancov
c) dobrovoľne som odišiel/odišla

14. Ako dlho ste evidovaný/á na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny?

.....

15. Poberáte sociálnu dávku?

- a) áno b) nie

16. V prípade, že ste poberateľom sociálnej dávky, aký je dôvod?

- a) je to Váš jediný príjem b) vaše základné príjmy Vám nepostačujú

17. Ktorým z nasledujúcich spôsobov si hľadáte prácu?

- a) prostredníctvom internetu b) cez personálnu agentúru c) v tlači
d) priamo vo firmách e) prostredníctvom médií (rozhlas, televízia)
f) cez známych, resp. priateľov g) cez úrad práce h) nehľadám

18. Využívate bezplatné služby sprostredkovania zamestnania v krajinách EÚ v rámci siete Európskych služieb zamestnanosti (EURES)?

- a) áno b) nie

19. Ste ochotný pracovať aj mimo Vášho regiónu?

- a) áno b) nie

20. Ste ochotný zamestnať sa v inom obore ako ste vyučený/á?

- a) áno b) nie

21. Máte skúsenosti s podnikaním?

- a) áno b) nie

22. V prípade, že by ste mali možnosť začať podnikáť a nemali by ste dostatok prostriedkov na rozbehnutie vlastnej podnikateľskej činnosti, žiadali by ste príspevok na zahájenie podnikania od ÚPSVR?

- a) áno b) nie

23. Mali by ste záujem o zvýšenie dávky v hmotnej núdzi zaradením sa do aktivačnej činnosti?

a) áno b) nie

24. Absolvovali by ste rekvalifikačný kurz, keby Vám to malo pomôcť pri uplatnení sa na trhu práce?

a) áno b) nie

25. Myslíte si, že zaradením sa do rekvalifikačného kurzu sa zvýšia možnosti uplatnenia sa na trhu práce?

a) áno b) nie

26. Mali by ste záujem nadobudnúť základné zručnosti na PC?

a) áno b) nie

27. Myslíte si, že dlhodobo nezamestnaní majú výrazne menšie šance uspieť na výberových konaniach na voľné pracovné miesta?

a) áno b) nie

28. Ste spokojný so službami Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny?

a) áno b) nie

Ďakujeme Vám za pomoc

Príloha č. 3 Stav obyvateľstva podľa pohlavia v okrese Lučenec

Rok	Muži	Ženy	Spolu
1991	46 304	49 777	96 081
1992	56 169	49 637	95 806
1993	46 044	49 803	95 847
1994	46 105	49 788	95 803
1995	45 959	49 782	95 741
1996	34 880	38 144	73 024
1997	34 890	38 187	73 077
1998	34 919	38 210	73 129
1999	34 911	38 222	73 133
2000	34 893	38 188	73 081
2001	34 758	38 120	72 878
2002	34 980	38 346	73 326
2003	34 878	38 311	73 189
2004	34 939	38 348	73 287
2005	34 988	38 355	73 343
2006	x	x	73 257
2007	x	x	73 047
2008	x	x	74 581

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Štatistický úrad SR- Krajská správa v Banskej Bystrici-
pracovisko Lučenec“

Vysvetlivky: x- údaj nebol k dispozícii

Príloha č. 4 Stav obyvateľstva podľa pohlavia v okrese Poltár

Rok	Muži	Ženy	Spolu
1997	11 392	12 119	23 511
1998	11 364	12 090	23 454
1999	11 293	12 010	23 303
2000	11 290	12 039	23 329
2001	11 421	12 173	23 594
2002	11 115	11 865	22 980
2003	11 130	11 829	22 959
2004	11 110	11 783	22 893
2005	11 069	11 743	22 812
2006	11 039	11 662	22 701
2007	x	x	22 626
2008	x	x	22 750

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Štatistický úrad SR- Krajská správa v Banskej Bystrici-
pracovisko Lučenec“

Vysvetlivky: x- údaj nebol k dispozícii

Príloha č. 5 Prirodzený pohyb obyvateľstva podľa pohlavia v okrese Lučenec

Roky	Živonarodení spolu			Zomrelí spolu			Prirodzený prírastok /úbytok/ spolu		
	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	Spolu
1991	673	616	1 289	720	585	1 305	-47	31	-16
1992	602	598	1 200	701	591	1 292	-99	7	-92
1993	554	601	1 155	623	505	1 128	-69	96	27
1994	517	519	1 036	608	563	1 171	-91	-44	-135
1995	522	511	1 033	594	528	1 122	-72	-17	-89
1996	420	396	816	499	424	923	-79	-28	-107
1997	405	378	783	423	406	829	-18	-28	-46
1998	411	368	779	483	417	900	-73	-51	-124
1999	405	360	765	480	428	908	-75	-68	-143
2000	378	335	713	467	421	888	-89	-86	-175
2001	399	358	757	432	404	836	-33	-46	-79
2002	355	338	693	435	430	865	-80	-92	-172
2003	364	362	726	491	412	903	-127	-50	-177
2004	400	376	776	442	432	874	-42	-56	-98
2005	434	370	804	439	418	857	-5	-48	-53
2006	384	379	763	426	409	835	-42	-30	-72
2007	368	344	712	453	423	876	-85	-79	-164
2008	368	377	745	454	399	853	-88	-22	-108

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Štatistický úrad SR- Krajská správa v Banskej Bystrici- pracovisko Lučenec“

Vysvetlivky: - v roku 1996 nastala zmena územno- správneho členenia SR, teda okres LC do roku 1996 sa nerovná okresu LC po roku 1996

Príloha č. 6 Prirodzený pohyb obyvateľstva podľa pohlavia v okrese Poltár

Roky	Živonarodení spolu			Zomrelí spolu			Prirodzený prírastok /úbytok/ spolu		
	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	Spolu
1996	124	117	241	169	138	307	-45	-21	-66
1997	121	140	261	184	126	310	-63	14	-49
1998	137	126	263	185	142	325	-46	-18	-64
1999	121	97	218	156	128	284	-35	-31	-66
2000	119	114	233	148	108	256	-29	6	-23
2001	109	101	210	176	145	321	-67	-44	-111
2002	107	87	194	160	129	289	-53	-42	-95
2003	113	94	207	122	146	268	-9	-52	-61
2004	93	100	193	140	125	265	-47	-25	-72
2005	116	96	212	164	143	307	-48	-47	-95
2006	98	106	204	149	161	310	-51	-55	-106
2007	99	89	188	132	131	263	- 33	- 42	- 75
2008	104	105	209	147	131	278	- 43	- 26	- 69

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Štatistický úrad SR- Krajská správa v Banskej Bystrici- pracovisko Lučenec“

Príloha č. 7 Vekové zloženie obyvateľstva v okrese Lučenec

	Vek, veková skupina, ukazova- tel'	Pohlavie											
		Muži				Ženy				Spolu			
		2001	2006	2007	2008	2001	2006	2007	2008	2001	2006	2007	2008
Predproduktívny	0-14	6 568	6 017	5 917	5 846	6 330	5 799	5 675	5 579	12 898	11 816	11 592	11 425
Produktívny	15- 59 M/ 54 Ž	23 465	24 058	24 000	23 918	21 975	22 057	21 893	21 734	45 440	46 115	45 893	45 652
Poproduktívny	60+ M/ 55+ Ž	4 725	4 858	3 906	4 960	9 815	10 467	10 656	10 863	14 540	15 325	14 562	15 822

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Štatistický úrad SR- Krajská správa v Banskej Bystrici- pracovisko Lučenec“

Príloha č. 8 Vekové zloženie obyvateľstva v okrese Poltár

	Vek, veková skupina, ukazovateľ	Pohlavie											
		Muži				Ženy				Spolu			
		2001	2006	2007	2008	2001	2006	2007	2008	2001	2006	2007	2008
Predproduktívny	0-14	2 142	1 863	1 810	1 761	2 022	1 727	1 663	1 614	4 164	3 590	3 473	3 375
Produktívny	15- 59 M/ 54 Ž	7 632	7 600	7 587	7 618	6 890	6 636	6 610	6 573	14 522	14 236	14 197	14 191
Poproduktívny	60+ M/ 55+ Ž	1 647	1 576	1 612	1 651	3 261	3 299	3 184	3 419	4 908	4 875	4 796	5 070

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Štatistický úrad SR- Krajská správa v Banskej Bystrici- pracovisko Lučenec“

Príloha č. 9 Porovnanie bývajúceho obyvateľstva vo veku 15 a viac rokov podľa školského vzdelania a pohlavia v okrese Lučenec 1991, 2001

Dokončený stupeň školského vzdelania	Muži		Ženy		Spolu	
	1991	2001	1991	2001	1991	2001
Základné	13 577	14 454	21 162	24 964	34 739	39 418
SOU bez maturity	11 208	18 658	5 958	10 490	17 166	29 148
Odborné školy	849	772	720	947	1 569	1 719
SOU s maturitou	868	4 434	430	2 208	12 981	6 642
Stredné všeobecné školy	1 163	2 324	1 632	3 992	2 785	6 316
Stredné odborné školy	4 867	8 502	6 696	13 584	11 563	22 086
Z toho priemyselné	3 127		1 089		4 216	
Podnikateľské inštitúcie a kurzy na VŠ	63	286	59	346	122	632
Vysoké školy	1 957	4 302	1 424	3 900	3 381	8 202
Bez školského vzdelania	426	488	432	390	858	878
Školské vzdelanie nezistené	225	14 030	298	1 318	523	2 516
Úhrn	35 193	64 446	38 811	76 228	74 004	145 674

Zdroj Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Štatistický úrad SR- Krajská správa v Banskej Bystrici- pracovisko Lučenec“

Príloha č. 10 Porovnanie bývajúceho obyvateľstva vo veku 15 a viac rokov podľa školského vzdelania a pohlavia v okrese Poltár 1991, 2001

Dokončený stupeň školského vzdelania	Muži	Ženy	Spolu
	2001	2001	2001
Základné	2 600	4 192	6 792
SOU bez maturity	3 487	2 232	5 719
Odborné školy	115	125	240
SOU s maturitou	779	562	1 341
Stredné všeobecné školy	194	408	62
Stredné odborné školy	1 322	1 896	3 218
Podnikateľské inštitúcie a kurzy na VŠ	38	24	62
Vysoké školy	471	398	869
Bez školského vzdelania	40	53	93
Školské vzdelanie nezistené	139	155	294
Úhrn	11 462	12 204	23 666

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Štatistický úrad SR- Krajská správa v Banskej Bystrici- pracovisko Lučenec“

Príloha č. 11 Štruktúra obyvateľstva podľa národnosti v okrese Lučenec

	V osobách k 31. 12. 1991	V osobách k 31. 12. 2006	V osobách k 31. 12. 2007	V osobách k 31. 12. 2008
Spolu	73 479	73 257	73 047	72 899
Slovenská	48 442	49 413	49 201	49 059
Maďarská	17 349	20 240	20 226	20 192
Rómska	1 021	2 041	2 041	2 040
Česká, Moravská, Sliezka	189	351	351	359
Rusínska	15	9	9	8
Ukrajinská	2	61	64	63
Nemecká	49	27	29	38
Poľská	10	21	21	21
Ruská	-	13	14	15
Iná a neudaná	6 402	1 081	1 091	1 104

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Štatistický úrad SR- Krajská správa v Banskej Bystrici- pracovisko Lučenec“

Príloha č. 12 Štruktúra obyvateľstva podľa národnosti v okrese Poltár

	V osobách k 31. 12. 2006	V osobách k 31. 12. 2007	V osobách k 31. 12. 2008
Spolu	22 701	22 626	22 636
Slovenská	21 928	21 846	21 822
Maďarská	109	106	113
Rómska	353	356	356
Česká, Moravská, Sliezka	94	93	93
Rusínska	2	2	2
Ukrajinská	5	5	5
Nemecká	10	10	32
Poľská	7	7	7
Ruská	4	4	4
Iná a neudaná	189	194	202

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Štatistický úrad SR- Krajská správa v Banskej Bystrici- pracovisko Lučenec“

Príloha č. 13 Pracujúci v hospodárstve Slovenskej republiky podľa OKEČ za okres Lučenec

	K 31.12. 2001	K 31.12. 2002	K 31.12. 2003	K 31.12. 2004	K 31.12. 2005	K 31.12. 2006	K 31.12. 2007	K 31.12. 2008
Spolu odvetvia ekonomických činností	22 665	22 394	22 106	22 882	23 385	22 860	13 099	14 493
AB	1 733	1 749	1 509	1 461	1 100	1 000	388	428
C+D+E	6 879	6 826	7 066	7 048	6 935	6 740	4 736	5 109
F	913	699	727	754	849	853	403	461
G	3 383	3 563	3 456	3 395	4 152	3 383	2 592	1 393
H	426	584	392	531	677	822	D	D
I	1 770	1 628	1 544	1 567	1 477	1 799	D	D
J	371	294	333	348	322	343	D	275
K	942	751	684	1 575	1 763	1 323	133	D
L	1 128	1 202	1 195	1 279	1 264	1 691	708	1 726
M	2 415	2 407	2 470	2 240	2 174	2 200	2 092	2 045
N	1 972	1 945	1 975	1 920	1 843	1 787	1 294	1 336
O	733	746	755	765	829	919	314	377

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci“

Vysvetlivky:

OKEČ AB- Poľnohospodárstvo spolu, poľovníctvo, lesníctvo, rybolov, chov rýb

OKEČ C + D + E – Priemysel spolu

OKEČ C- Ťažba nerastných surovín

OKEČ D- Priemyselná výroba

OKEČ E- Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody

OKEČ F- Stavebníctvo

OKEČ G- Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov, spotrebného tovaru

OKEČ H- Hotely a reštaurácie

OKEČ I- Doprava, skladovanie, pošty a telekomunikácie

OKEČ J- Finančné sprostredkovanie

OKEČ K- Nehnuteľnosti, prenájom a obchodné činnosti

OKEČ L- Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie

OKEČ M- Školstvo

OKEČ N- Zdravotníctvo a sociálna pomoc

OKEČ O- Ostatné spoločenské, sociálne a osobné služby

D- dôverné údaje

Príloha č. 14 Pracujúci v hospodárstve Slovenskej republiky podľa OKEČ za okres Poltár

	K 31.12. 2001	K 31.12. 2002	K 31.12. 2003	K 31.12. 2004	K 31.12. 2005	K 31.12. 2006	K 31.12. 2007	K 31.12. 2008
Spolu odvetvia ekonomickýc h činnosti	5 574	5 789	5 411	4 527	4 501	4 503	2 325	2 641
AB	909	858	1 009	679	489	805	D	D
C+D+E	2 622	2 826	2 170	1 773	2 018	1 663	1 299	1 380
F	42	73	67	81	103	98	-	D
G	468	481	356	459	435	455	-	D
H	71	64	65	56	52	49	-	D
I	181	188	176	157	156	184	-	D
J	15	11	57	16	17	25	-	D
K	60	58	82	224	172	185	D	D
L	253	254	235	137	166	169	109	156
M	521	515	526	454	468	446	436	399
N	222	228	334	266	238	249	144	165
O	210	233	334	195	187	175	63	59

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci“

Vysvetlivky:

OKEČ AB- Poľnohospodárstvo spolu, poľovníctvo, lesníctvo, rybolov, chov rýb
 OKEČ C + D + E – Priemysel spolu
 OKEČ C- Ťažba nerastných surovín
 OKEČ D- Priemyselná výroba
 OKEČ E- Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody
 OKEČ F- Stavebníctvo
 OKEČ G- Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov, spotrebného tovaru
 OKEČ H- Hotely a reštaurácie

OKEČ I- Doprava, skladovanie, pošty a telekomunikácie
 OKEČ J- Finančné sprostredkovanie
 OKEČ K- Nehnuteľnosti, prenájom a obchodné činnosti
 OKEČ L- Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie
 OKEČ M- Školstvo
 OKEČ N- Zdravotníctvo a sociálna pomoc
 OKEČ O- Ostatné spoločenské, sociálne a osobné služby
 D- dôverné údaje

Príloha č. 15 Vývoj odvetví národného hospodárstva SR v okrese Poltár

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Primér	16,31	14,82	18,65	15	10,86	17,88	2,96	2,95
Sekundér	51,04	53,33	44,59	44,42	50,59	43,9	39,23	40,33
Terciér	32,65	31,85	36,76	40,58	38,55	38,22	54,46	56,72

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci“

Príloha č. 16 Vývoj odvetví národného hospodárstva SR v okrese Lučenec

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Primér	7,65	7,81	6,83	6,39	4,70	4,38	-	-
Sekundér	42,19	40,87	42,24	40,95	39,60	41,09	55,87	52,25
Terciér	50,17	51,32	50,93	52,66	55,70	54,53	32,34	47,75

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci“

Príloha č. 17 Ekonomicky aktívne obyvateľstvo v okrese Lučenec

Roky	Evid. počet zam. /FO/ k 31.12 za podniky s poč. zam. 20 a >	Priem. mes. nom. mzda v Sk za pod. s poč. zam. 20 a >	Počet uchádzačov o zam. k 31.12.	Miera evid. nezamestnanos ti v %
1991	x	x	6 493	20,28
1992	x	x	6 558	14,30
1993	x	x	9 143	20,28
1994	20 118	5 204	9 371	20,36
1995	20 593	5 906	8 866	19,21
1996	19 398	6 591	8 688	19,19
1997	15 439	7 382	7 282	19,31
1998	13 217	8 106	9 074	24,8
1999	13 447	8 760	10 335	26,78
2000	14 111	9 305	10 325	26,67
2001	13 803	9 970	10 886	27,77
2002	14 595	10 840	10 544	28,20
2003	14 119	11 638	9 808	25,00
2004	13 782	12 426	8 619	21,44
2005	14 123	13 638	8 127	20,26
2006	12 647	14 115	7 643	20,61
2007	x	x	6 557	17,53
2008	x	x	6 707	17,96
2009	x	x	X	17,67

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Krajský štatistický úrad SR v Banskej Bystrici“
 Poznámka- x znamená, že uvedený údaj nebol v archíve krajského štatistického úradu v BB k dispozícii

Príloha č. 18 Ekonomicky aktívne obyvateľstvo v okrese Poltár

Roky	Evid. počet zam. /FO/ k 31.12 za podniky s poč. zam. 20 a >	Priem. mes. nom. mzda v Sk za pod. s poč. zam. 20 a >	Počet uchádzačov o zam. k 31.12.	Miera evid. nezamestnanos ti v %
1996	x	x	1 513	X
1997	x	x	1 934	17,57
1998	x	x	2 800	26,40
1999	x	x	3 269	29,01
2000	x	x	2 759	23,12
2001	x	x	3 131	26,14
2002	x	x	2 945	23,50
2003	3 191	11 764	3 269	26,32
2004	x	x	3 077	24,43
2005	2 964	12 988	2 655	20,86
2006	2 549	13 706	2 505	20,00
2007	x	x	2 056	16,50
2008	x	x	2 175	22,48
2009	x	x	X	22,33

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Krajský štatistický úrad SR v Banskej Bystrici“

Poznámka- x znamená, že uvedený údaj nebol v archíve krajského štatistického úradu v BB k dispozícii

Príloha č. 19 Štruktúra evidovaných nezamestnaných podľa odvetvia ekonomickej činnosti /OKEČ/ v okrese Lučenec

	K	K	K	K	K	K	K	K	K	K	K	K	K
	31.12	31.12	31.12	31.12	31.12	31.12	31.12	31.12	31.12	31.12	31.12	31.12.	31.12.
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Evidovaní nezamestnaní	4 364	5 684	6 701	3 377	7 440	7 404	6 959	6 060	5 309	4 799	4 118	3 461	3440
AB	611	905	1 073	524	915	818	825	709	584	479	355	276	275
C+D+E	1 489	1 842	2 090	1 066	1 681	1 679	1 611	1 423	1 389	1 367	1 283	1 122	1332
C	63	67	120	49	74	47	44	44	40	58	42	24	25
D	1 417	1 766	1 962	1 012	1 602	1 618	1 542	1 363	1 334	1 292	1 220	1 082	1 299
E	9	9	8	5	5	14	25	16	15	17	21	16	8
F	463	588	928	338	677	615	641	521	420	386	318	234	300
G	487	585	731	335	833	797	825	674	620	556	452	389	499
H	156	190	236	117	257	253	224	186	163	151	124	111	85
I	124	137	177	87	180	207	191	145	127	104	79	72	137
J	21	20	44	23	43	55	31	34	31	32	30	18	15
K	53	67	73	33	68	76	68	98	84	74	68	85	36
L	645	816	912	591	2 156	2 105	1 844	1 555	1 302	1 138	969	801	26
M	116	124	119	63	99	149	103	157	124	112	87	78	49
N	75	96	107	68	149	166	167	182	157	118	82	63	160
O	107	83	83	45	332	440	385	297	224	215	196	154	449
P	17	231	128	87	50	44	44	79	66	71	78	58	77

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci“

Vysvetlivky:

OKEČ AB- Poľnohospodárstvo spolu, poľovníctvo, lesníctvo, rybolov, chov rýb

OKEČ C + D + E – Priemysel spolu

OKEČ C- Ťažba nerastných surovín

OKEČ D- Priemyselná výroba

OKEČ E- Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody

OKEČ F- Stavebníctvo

OKEČ G- Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov, spotrebného tovaru

OKEČ H- Hotely a reštaurácie

OKEČ I- Doprava, skladovanie, pošty a telekomunikácie

OKEČ J- Finančné sprostredkovanie

OKEČ K- Nehnutelnosti, prenájom a obchodné činnosti

OKEČ L- Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie

OKEČ M- Školstvo

OKEČ N- Zdravotníctvo a sociálna pomoc

OKEČ O- Ostatné spoločenské, sociálne a osobné služby

OKEČ P- Činnosti domácností

Príloha č. 20 Štruktúra evidovaných nezamestnaných podľa odvetvia ekonomickej činnosti /OKEČ/ v okrese Poltár

	K 31.12. 1997	K 31.12. 1998	K 31.12. 1999	K 31.12. 2000	K 31.12. 2001	K 31.12. 2002	K 31.12. 2003	K 31.12. 2004	K 31.12. 2005	K 31.12. 2006	K 31.12. 2007	K 31.12. 2008	K 31.12. 2009
Evidovaní nezamestnaní	1 557	2 210	2 454	859	2 449	2 317	2 674	2 386	1 981	1 835	1 605	1 325	1 354
AB	338	369	374	129	414	372	477	329	266	208	203	142	144
C+D+E	689	1 162	1 253	417	621	607	937	954	771	711	589	556	720
C	60	10	12	8	5	3	0	1	2	1	1	1	0
D	628	1 151	1 240	404	614	603	937	953	769	708	587	555	718
E	1	1	1	5	2	1	0	0	0	2	1	0	2
F	87	132	137	56	93	111	147	87	74	84	79	58	72
G	94	92	155	76	168	124	143	111	114	105	92	65	109
H	89	39	60	17	57	63	51	54	55	54	41	28	21
I	27	23	54	18	45	43	50	37	33	26	22	18	25
J	7	7	15	8	11	9	8	3	3	3	2	2	4
K	86	17	19	7	9	18	14	8	7	8	6	7	5
L	22	300	307	99	896	809	653	549	446	401	340	282	D
M	56	14	25	6	11	24	27	47	38	38	35	25	12
N	47	36	31	17	34	51	49	46	44	55	56	45	182
O	15	19	24	12	90	85	118	161	130	143	141	97	22
P	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci“

Príloha č. 21 Miera evidovanej nezamestnanosti podľa územia a roku

Miera evidovanej nezamestnanosti podľa územia a roku								
	Spolu							
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Slovenská republika	18,63	17,45	15,56	13,07	11,36	9,4	7,99	8,39
Bratislavský kraj	5,79	5,18	3,97	3,39	2,6	2,29	1,98	2,27
Trnavský kraj	15,51	12,99	11,05	8,83	7,15	5,22	4,3	4,29
Trenčiansky kraj	12,7	10,91	9,87	8,09	6,8	5,19	4,5	4,95
Nitriansky kraj	23,12	21,51	19,07	14,8	11,39	9,09	7,1	7,41
Žilinský kraj	16,38	14,74	13,23	11,12	9,33	7,03	5,55	6,2
Banskobystrický kraj	23,59	23,77	22,75	19,5	18,32	16,12	14,1	14,25
Prešovský kraj	23,96	23	19,57	17,5	15,77	13,68	12,05	12,86
Košický kraj	25,55	24,26	22,16	18,89	17,5	15,18	13,02	13,5

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Krajský štatistický úrad SR v Banskej Bystrici“

Príloha č. 22 Miera evidovanej nezamestnanosti v okresoch Banskobystrického kraja

Miera evidovanej nezamestnanosti v okresoch Banskobystrického kraja								
	Spolu							
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Okres Veľký Krtíš	33,81	35,5	30,33	26,42	25,58	21,56	19,49	19,06
Okres Zvolen	14,3	13,8	14,39	11,96	11,33	9,19	6,82	6,59
Okres Žarnovica	25,98	27,26	27,43	22,8	20,01	16,16	15,32	16,11
Okres Žiar nad Hronom	21,36	18,7	22,06	18,29	16,25	13,08	11,19	10,3
Okres Banská Bystrica	11,44	10,55	10,72	8,68	7,4	5,54	4,33	4,4
Okres Banská Štiavnica	20,37	19,93	19,98	17,33	18,18	15,43	13,36	14,89
Okres Brezno	22,24	23,71	22,35	18,06	15,04	13,3	10,81	11,35
Okres Detva	21,26	26,14	23,36	18,7	18,14	14,61	11,95	13,26
Okres Krupina	21,44	24,8	23,6	19,95	18,59	16,55	13,8	13,89
Okres Lučenec	27,77	28,2	25	21,44	20,26	19,8	17,53	17,96
Okres Poltár	26,14	23,5	26,32	24,43	20,86	19,37	16,5	22,48
Okres Revúca	35,06	34,94	29,76	28,41	28,07	25,91	25,8	25,57
Okres Rimavská Sobota	35,45	37,22	30,64	28,66	29,24	28,34	27,05	26,83

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Krajský štatistický úrad SR v Banskej Bystrici“

Príloha č. 23 Náhrada časti cestovných výdavkov UoZ

okres	Podporovaní UoZ			Z toho						Celkový poskytnutý príspevok					
				Ženy			Znevýhodnení UoZ podľa §8			V €			V Sk		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Lučenec	87	84	119	41	42	52	x	33	67	x	1 027,80	1071,19	29 864	30 963,50	32 270,67
Poltár	15	27	13	5	11	8	x	18	5	x	286,40	112,92	5 643	8 628,00	3401,83

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci“

Príloha č. 24 Náhrada výdavkov UoZ a ZoZ

okres	Podporovaní UoZ			Z toho						Celkový poskytnutý príspevok					
				Ženy			Znevýhodnení UoZ podľa §8			V €			V Sk		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Lučenec	112	0	72	70	0	25	x	0	67	x	0	1 360,98	20 564	0	41 000,88
Poltár	28	0	20	23	0	4	x	0	5	x	0	378,28	5 722	0	11 396,06

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci“

Príloha č. 25 Príspevok na samostatnú zárobkovú činnosť

okres	Vytvorené pracovné miesta			Umiestnení			Z toho						Celkový poskytnutý príspevok					
							Ženy			Znevýhodnení UoZ podľa §8			V €			V Sk		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Lučenec	230	221	281	230	221	281	93	71	87	x	107	106	x	632 643,20	894 423,70	17 683 340	19 059 009,00	26 945 408,39
Poltár	114	121	122	114	121	122	27	37	40	x	69	51	x	357 138,25	362 857,71	8 716 881	10 759 147,00	10 931 451,37

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci“

Príloha č. 26 Príspevok na zapracovanie znevýhodneného UoZ

okres	Počet miest			Umiestnení			Z toho						Celkový poskytnutý príspevok					
							Ženy			Znevýhodnení UoZ podľa §8			V €			V Sk		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Lučenec	x	0	0	x	0	0	x	0	0	x	0	0	x	0	0	x	0	0
Poltár	x	2	3	x	2	3	x	1	2	x	2	3	x	1 073,49	1 481,52	x	32 340,00	44 632,27

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci“

Príloha č. 27 Príspevok na podporu zamestnávania znevýhodneného UoZ

okres	Vytvorené pracovné miesta			Umiestnení			Z toho						Celkový poskytnutý príspevok					
							Ženy			Znevýhodnení UoZ podľa §8			V €			V Sk		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Lučenec	134	100	15	199	169	15	103	79	11	x	169	15	x	28 051,09	41 374,32	10 996 722	8 647 701,00	1 246 442,76
Poltár	23	8	1	26	12	1	18	7	1	x	12	1	x	26 252,27	2 826,93	2 173 008	790 876,00	85 164,09

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci“

Príloha č. 28 Príspevok na podporu udržania v zamestnaní zamestnancov s nízkymi mzdami

okres	Počet miest			Umiestnení			Z toho			Celkový dohodnutý príspevok					
							Ženy			V €			V Sk		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Lučenec	X	37	104	x	37	104	x	21	63	x	133 758,22	393 545,22	x	4 029 600,00	11 855 943,30
Poltár	X	9	16	x	9	16	x	4	7	x	30 542,92	59 230,70	x	920 136,00	1 784 384,07

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci“

Príloha č. 29 Príspevok na vykonávanie absolventskej praxe

Okres	Realizovaná absolventská prax												Zaradení UoZ			Z toho		
	Dohodnutá suma						Poistné									Ženy		
	V €			V Sk			V €			V Sk			2007	2008	2009	2007	2008	2009
	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Lučenec	X	257 539,53	142 270,16	1 876 200	7 758 636,00	4 286 030,84	x	383,69	473,73	x	11 559,00	14 271,59	184	314	139	128	189	73
Poltár	X	30 244,77	7 785,28	230 400	911 154,00	234 539,35	x	142,67	119,23	x	4 298,00	3 591,92	20	49	14	12	28	13

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci“

Príloha č. 30 Príspevok na podporu udržania zamestnanosti

Okres	Počet uzatvorených zmlúv			Počet podporovaných pracovných miest			Celkový poskytnutý príspevok					
							V €			V Sk		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Lučenec	x	x	5	x	x	1111	x	X	42 455,25	x	x	1 279 006,86
Poltár	x	x	0	x	x	0	x	X	0	x	x	0

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci“

Príloha č. 31 Príspevok na aktivačnú činnosť formou dobrovoľníckej služby

Okres	Dohodnuté miesta						Umiestnení UoZ			Z toho					
	Počet miest			Celkový dohodnutý príspevok v €			2007	2008	2009	Ženy			Znevýhodnení UoZ		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009				2007	2008	2009	2007	2008	2009
Lučenec	X	0	52	x	0	9 208,20	x	0	52	x	0	36	x	0	29
Poltár	X	0	24	x	0	3 965,40	x	0	24	x	0	23	x	0	11

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci“

Príloha č. 32 Príspevok na dochádzku za prácou

Okres	Počet schválených žiadostí			Z toho						Celkový poskytnutý príspevok					
				Pre SZČO			Pre ženy			v €			V Sk		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Lučenec	214	364	467	x	x	9	115	629	204	x	41 467,50	97 181,82	930 600	1 249 250,00	2 927 699,51
Poltár	171	172	215	x	x	2	92	529	96	x	31 667,00	48 658,34	1 077 850	954 000,00	1 465 881,15

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci“

Príloha č. 33 Príspevok na zriadenie chránenej dielne alebo chráneného pracoviska

Okres	Vytvorené pracovné miesta									Umiestnení			Z toho		
	Z toho						Celkový dohodnutý príspevok v €						Ženy		
	Pre UoZ			Pre občanov mimo evidencie ÚPSVaR						2007			2008		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009						
Lučenec	0	9	24	1	6	16	246 624 (Sk)	79 232,69	166 864,99	1	15	8	0	9	12
Poltár	0	0	14	0	1	9	0	8 277,24	106 810,95	0	1	5	0	1	8

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci“

Príloha č. 34 Príspevok občanovi so zdravotným postihnutím na prevádzkovanie alebo vykonávanie samostatnej zárobkovej činnosti

Okres	Vytvorené pracovné miesta									Umiestnení UoZ		
	Počet miest			Celkový dohodnutý príspevok								
				V €			V Sk					
	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Lučenec	19	22	16	x	169 583,72	130 971,43	4 520 240	5 108 879,00	3 945 645,30	19	22	16
Poltár	4	4	4	x	35 797,78	37 902,66	1 052 975	1 078 444,00	1 141 855,54	4	4	4

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci“

Príloha č. 35 Stav implementácie Národného projektu II v podmienkach Úradu PSVaR Lučenec

Okres	Dohodnuté PM (na základe dohôd uzatvorených v sledovanom období)		Vytvorené- obsadené PM v sledovanom období		Počet umiestnených UoZ v sledovanom období
	počet	dohodnutá suma v Sk	počet	dohodnutá suma v Sk	
1	2	3	4	5	6
Lučenec	9	2 219 616	9	2 219 616	9
Poltár	2	493 248	2	493 248	2

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci“
 Vysvetlivky: Úrad PSVaR Lučenec- Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec
 PM- pracovné miesta

Príloha č. 36 Stav implementácie Národného projektu IIIa v podmienkach Úradu PSVaR Lučenec

Okres	Dohodnutý počet UoZ a ZOZ vo VzPrTP	Dohodnutá suma finančných prostriedkov (kurzovné) v Sk
Poltár	38	335 837
Lučenec	152	1 348 893

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci“
 Vysvetlivky: Úrad PSVaR Lučenec- Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec
 PM- pracovné miesta
 VzPrTP- vzdelávací proces trvalých pracovníkov

Príloha č. 37 Stav implementácie projektu V v podmienkach Úradu PSVaR Lučenec

Okres	Dohodnuté miesta (na základe dohôd uzatvorených v sledovanom období)				Vytvorené- obsadené miesta v sledovanom období			
	Počet UoZ na aktivačnej činnosti	Počet miest pre organizátorov	Dohodnutá suma v SK	Počet subjektov a organizácií, ktoré realizovali aktivačnú činnosť	Počet UoZ na aktivačnej činnosti	Počet miest pre organizátorov	Dohodnutá suma v Sk	Priemerná doba trvania jedného miesta v mesiacoch
Lučenec	14 254	709	34 897 600	127	13 291	675	33 169 200	3
Poltár	3 386	201	8 456 400	38	3 309	201	8 287 500	3

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci“

Vysvetlivky:

Úrad PSVaR Lučenec- Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec

UoZ. Uchádzači o zamestnanie

Príloha č. 38 Stav implementácie Národného projektu IX v podmienkach Úradu PSVaR Lučenec

Okres	Dohodnutá absolventská prax (na základe dohôd uzatvorených v sledovanom období)		Realizovaná absolventská prax	
	Dohodnutý počet UoZ	Dohodnutá suma finančných prostriedkov (paušálny príspevok) v Sk	Počet zaradených UoZ v sledovanom období	Dohodnutá suma finančných prostriedkov (paušálny príspevok) v Sk
Lučenec	240	2 402 100	236	2 292 000
Poltár	42	428 400	40	408 000

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci“

Vysvetlivky:

Úrad PSVaR Lučenec- Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec

UoZ- uchádzači o zamestnanie

Príloha č. 39 Stav implementácie Národného projektu XI v podmienkach Úradu PSVaR Lučenec

Okres	Počet zamestnancov zamestnávateľov, ktorí boli zaradení do VzPrTP	Celkový dohodnutý príspevok (bez spolufinancovania) (Sk)
Poltár	46	828 000
Lučenec	746	7 611 849

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe podkladov z „Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci“

Vysvetlivky:

Úrad PSVaR Lučenec- Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec

VzPrTP- vzdelávací proces trvalých pracovníkov